

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun. Haziran 2019 Sayı: 45 Fiyatı: 9 TL KKTC Fiyatı: 10 TL

Celil Oker
Zülfü Livaneli
Ataol Behramoğlu
Şükrü Erbaş
Ercan Kesal
Gökhan Horzum
İsmail Saymaz
Ali Murat İrat
Zehra Çelenk
Nevşin Mengü
İrfan Değirmenci
Mustafa K. Erdemol
Otisabi
Aydılgö
Ayşen Şahin Aksakal
Emre Kongar
Haydar Ergülen
Evrım Kuran
Selen Baranoğlu
Alpay Erdem
Esin İris
Murat Tırpan
Mahmut Çınar
Barış Akpolat
Ali Deniz Uslu
Orhan Aydın
Pınar Ergün
Sinem Keyik
Y. Emre Ceren
Derya Aydoğan
Burak Ağdemir
Önder Abay

BOŞUNA ÇEKİLMEDİ BUNCA ACILAR
BEKLE BİZİ İSTANBUL

Vedat Türkali

Mehtem Ali & Akşam

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Özgür ve edebi bir ışıık:

Doris Lessing

Biliyorum, hepimizin mahremiyetine yapılan baskılar, bizlere içsel tenhâlıklara, yalnızlıklara çekilip nasıl yok olacağımızı öğretir; birileriyle beraberken yalnız kalmakta hepimiz ustalaşmışızdır.

Doris May Lessing 22 Ekim 1919'da İngiliz bir ailenin çocuğu olarak İran'da dünyaya geldi. Babası asker annesi ise hemşireydi. Eğer yaşasaydı 100. yaşını kutlayacaktı bu yıl.

6 yaşına kadar İran'da yaşadıkdan sonra ailesiyle Güney Rodezya'ya günümüzün Zimbabve'sine taşındı. Doris, 13 yaşına kadar okula gittiye de sonrasında evde eğitim gördü. Ancak 15 yaşında evden ayrılarak bakıcı olarak çalışmaya başladı. İşvereninin ona verdiği sosyoloji ve siyaset ile ilgili kitaplarla okumaya ve yazmaya da başladı. İlk hikâyelerini dergilere satmaya başlamıştı.

18 yaşındayken telefon operatörü olarak çalışmaya başladı. Bu dönemde ilk evliliğini yaptı ve iki çocuğu oldu. Boşanmasından sonra katıldığı bir kitap kulübüyle ilgileniyordu. Burada soyadını alacağı ikinci kocasıyla tanışıp kısa süre sonra evlendi. Beraber bir çocuk sahibi oldular ve bu evliliği de 1949 yılında boşanmayla sona erdi.

2015 yılında İngiliz Gizli Servisi'nin açıklanan belgeleri yazarın, 1940'lar'dan başlayarak yaklaşık yirmi yıl boyunca İngiliz ajanları tarafından gözlemlendiğini gösterdi. Komünist çevrelerle olan yakınlığı ve ırkçılık karşıtı aktivistliği rapor edilmişti.

İnsanlar ruh sağlıklarını, içlerinde bir şeylere engeller ve sınırlar koyarak koruyorlar.

1949'da yazarlık kariyerini ve sosyalist görüşlerini izleyerek küçük oğluyla birlikte Londra'ya taşındı. İlk romanı *Türkü Söylüyor Otlar* 1950 yılında yayımlandı. Nükleer silahlara karşı kampanyalar yürüttü, apartheid'in aktif olarak karşısında durdu -hatta bu sebeple 1956'da Güney Afrika ve

Rodezya'ya girmesi yıllarca yasaklandı. Yine 1956'da SSCB'nin Macaristan'ı işgal etmesiyle İngiltere Komünist Partisi'nden ayrıldı.

1962 yılında yazarla uluslararası ün kazandıran romanı *Altın Defter* yayımlandı. 80 yıllarda SSCB'nin Afganistan'daki operasyonlarına karşı çıktı. 1982 yılında yeni yazarların yaşadığı zorlukları gösterebilmek için Jane Somers adıyla iki roman yayımladı. Romanlar Doris Lessing'in İngiltere yayıncısı tarafından reddedildi ama daha sonrabakışa bir İngiliz yayıncı ve Amerikan bir yayıncı tarafından kabul edildi. 1984'teki roman tek bir kitap haline getirilerek Doris Lessing adıyla yayımlandı.

Her şey, toplumsal örgütlenmenin bütün biçimleri dağılıp, tersyüz olurken, biz yaşamayı, hayatlarımızı yeni duruma uydurmayı sürdürdük; çok temel, çok önemli bir şey olmuyormuş gibi.

2007 yılında, 88 yaşındayken Nobel Edebiyat Ödülü alan yazar bu ödülü alan en yaşlı yazar oldu. Ayrıca o yıla kadar Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan 11 kadındı. 2017 yılında Nobel madalyası açık artırımla satıldı. Nobel konuşmasında dünyadaki fırsat eşitsizliğine değinen *Nobel Ödülünü Kazanmamak Hakkında* başlıklı konuşmasında yazarların eşitsizlikleri düzeltmek için kullanmasını önerdi. Son kitabı *Alfred ve Emily* 2008 yılında yayımlandı, ödülen sonra artan medya ilgisinin yazmaya zaman ve enerji bırakmadığını söylemişti.

17 Kasım 2013'te, 94 yaşında hayatını kaybetti.

"Sellerin şehirleri silip süpürdüğünü, denizlerin yükseldiğini düşünelim... ama masalcı orada olacaktır çünkü bizi şekillendiren, besleyen ve var eden hayal gücümüzdür, iyi günde ve kötü günde. Hırpalandığımızda, yara aldığımızda, hatta mahvolduğumuzda bizi yeniden yaratacak olan masallarıdır."

BAVUL

**BOŞUNA ÇEKİLMEDİ BUNCA ACILAR
BEKLE BİZİ İSTANBUL**

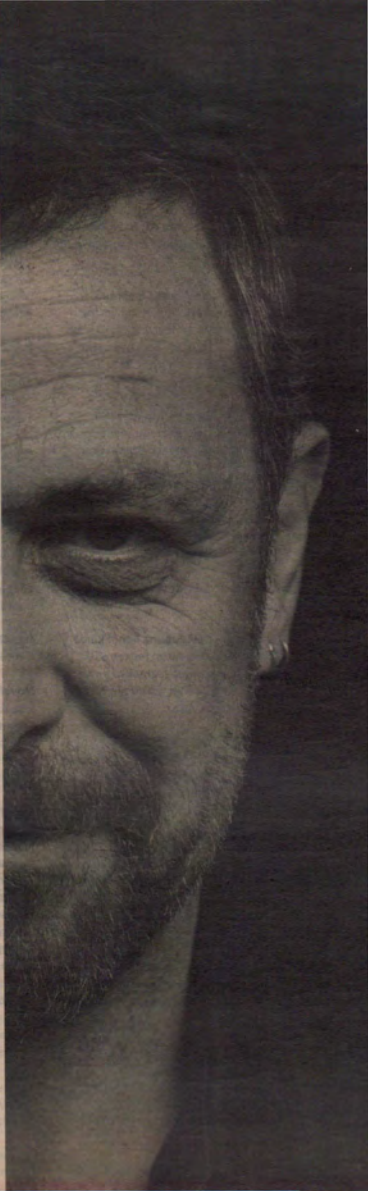
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://mailey.org>

Vedat Türkali

OKU, İYİ GELECEK.

Bazen bir film, bazen bir dostluk ifadesi,
bazen şöhretin eşiğindeki sevgiliye destek,
bazen bir vefa yemini, bazen teselli:

Ben hep senin yanındaydım. Nejat İşler'in
kalbinden, aklından, hayâlinden hikâyeler...

ZÜLFÜ LİVANELİ

Roman kaç sayfa olmalı?

Kitapçıya girdiğimiz zaman, rafların çeşitli kalınlıkta kitaplarla dolu olduğunu görüyoruz. Elli sayfa olanı da var, bin beş yüz sayfa olanı da. Bazı romanlar ciltlere ayrılarak üç bin, beş bin sayfaya kadar çıkabiliyor.

Demek ki dünyada standart bir roman ölçüsü olabilir mi, diye sorduğunuzda, cevap vermenin olanaksızlığını fark ediyorsunuz.

Kendi kendinize, acaba bu için ideal bir ölçü olabilir mi, diye sorduğunuzda, cevap vermenin olanaksızlığını fark ediyorsunuz.

Önemli olan yere sağlam basmak

Eski Amerikan başkanlarından Abraham Lincoln'e "Bir insanın ideal bacak boyu ne kadar olmalıdır?" diye sorduklarında yalın bir cevap vermiş: "Yere ulaşmaya yetecek kadar."

Galiba bu cevap, edebiyat yapıtlarına da uygulanabilir.

Her yazar eserinin uzunluğuna kendi karar verir. Kimisi uzun yazmaktan nefret eden Borges gibi kısa hikâyeler yazmakta bulur tutuluşu, kimileri de Murakami'nin romanı **1Q84** gibi 1200 sayfa yazar.

Borges'in hikâyeci, Murakami'nin ise romancı olduğu, romanların da hikâyelerden daha hacimli olması gerektiği gibi bir düşünce ileri sürülebilir elbette. Ama roman ve hikâye arasındaki fark, sayfa sayısından daha başka bir nitelik taşıdığı için, şimdilik bu karşılaştırmayı yapmayalım.

Borges, hiçbir uzun romanı okumaya dayanmadığını belirterek, **Don Quijote**'yi bile dağınık, gevşek dokulu bir kitap olarak niteliyor.

Ama insan bu noktada düşünmeden edemiyor: Acaba **Savaş ve Barış** gibi epik bir başyapıt 150 sayfayla, **İlyada** 120 sayfayla anlatılabilir miydi?

Düşüncesi bile korkunç geliyor!

Buna karşılık Kafka'nın Gregor Samsa'sının böceğe dönüşmesi 600 sayfa tutsaydı, herhalde okunması çok zor bir eser çıkardı meydana.

Demek ki iyi romanlar, uzunluklarını kendileri belirliyorlar.

İçinde çok karakter bulunan, geniş bir döneme yayılan konulan, özet olarak anlatımanız olanaksız. Çünkü Umberto Eco'nun "yoğunlaştırma" dediği işlemi uygulamak için uzatmaya gereksinim duyarsınız. Ama aynı Eco, eylemin hayattaki gibi bire bir anlatıldığı, öyküleme zamanıyla gerçek zamanın eşit olduğu ürünlerle hiç çekinmeden "pornografi" sıfatını yapııştırıyor.

Bazı romanların gereksiz yere uzatıldığını, yazarın gevezeliği yüzünden yüzlerce anlamsız sayfaının arka arkaya dizildiği "sıkıcı" kitapların yazıldığını da gözden uzak tutmamak gerekir. Burada özel bir ölçü söz konusu. Eğer bir roman, ne kadar önemli bir konu anlatırsa anlatsın, sizi sıkıyorsa, içinizde fenalıkla basmasına neden oluyorsa, en iyisi kaldırıp bir kenara koymaktır. Borges de bunu tavsiye eder ve ekler: "Dünyada okunmayı bekleyen o kadar iyi kitap var ki!"

(Sık sık Borges'ten söz etmem belki tuhaf gelebilir ama, bence bunun nedeni, Borges'in edebiyatın niteliği üzerine çok düşülmüş ve bunları yazmış olmasıdır.)

Kısa romanın tadı

Gelelim bir okur olarak benim tercihim.

Novella olarak da adlandırılan, mücevher gibi kısa romanlara bayılırım. Osmanlı deyiimiyle "efradını cami, ağyarını mani" (astolana anlatan, kutsal öğeleri de ayıklayan) romanları okumaktan çok zevk alırım.

Bu formatta başyapıtlar yazılmıştır. Bunlardan hemen aklıma gelen birkaçını saymam gerekirse Ernest Hemingway'nin **İhtiyar Adam ve Deniz**, John Steinback'in **Fareler ve İnsanlar**, Gabriel Garcia Marquez'in **Kırmızı Pazartesi**, Yaşar Kemal'in **Yılları Öldürseler**, Kafka'nın **Dönüşüm**, Dostoyevski'nin **Yeraltından Notlar** kitaplarını sıralayabilirim. Ve elbette Çehov'un uzun hikâyelerini.

Bu boy kitaplar edebiyatçıların ilgisini çok çekmiş, çok tartışılmıştır.

Epvey eskiden okuduğum ve şimdi kimin olduğunu hatırlayamadığım bir anı

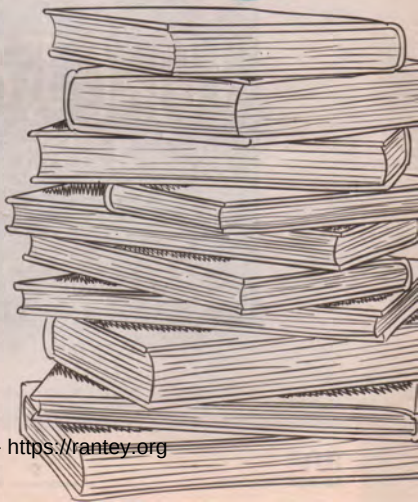
kitabında, yazar, hastanedeki bir başka yazar arkadaşını ziyaret eder ve ona beklenebileceği gibi sağlık durumunu sormak yerine Almanca **"Roman oder Novella?"** der; yani "Roman mı, kısa roman mı?"

Heyecanlıdır, çünkü Alman edebiyatı da Gothe'den, Kleist'a, Hesse'ye kadar kısa roman başyapıtlarıyla doludur.

Aslında zor bir konu bu. Çünkü bazen yüz sayfalık bir roman "uzun" gelir okura, bazen de sekiz yüz sayfa kısa. Demek ki konu ve tanıtılan karakter çokluğu, romanın sayfa sayısını belirliyor.

Ne mutlu, konunun gerektirdiği kadar yazarın, ne fazla anlatan ne eksik bırakan, deyim yerindeyse edebiyatın altın ölçüsünü bulan yazarlara!

Abraham Lincoln'e "İdeal bacak boyu ne kadar olmalıdır?" diye sorduklarında yalın bir cevap vermiş: "Yere ulaşmaya yetecek kadar." Galiba bu cevap, edebiyat yapıtlarına da uygulanabilir.

Milli
Mücadelenin
100. Yılında

İSTİKLAL SERGİSİ

26 Mart-29 Aralık 2019

"Bunalıyoruz çocuk, bunalıyoruz"

ŞÜKRÜ ERBAŞ

Bunalıyoruz çocuk, bunalıyoruz /
Biçim veremediğimiz şeylerin /
Biçimini alıyoruz demiştik bundan
40 yıl önce. O günden bugüne bu ruhsal
çöküntü, giderek hepimizi teslim aldı.
Bu üç dizide billurlaşan yabancılaşma,
en ince ayrıntıda uzmanlaşan, insanın
bütününe olan bağlarını koparan bir hayat
içinde gittikçe ağırlaşarak, hayatının belki
de en büyük sorunsalı, şilrimin en temel
izleklerinden birisi oldu. Günümüz insanının
içine düşürüldüğü yabancılaşma, bu
yabancılaşmanın beraberinde getirdiği derin
bir yalnızlık, bu yalnızlığın beraberinde
getirdiği kendi dışında herkesten korkma,
herkesi ötekileştirme, sürekli olarak bir
önlem duygusu içinde yaşamaya çalışma,
bunların yarattığı öldürücü kuşkular...
sonrası, ağırlaşmış, iyileşmez bir düşmanlık
duygusu... İnsan, insanla olan bağını
yitirdi. İletişim kurmadığı için korktu,
korkuyor. Kimseye güvenemiyor. Etnisitemiz
hapishanemize dönüyor. Dinimiz,
mezhebimiz, inançlarımız hapishanemize
dönüyor. Ülkemiz, kültürümüz
hapishanemize dönüyor. Kentlerimiz,
evlerimiz, gövdemiz hapishanemize
dönüyor. İnsanlar kimseye temas etmeden,
geri çekile çekile yaşayarak bir çürüme
içinde yok oluyor. Biyolojik ihtiyaçlarına
indirgenmiş birer yaratığa dönüştürüyor
hepimiz. Oysa insan sosyal bir varlıktır.
Başkalarına temas etmeden yaşayamaz.

**Hız, dünyayı teslim
alan bir ideolojiye
dönüştü. Hepimiz
durmadan bir
yerlere koşturuyoruz
ama hiçbir yere
varamıyoruz.**

Böyle olamayınca da kimse kendini
gerçekleştiremiyor, kimse tutkularını,
düşüncelerini, gelecek tasavvurunu
çevitlendiremiyor, genişletemiyor, insanlarla
paylaşmıyor. Sartre'in "cehennem
başkalarıdır", Hallac-ı Mansur'un
"cehennem acı çektiğimizi kimsenin
duymadığı yerdir" dediği yerlere geldik.
Teknolojinin verdiği yer bizi ikinci kez
parampaçta etti, ediyor. Hız, dünyayı
teslim alan bir ideolojiye dönüştü. Hepimiz
durmadan bir yerlere koşturuyoruz ama
hiçbir yere varamıyoruz. Her şey yarım. Bir
sonuca ulaşmadan günü tamamlıyoruz. Bu
öldürücü bir hayat. Sanatsal ya da bilimsel
yaratıcılık alanında bir etkinlikte bulunan
herkesin, daha doğrusu hemen her insanın
bu yalnızlığı kuracak, bu yabancılaşmayı
kırarak bir tutum içinde olması, insan
soyunun tek gelecek umudu artık. Böyle
bir duyarlılığı kazandırmalıyız insanlara.
Birisine duygusunu açarken korkmadan
yaşamayı öğrenecek insan. Birisinin
dilinden, teninin renginden korkmayacak,
düşüncelerinden, cinsel kimliğinden,
inançlarından korkmayacak. Korkmak
ne demek, tüm bu özelliklerini, doğanın
varlığına bir bağlı olarak sevecek.

Yoksa bu zalim ve yalnız dünyada hepimiz,
rüyalarımız, arzularımız, kederlerimiz
kanatlarına alıp göklere doğru akan bir
ırmağın kıyısında, su diye diye öleceğiz.

ERCAN KESAL

Aday demişken...

2000'li yılların başıydı... Nasıl oldu,
kim aklıma düşürdü, anlatması uzun;
bir ara yaşadığım semtin belediye
başkanlığı için aday olmaya kalkışmıştım.
Reis olmasam da çok şey öğrenerek çıktım o
tuhaf günlerden...

Adaylık faaliyetine başladığımız günlerden
bir gün; seçim ofisi yaptığım hastanede
odamda, ekiple birlikte oval bir masanın
etrafına çöreklenmiş, belediye başkan
adaylığımıza ilgili hazırlanan web sitenin
sunumunu bekliyoruz. Herkesin, bu kutlu
yolculuğun gönüllü savaşçıları olduğuna dair
sarsılmaz bir inanç ve sebezis bir coşkuyla
seyrediyorum etrafımdakileri.

Bu arada, nerden gelip yapılmışsa,
dudaklarımıza tuhaf bir sırtış; ne yapsam
gittim.

Neyse... İşkar kapatıldı, sunum başladı.

Duvardaki projeksiyon perdesine yansıtılan
görüntünün yarısında Bill Clinton'ın web
sitesi var, diğer yarısında da benim web site
tasarımı. Şirketin web sitesini yapan çocuk,
ilk kez bir belediye başkan adayının web
sitesini yapıyor. Bir önceki toplantıda büyük
düşünmüş, kendimize örnek olarak dönemin
Amerikan Başkanı Bill Clinton'ın web
sitesini seçmiştik. Olamaz mı yani? "Büyük
düşündük" dedik ya baştan.

Bilgisayarıcı çocuk bir şeyler hazırlamış,
hevesli belli ki. Fakat bu Clinton'ın sitesi de
hiç kimselere benzemiyor. Adanın mekanını
tıklayınca ekranda önce, yere yatmış enlice bir
ağaç gövdesi gibi uzun ve kalın bir çizgi çıkıyor,
yanlarındaki da yapraklar. Gövdenin yanlarındaki
uzanan yaprakların üzerinde de kökünden
ucuna kadar uzayan tarihler var. Mısıl;
ağacın kökü ilk doğum tarihi oluyor. Yukarıya
doğru ilerledikçe, sağlı sollu, ilk gittiği okul,
sınavları, dereceleri, faaliyetleri, evliliği,
çocukları, vailiği vs. devam edip diyor.
Yaprak tarihlerinden birinin üzerine gidip
tıklaştığınızda, Clinton o yıl neler yapmış, neler
yaşamışsa onunla ilgili bilgiler, fotoğraflar,
bazen de videolar çıkıyor.

"Şahane, biz de aynısını yapalım" demişik, ilk
baştan.

Yapalım da nasıl? Bilgisayarçı çocuk hiç fena değil aslında, yapmış bir şeyler; ama boşluklar pek fazla, haliyle oraları da bana soracak.

Bir süre sonra, ilk fotoğraf düştü ekrana. Beyaz, pamuklar içinde, melekler gibi bir bebek Clinton. Altında doğum tarihi, doğduğu kasaba falan.

Biz de biliyoruz doğum tarihimizi, şükür. Lakin doğum ve bebeklik fotoğrafının olması ihtimali, jüpter'de su bulunmasından çok daha uzak bir ihtimal. Ben doğum tarihimi biliyorum hiç olmazsa, abilerim o kadar şanslı da değillerdi. Annem onların doğum tarihlerini genellikle, koç katımında, zerdaliler çiçek açmıştı, arpalar bi' parmak olmuştu ya da daha yeni halıyı kesmiştim istardan tarzında gibi, epeyce soyut kavramlar üzerinden tarif ederdi. Ben doğduğumda, rahmetli babam, odanın bir köşesinde duran, bazen banyo, bazen de yükütlü olarak kullanılan geniş ahşap dolabın kapağının içine yazmış doğum tarihimi: 12 Eylül 1959. Evet, 12 Eylül! Kimse kendisi seçemiyor biliyoursunuz doğum gününü...

Birkaç fotoğrafı sonra, ilkokula geldik. Clinton, ilkokulda iken gitar çalmaya başlamış. Bizde o bölüm de sorunlu. Aslında babamın pek uzun ömürlü olmayan bir Almanya'ya işçi gitme macerası vardı. Rahmetli ebem, "sen gidersen çocuklar ne olacak, tarlayı kim ececek, hakkımı helal etmem" falan deyince, birinci ayın sonunda birkaç parça çikolata, üç tane naylon gömlek ve bir de "melodika"yla dönmüştü Almanya'da. Okulun yılsonu müsamerelerinde "Samanyolu" ve "Buruk Acı" çaldığını melodika ile yayayabiliirdi şimdi. Fakat derde derman bir tane melodikalı fotoğrafım yok.

"Zaten, fotoğraf konusunda çok sıkıntılıyız" dedi bilgisayarçı çocuk, yüzünde, tesis yetersizliğinden Maradona olamamış çok yetenekli amatör topçu ifadesiyle. Ulaşabildikleri en eski fotoğraf, beş yaşında iken babam ve abimle birlikte, dedemin yukarı mahalledeki evinde, dayımın bizi buğday çuvalarının üzerine oturttukları soluk bir fotoğraf.

Ondan sonrası derin bir boşluk. Daha sonraki ilk fotoğrafa ulaşabilmek için Ortaokul ikiyi beklemeliyiz. "Öğretmenimiz Mine Hanım'la birlikte arkadaşlarla çektiğimiz hatıra fotoğrafı."

Biraz daha ilerledik sitede. Morali de hemen bozmamak lazım tabii ki. Bir uzun kutlu yolculuğa çıkmış nihayetinde!

Ben ortaokulu Avanos Ortaokulu'nda, liseyi de Nevşehir'de okudum, Clinton ise bilmem ne kolejinde. Masanın etrafına sıralanmış, perdenin bir yarısında Clinton'ın lisede beysbol oynarken

halini gösteren fotoğrafına, diğer yarısında, çürüyen ikinci büyük azının çekildikten sonra ağızda bıraktığı boşluğa benzeyen bir hüznünle, benim ilse yıllarımın haline bakıyoruz. Buraya spora ilgili koyabileceğimiz soluk da olsa bir tanecik görünüme ya da söyleyecek en küçük bir lafımız yok. Spor deyince benim aklıma nedense, ortaokulun bittiği yaz ilk kez gittiğim İstanbul'daki sınav maceram gelir. Babamla, Kuleli Askeri Lisesi sınavları için bin bir heves İstanbul'a gitmiştik. Matematik, Türkçe sorularını eksiksiz yapmıştım ama 1500 metre koşuda sonuncu gelmiş, kasa minderde az daha boynumu kırarak hareketler yaptıktan sonra, barfikte de öylece sallanıp durmuşum demirlerin ucunda, babamın kederli bakışlarını ta içimde hissederek.

Lise fotoğrafları biraz daha fazlaşmış ama yine de işe yarar bir şey yok. Lisenin "aşkılar yolu" denen bahçesinde çekilmiş birkaç fotoğraf. Avluda toplu bir resim. Bir de takdirname alırken, galiba okul görevlilerinden birinin panoda kullanmak için çekip, bir tane de bana verdiği fotoğraflardan biri.

Üniversite yıllarında daha çok fotoğraf var, lakin hemen hepsi de anatomi salonundaki kadvazların yanından ya da Bornova yurtlarından. Parkalı, yumruktu, sigara içerken, kadvazlara bakarken, rakı içerken,

mitinglerden, forumlardan falan.

Kendimizce paralel anlamlar içerdiğine karar verip, üç aşağı beş yukarı yerleştirdik fotoğrafları, Clinton'dan aşağı kalmadığımızı inandığımız tuhaf bir özgüvenle!

Geldik, nihayet, en zor bölüme: Üniversiteden kısa bir süre sonra, Clinton'ın Hillary'li fotoğrafları var. E, bir flört dönemi de geçirmişler haliyle. Ardından, kilisedeki nikah fotoğrafları ve çamurluğuna boş kutulardan bağlandığı eski bir Chevrolet'le çıkan mutlu evlilik fotoğrafları. Burası sıkıntılı işte.

Bir sigara yakıp arkama yaslandım. Buna yapacak bir şeyim yok!

Bilgisayarçı çocukla bir süre baktık birbirimize.

"Abi" dedi, biraz sesini indirerek,

"Bu bölümü ya hiç girmeyelim siteme, ya da..."

Biraz suskunluk.

"Evet... Ya da?"

"Ya da... Acaba bir evlilik durumu falan var mı abi yakınlarda; yengeye rica edip onu hızlandırabiliriz belki!"

ZEHRA ÇELENK

Alyans

Sehpada alyans tıngirtısı. Uyandıran, hatırlatan. Ahşap, boşluk, altın.

Bağışıklık kazanamadığım tek alarm sesi. Üç yıldır beraber olduğumuz her gecenin sabahında beni uyandırmadan duş alıp giyinmeyi başarıyor. Alyansını sehpadan aldığı anda gözlerim açılıyor. O uyandığımı görmüyor.

Eğilip saçlarımdan öpüyor. "Görüşürüz sevgilim." Bu fısıltıya bağımıyım. Hafifçe kıpırdanıp kedi miyavlamasını andıran bir şeyler mırıldansam da yüzümü dönmüyorum. Saçlarım her zaman güzellik kokar.

Aynaya son bir kez bakıp çıkıyor. Görmesem de baktığını biliyorum. Çıktığına emin olduktan sonra dönüp aynada kendimi görüyorum. Üç saat ya uyudum ya uyumadım, cildim de saçlarım da pırıl pırıl. Onun dediği her yerim parlıyor. Ten, boşluk işik.

Yatağına karşısındaki devasa aynanın varlık sebebi onun aynaları sevmesi. Az önce kuyu bad rengi gözleriyle baktığı aynada kendimi görmek hoşuma gidiyor.

Birlikte olduğumuz ilk günlerde alyansını çıkarmamasını söylemişim ona. Ne gerek vardı ki? İkimiz de bilyorduk evli olduğumu ve ayrılmayı düşün... Parmağın dudağıma koydu, cümlemi tamamlamadım. Gerçeklerin uluorta söylenmesinden hiç hoşlanmadığını anladım. Benden hoşlanmaya devam etmesi için yalan olmaya razıydım.

Tül perdeyi aralayıp bakıyorum. Yok. Apartman önünde arabasını park ettiği yer boş. O gittikten sonra yatağa ne kadar kaldığımı bilmiyorum. Bir-iki dakika olmalı en fazla. Bir kez bile yakalayamadım gidişini. En az bir yıldır bu ev dışında hiçbir yerde görüşmedik. Bazen varlığından şüphe ettiğim oluyor. Böyle hissedeceğimi tahmin etmiş gibi her defasında kendinden küçük bir iz bırakıyor. Kol düğmesinin teki kalmış bu kez. Bilerek bıraktığına eminim. Cebinde yedeği vardır belki. Tüm gün

tek kol düğmesiyle geçirecek bir adam değil o.

Düğmeyi elimde evirip çeviriyorum. Bunun sesini hiç duymadım. Alyans tıngirtısıya hiç sekmiyor.

Ailesinden bahsetmekten hoşlanmıyor. İki çocuğunun olduğunu, kızın babasına çok benzediğini biliyorum yine de. O uyurken ceplerini karıştırmaya cesaret etmişim bir keresinde. Yaptığımı yüzüme vurmasa da anladı. O sabah evde bir şey unutmadı.

Bir kez gördüğüm resmi tüm canlılığıyla hatırlayabilmeme şaşıyorum. Kız altıncı yaşılarında, bal gözlü bir melek. Ergeliğin eşliğindeki oğlanın yakışıklı yüzünde sevimsiz bir katılık var. Annesinin küstah, ince dudaklarını almış. Ailecek pek güzeller maşallah. Oğlan ve anası buz, kız ve babası ateş. Yan yana durabilmelerine şaşıryorsun ama sırf bu fotoğrafa bakarak asla ayrılmayacaklarını da anlayabiliyorsun. Ağacların mahremiyet alanına benzer bir ideal mesafe var aralarında. Fotoğrafta çok olmuş, oturmuş bir şey var. Bende hiç olmayan. Buz, ateş, boşluk. Boşluk ben.

Bir dahaki gelişinde durup dururken "eşimle beş yıldır birlikte oluyoruz," dedi. Kızın doğumundan sonra bir şey olmuş, kopmuşlar o manada. Ama çocukları dünyada onun için en önemli varlıklar. Eşi de değerli biri. Eşinden bahsediyse sevgi değil saygı var. Değerli maden. Fotoğrafi gördüğümü anladığı için söyledi bunları, eminim. Basit bir talimatnamenin vazgeçilmez maddeleri.

Nerede durmam gerektiği bildirildi. Burada gerçeklerden bahsetmeyi sevmeyiz dostum, ama kimseye yalan da söylemedi. Alyans ondan sonra da her sabah tıngırdamaya devam etti. Kıymetli, boşluk, boşluk.

Bir parçası olmamın imkansızsı olduğu bir fotoğraftaki adama aitim. Haftada iki gece. Üç yıldır hemen hiç şaşmayan bir düzen. Buna neden razi olduğumu bilmiyorum. Bazen hayatımın kontrolü elimden alınmış gibime geliyor. O tıngırtıda hipnotik bir şey var. Başlıyor, bitiyor, gözler açılıyor, kapanıyor. Tenim loş ışıkta parlıyor.

Geçen doğum gününde bana bir kolye hediye etti. Tuhaf bir platin kalp içinde kehribar. Çok güzel. Kalp, kalp şeklinde değil ama hediye kalp formatında da değil. Platin çerçevesinin bir kenarı uzupun. Kehribarla çerçeve arasında bir boşluk var. *Kafese tam yerleşmeyen kalp.* Bana kabiliye beraber ilişkimizin asla bundan fazla bir şey dönüşemeyeceği bilgisini de verdi. *Kehribar, kalp, boşluk.*

Boynumdaki kolye dışında hâlâ çıplığım. Elimi atıyorum, parmağım platinle kehribar arasındaki boşlukta kendi tenime değişir. Bu bir rüyaya artık uyanmam gerekiyor.

Kol düğmesini klozete atıp sifonu çekiyorum. Yüzümü yıkıyorum. Giyiniyorum. Aynaya bakmamaya çalışarak yatağına üstüne koyduğum valize elime ne geçtiyse tıktırıyorum. Kapıyı çekip çıkıyorum. Kapının önünde bir an durup gözlerimi

kapatıyorum. Gözümün önünde beliren fotoğraftaki küçük kız bana göz kırıyor. Oğlanın ip dudakları ayağıyla. Merdivenden düşen bir alyansın tıngirtısı duyduğuma yemin edebilirim. Gözlerimi açıp valizime yapıyorum, koşar adım inmeye başlıyorum merdivenlerden. Üç yıl. Üç kat. Dış kapıya ulaştık ne kadar zor olabilir ki.

Bir parçası olmamın imkansızsı olduğu bir fotoğraftaki adama aitim. Haftada iki gece. Üç yıldır hemen hiç şaşmayan bir düzen. Buna neden razi olduğumu bilmiyorum.

Müziğin yol arkadaşlığını E.C.A. ile keşfet!

Hayat uzun bir yol;
Siyahıyla, beyazıyla...
Neşesiyle, öfkesiyle...
Hüzünüle, sevinciyle...

**VAR OLMANIN
KARANLIĞI,
VAR OLMANIN
AYDINLIĞI**
#YıllarcaBeraber

47. *İstanbul* Müzik

İSTANBUL

FESTİVALİ SPONSORU **E.C.A.**

11 - 30 Haziran 2019

Ve müzik sizi, bu yolculuk boyunca
yaşanacak tüm zıtlıkların harmonisiyle
sarıp sarmalayarak aydınlığa ulaştıracak
en mucizevi güç...

Yolculuğunuza eşlik edecek melodileri
sizlerle buluşturan 47. İstanbul Müzik
Festivali; E.C.A.'nın katkılarıyla
huzurlarınızda!

www.eca.com.tr

Belki de onları en büyük cezası, hayatlarını Her Şey'in iki dudağının arasına teslim etmiş, insanlığın yitirmiş, İtaatkar Herler olmalıydı.

İRFAN DEĞİRMENCI

O Korkunc gecenin üzerinden tam bir yıl geçmişti. Ülkeye adını veren korkunc lider "Her Şey", kendisine ayak bağı olarak gördüğü tüm eski müttefiklerinden, patronlardan, bürokratlardan, bir dönem yanından ayırmadığı din adamlarından, hattayesinde gözü olduğundan şüphelendiği yardımcılarından dahi kurtulmuş artık kendine yeni müttefik aramaya ihtiyaç duymayacak hale gelmişti. Artık iktidarını kimseyle ama hiç kimseyle paylaşmak zorunda hissetmiyordu. Artık ülkedeki tüm malların, paranın ve arazinin tek sahibi O'ydu. Madenler zaten tükenmiş, fabrikalar kapanmış, toplu işneden lambaya, içme suyundan gilyeğe kadar her şey ithal edilmeye başlanmıştı. Her aileye Her Şey'e olan bağılıkları ve hizmetleri karşılığı belirlenen itaat puanlarıyla orantılı aylık bağlanıyor, aileler ya da bireyler ihtiyaçlarını Her salonlarından bu aylıkla giderebiliyordu. Her Şey, dağıttığı Herliş'in bir kısmını da her yılın sonunda vergi olarak toplatıyordu. Her Şey'in hazinesinin geliri giderini tartışmak yasaklandı. Artık hiçbir şey üretmeyen ülkede o hazinenin tek gelir kaleminin insan organı olduğu, o organların gizli operasyonlarla Her Şey'in yazlık şatosunun imanına ayda bir yavaşan dev gemilerle yasadışı organ ticareti yapan uluslararası mafyaya satıldığı, ülkenin hâlâ vicdanını ve aklını teslim etmemiş direnen insanları olan "Hiç"lerin dilindeydi. Hiçler, ortadan kaybolan bunca insanın mezarının dahi olmamasının sebebini gayet iyi biliyordu. Ülkede yetersiz beslenme, iklim felaketleri ve açık yüzünden nüfus zaten hızla azalmış, ortalama insan ömrü 50'li yaşlara düşmüştü. Her Şey'in yüz yıl önce ölen eşi tarafından yapılmış hastanelerde yalnızca İtaat puanı yüksek hastalar tedavi

Yıl 2141

ediliyordu. İtaat puanları, her ayın sonunda Her salonlarındaki panolara asılıyor ve tiraz etmek mümkün olmuyordu! Yüz binlerce muhalif, kalkışma gecesinin suçlusu ilan edilerek canlı ya da ölü gemilere yüklenmiş, bir taşıla iki kuş vurulmuştu. Hiçlerin sonradan takvimlerinin başlangıcı sayacakları o gün Herlanda'nın isim yasası da değiştirildi. İşte o gün, cesaretini yitirmemiş bir avuç insan kendilerini Hiç olarak adlandırdı. Her ön adlı bir eşya olarak çağırılmayı reddetti. Eski isimlerini de bir türlü başarıya ulaşamamış eski mücadele yöntemleri gibi bir kenara bıraktı, unuttular. Hayattaki tüm Hiçlerin ve yeni doğmuş çocuklarının numaraları sol göğüslerinin üzerine dövme olarak işlenmeye başlandı. Kendilerini açıktan Hiç olarak adlandırmalarının ve numaralandırmalarının bir faydası da onca yıldır muhalifmiş gibi görünüp aslında Her Şey'e hizmet eden birçoklarının aralarından ayrışması oldu. Bu korkakların hiçbir kenderlerine takılan Her ismini reddetmeye, numaralarını dövdürmeye cesaret edemedi ve nihayet ayrıştı. O kanlı gecede komşusunun ırzına, namusuna, malına ve canına göz diken Herler, Her Şey tarafından başlıyordu. Belki de onları en büyük cezası, hayatlarını Her Şey'in iki dudağının arasına teslim etmiş, insanlığın yitirmiş, İtaatkar Herler olmalarıydı.

Hiçlerin ortak paydaları insanca yaşama arzularıydı. Yeni mücadele yöntemleri, hayatlarına ve vatanlarına kalana sahip çıkmak, kendilerini katılmaya cesaret eden hiç kimseyi dışlamamak ve dayatılanları reddetmekti. Hiçler, Herlanda'nın yeni para birimi Herliş'i kullanmayı reddettiler,

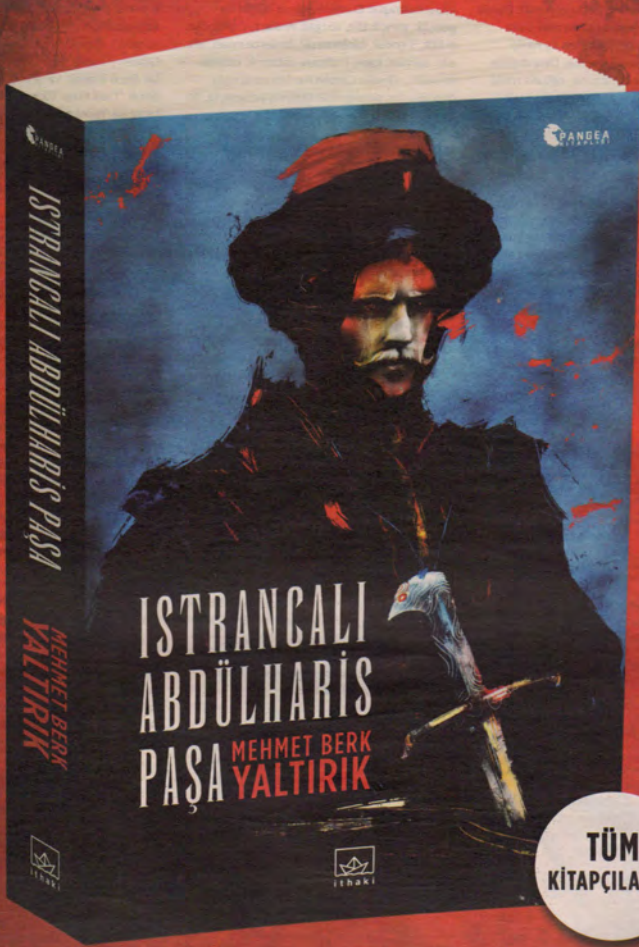
para kullanmayı bıraktılar, takasla, imceyle yaşamaya başladılar. Aralarındaki anlaşmazlıkları çözmek üzere kendi gizli mahkemelerini kurdular. Evlerinde gizli sebzeye yetiştirmeyi denediler. Beton Koruma Kanunu gereği izinsiz kazı yapmak, bulunan toprağı işlemek suç olduğu için gizlice kazılar yaptılar, buldukları toprakları yine gizlice birbirlerine verdiler, saklı tarlalarda buğday ekmeyi denediler. Devletin kargo uçaklarıyla getirdiği pet şişelerde dağıttığı işlenmiş ve içine ne karıştırıldığında emin olmadıkları suyu içmediler. Dağlara tırmanıp yasağa rağmen ve canlarını olmaları göze alıp betonlu dediler, yasadık olmasına rağmen kuyu açtılar, su kaynaklarına ulaşmaya çalıştılar. Her geçen yıl sayıları arttı. Kendi kayıtlarını kendileri tuttu. Hiç kadınları, tehlikeleri göze alıp sokağa çıkmaya devam etti, kadınlara özel olarak ayrılmış hiçbir yere girmemeye özen gösterdiler. Okulların düzelebileceğinden ümidi kesince cezasını ödemeyi göze alarak çocuklarını evlerinde eğitmeye başladılar. Hepsi Her Şey'e ait olan üniversiteler yerine ev fakülteleri açtılar, eğitim grupları kurdular. Yarım asır önceki son büyük kıyım da üniversitelerden atılmış hocaların öğrencileri ev fakültelerinde okuttukları derslerin kitaplarını gizli gizli bastırdılar, en değerli şeyleri emekleri ve bilgileri oldu. Hayatın her alanında tüm riskleri göze alıp örgütlenmeyi denediler, öldürülenleri, kaybolanları, hücrelere atılanları oldu ama sayıları her geçen yıl arttı. Her Şey, kullarına seslenişlerinde Hiçlere asla kendi koydukları isimle, Hiçler diye, hitap etmedi, tüm konuşmalarında onlardan "vahşiler" olarak söz etti. Her Şey'in vahşi cezalandırma yöntemlerine her gün bir yenisi eklendi...

(İrfan Değirmenci'nin Herlanda isimli romanından)

Mehmet Ali & Akşamsırası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ZAMANIN YAVAŞ AKTIĞI BİR COĞRAFYADA ÜRPERTİLİ BİR ARAYIŞIN ROMANI...

TÜM
KİTAPÇILARDA

Mehmet Ali & Aksamsız Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

ithaki /itihakiyayinlan /itihakiyayinlan /itihakiyayinlan

PANGEA
KİTAPLIĞI

HAYDAR ERGÜLEN

Gülten Akın'ın valizi

olmaya. Kestim Kara Saçlarını demeye.

Gülten Akın'ın valizi boyundan büyüktür. Gençliğinde açmıştır, sonra da hiç kapatmamıştır. O valizin içinde bütün bir gençlik, genç kızlık, Yozgat, Ankara, üniversite, evlilik, 5 çocuk, binlerce şiir, binlerce insan, acı, aile, sürgün, kaos, mahpus, yalnızlık, uzaklık, yakınlık... O valiz Gülten Akın'ın yaşamıyla dopdoludur, şiire özenle sarılmış yaşamıyla. Ya da yaşamına sıkıca bağlı şiiryle.

Şiir ve yaşam. Şiirinin önde olduğu açık da, yaşamı da onu adım adım izlemiş gibi, iki kızkardeş sanki. Bir diğeri önde, diğeri öbürünün yanında, bazen omuz omuza, bazen soluk soluğa, el ele tutuşmuşlar, zaman zaman kopar gibi oldukları da olmamış mı, olmuş. Ama işte o zaman Kestim Kara Saçlarını.

İnce Kız, Rüzgarlı Kız, Aydınlık Kız, Güvercinli Kız... Deli Kızın Türküsü de var ama, hiç 'deli kız' olmuş mudur bilmem! Şiir yazmak başlıbaşına bir delilik sayılmazsa elbette! Uslu da sayılmaz ama. Cüretkâr sayılır. Hatta ilk cüretkâr. Tam 68 yıl önce, 1951'de ilk şiirini yayımlar. Ve ilk kitabı *Rüzgar Saatı* da 1956'da çıkar. Kısa süre sonra da Leyla Erbil'in *Hallaç* (1960) öyküleri gelecek, deyim yerindeyse ortalığı 'hallaç pamuğu' gibi attıracaktır. 1966'da ise başka bir 'delice', Türkan İldeniz, *Taşra Kızının Deliceleri* ile büyük ilgi, yankı ve tepki toplayacak ve kadınlar, şiirleri, öyküleri, romanlarıyla 'edeb' dairesinde yeni şeyler yazıp, söylemeye cüret edeceklerdir.

"Cüret". Burada sadece topluma, erkek egemenliğine karşı değil, aynı zamanda edebiyat düzenine ve

oradaki erkek ağırlığına da karşıdır. Leyla Erbil bunu rahatsız edici, sivri ve kıskırtıcı bir dille yaparak, Türkan İldeniz, ne yazık ki *Havva Çıkmaz*'na(1967) dek getirip, orada bıraktığı itirazını, "*Uzağı göremiyoruz, yakın dağa da uzakta/Bir kuralla yaşadık, öldük başka kuralla*", dizeleyle kurallara karşı yapacaktır. Gülten Akın'su bunu ikisinden de önce ve bir öcü olarak, kara saçlarını da kesmeden önce, "*Delici Kızın Türküsü*"nde sessizce ve biraz da "müsteht" bir biçimde yapacaktır: "*Yitirmeli büyük yolların birinde ne varsa/Böcekler gibi kapalıları yeniden/Bu Allahsız bu yağmur işlemez karanlıkta/Yan garipliğine yürek yan/Gitti giden*".

Gülten Akın'ın cüreti elbette "*bu yağmur işlemez karanlıkta*" kalmayacaktır. Yozgat'ın "o canım viranelikleri"nden Ankara'ya, Seyran Bağları'na uzanacak, "pas" tutmayan şiiryle, üniversite önlerinde, mapusane kapılarında, kadın dirençlerinde, genç ölümlerinde bir 'itiraz belleşti' olarak durmadan hatırlatacak, uyuracak, ıstıyak ve ağdın içine umudu da yerleştirecek, yepyeni bir 'şiir ilkesi' oluşturacaktır.

"Özerk": bir şirdir Akın'ın şiiri. Büyük şiire bağlı kalarak onu daha da büyüten, o şiirin büyüklüğünü farklılık, yenilik, inceliklerle tamamlayan, ve alışılmadık sesler katanların başını çekerek, işitilmesinin, kulak verilmeyenin, duyulmamanın sesini duyuran bir şirdir. Büyük şiiri büyüten, ama onun zamanı içinde kendi zamanını da oluşturan, yolunu çizen ve kendi şiirini kurarken büyük şiirin sınırlarını da genişleten bir şiir. "Bir Salı Yola Çıkış" şiirinde; "*Bulduğum katta böyle sonsuza dek/Yapışık kalamam/Gösterdim. Kötülerden birini seçmek/Bense yirmi yıl bıkmadan çizdim duvarları/Bir anaç çizgide derinleşerek*" der.

Mekan ve coğrafya, Gülten Akın şiirinin nefesi gibidir. Yalnızlığın paylaşılar olduğunu, hatta paylaşılması gerektiğini de öğreniriz bu şirden. Mekandaki değişim, onu tederigin ederken, tıpkı Sezal Karakoç'un "Balkon"

Gülten Akın'ın
valizi açık
gibi görünen
kapalılığıyla,
kapalı gibi duran
açıklığıyla, hem
içimize hem
başkalarına doğru
bir yolculuk için
bekliyor.

şiiirindeki distopya gibi, "Gelecek zamanlarda/ Ölüleri balkonlara gömecekler/Rahat etmeyecek ölüler/Öldükten sonra da", Gülten Akın da "Evleri yüksek kurdular/Cama, betona bağdular/ Usumuzdaydı unuttuk;/ Topraktan uzakta kaldı/Toprağa bağlı olanlar" diyerek yitip gitmekte olanı, doğayı söyler "Yüksek Evde Oturanların Türküsü"nde.

"Yıkım" duygusu ve kavramı da en çok geçmiş, mekan ve doğa bağlamında işler bu şiiirde. "Pas"ı hatırlayalım, üstelik ilk şiiirlerindenir daha. Doğduğu kente gider bazı pasları silmeye. Yozgat'a: "Sanmazdım çocukları asfalta ve parka başlatsınlar/ Oteller hanlar yapsınlar canım viraneliklere/Pastalar, vitrinler çiğdem pilavına karış/ Sanmazdım kar yerine buzdan dondurma/ Bir tek Çapanoğlu kalmasın Yozgat'ta". Tüm incelikler yıkılmıştır, inceliklerin yıkımına karşı durarlarsa çoktan göçüp gitmiştir. Öyleyse şair de terk-i diyar eylemekle kalmayacak, redd-i diyar da eyleyecektir: "Gülten'i Yozgatlı demesinler bundan böyle/Nerde ölürsem oralı olayım/Doğularda, yolsuz dağların/Soğuk suların başında öleyim." Gönünü ancak böyle serinletecektir belki de.

Sakin, ama biraz da serinlik var şiiirinde. Sanki yazdıklarıyla, söyledikleriyle, hatta zaman zaman anlattıklarıyla da o baş edecekmış gibi. Tümüyle kapılıp gitmek, kendini sözün ve gözyaşının akışına bırakıp gitmek yerine tutuyor. Acısını içinde tutuyor, öfkesini sözünün içinde. Belki de izini sürdüğü Bacıyan-ı Rum geleneğindeki kadınlar gibi "kurucu'lardan olduğu için, yalnızca sözün değil, işin de yine başa düşeceğini bildiği için, herkesten çok yaralansa da, acı da, etkilense, öfkelense, içine gam, gözlerine kan otursa da, ağlamaya oturmuyor, ağda durmuyor. Belki yeni bir iyilik olur diye bildiğini en karanlık zamanlarda bile söylemekten geri durmuyor: "Osman seni Osman seni/yoz yetirmiş ustan seni/vururlar mı arkasından/sizde arkadaş diyeni?"

Bu sakinliğin, serinliğin bir yanında da Necatigil var. Geleneğin İstanbul yakasından Behçet Necatigil ile geleneğin Anadolu yakasından Gülten Akın'ın buluşması var. Etkilenme de sayılır, bunu söylemekte bir beis yok ama, yakınlık demek daha uygun olur kanımca. Neden mi? Bir defa, eve ve çocuklara karşı aynı duyarlıkları taşıyor, yalnızca kendi çocukları için değil elbette, bilhassa kimsesiz, yoksul çocuklar için de aynı dertleniş duyuyor şiiirlerinde. Tavrı benzerliği de vardır elbette. Her ikisinde de mevcut olan, doğalarının birer parçası gibi duran şiiire "incelikli" yaklaşımlarıyla da benzer her iki şair de. Sözcüklere de çocuklar gibi özenirler. Şiiir söyleyişlerinde benzer bir ses taşıdıklarını da ekleyebiliriz.

Gülten Akın'ın valizi açık gibi görünen kapalılığıyla, kapalı gibi duran açıklığıyla, hem içimize hem başkalarına doğru bir yolculuk için bekliyor.

Asla söyleyene yazdığın iki şey
duygusu ve yetecek
Yoksayıp her görmemen gereken
Güçlendirilirsün,
görünmezlikten gelebilirsin,
nankörlük edebilirsin
ama onlar orada
ses güne ve ölere kadar
bekleyebilir.

Ne verirsiniz bin-topraktı.
Çattıkları ucunun gibi derin,
taneleri kaya kadar sertti.
Bir gözyaşı damlasını görünce
daha ıslanmadan şamur döndü.

Zorunlu seçmeli dersler

MURAT TIRPAN

Seyim yapmak yani bir tercihte bulunmak aslında en temel yaşama pratiğimiz. Nasıl yaşayacağımızı belirleyen en önemli eylem. Hayatta neye evet dediğimiz, neyi reddettiğimiz bizim nasıl var olacağımızı belirlemez mi? Bazen kolaycı davranıp bu seçim hakkını kendi adımiza başkalarına devrederiz, bazense seçim yaptığımızı zannedip aslında başkalarının seçmemizi istediğimiz şeyi 'seçeriz'! Bir de öğrencilerin iyi bildiği zorunlu seçmeli dersler vardır hayatta, sana seç derler ama aslında tek bir seçeneğin vardır... Aynı dinamikler toplumsalda da geçerlidir, yönetici koltuğuna kimlerin geleceğini seçmek bizim ortak yaşantımızın ahalvini belirler. Orda da zorunlu seçmeliler vardır, ehven-i serfer ya da seçmek yerine seçmemeyi tercih ettiklerimiz.

İnsanın kritik anlarda yaptıkları tercihler, yani zor tercihlerin onun kim olduğunu ortaya çıkarır derler. Doğrudur. Toplumsal ya da kişisel eşiklerde durduğunuz yer, yaptığınız tercih tanımlar sizi. İşte sinema bunu çok sever, filmler karakterlerini zor bir durumda sokup bununla baş etmek için bir tercih yapmasını ister, vereceği dersi de bunun üzerinden verir. Hatta zor bir durumda tercih yapmak zorunda kalma haline sinemasal bir referansla 'Sophie'nin Seçimi' deriz. Nazilere tutsak olup iki çocuğundan birini seçerek ölüme göndermek zorunda kalan Sophie'nin durumu hayattaki en acı seçimlerden biri değil midir? Didem Madak bir şirinde "Sof'nin tercihinin seyrederken çok ağlamıştım" derken bundan bahsediyor. İktidarın faşist olanı kişiyi öyle bir seçim hakkı tanır ki, neyi seçerse seçsin bir şey değişmez, kaybeder. İnsan yaptığı seçimden nefret eder.

Neyi seçersek seçelim hiçbir şeyin değişmediği bir durum ya da zorunlu seçimler bizim seçimin gücüne olan inancımızı yok eder. Seçim için en temel demokrasi aracıdır, özgürlüğümüzün en önemli göstergelerinden biridir. Seçimin anlamına inancımızı kaybettiklerimiz kendimizi ama suyun gittiği yere, suyu yönlendirenlerin istediği yere doğru çaresizce sürüklenirken buluruz. İktidar için seçim bir illüzyon olarak var olmalıdır daima, ama aslında yoktur. Baudrillard'ın olsa buna 'seçim simülasyonu' derdi, bir hiper gerçek olarak seçimi. Seçimleri, çokça da seçim kampanyalarını konu alan tüm filmler – ki

çoğu Amerikan seçimlerine dairdir- seçilmeye çalışanların bir yandan insanların bu inancını ayakta tutup, diğer yandan onları nasıl manipüle ettiklerinin hikâyesini anlatır. Efendilerin ve kölelerin ortadan kalkacağını vaat edenlerin statükoyu nasıl korumaya çalıştıklarını hikâyesini. Ama aslında Herbert Marcuse'un dediği gibi "Efendilerin serbest seçimlerle başa gelişi, ne efendileri ne de köleleri ortadan kaldırır."

Seçimlere dair filmler sonuçlara dair değil daha çok bu süreçte yaşananlara, genellikle de entrikalara, hilelere ve stratejilere dairdir. Seçime gidip oy veren insanların görmediği kapalı kapılar ardında, kampanya merkezlerinde, evlerdeki gizli toplantılarda konuşulanlar, verilen kritik kararlaradır. Dolayısıyla seçimlere dair filmler açılan sandıklardan çıkan sayılardan çok hızlı insan hikâyeleri anlatırlar bize... Elbette çoğunlukla gerçekten var olan bir seçim hikâyesini izleriz, bu seçimin sonucunu da biliriz ama yine de heyecanımız kaybolmaz.

Bu filmlerin meselesi oy zarfını sandığa attığımızda aslında nasıl özgür bir karar vermediğimiz, evet ya da hayır'ı nasıl dedikimizdir. Örneğin bu filmlerin en sıra dışı olanlarından, Pablo Larraín'in filmi No, faşist bir iktidara karşı hayır dediğimizde bile bunu bir reklam kampanyasının sonucu olarak yaptığımızı gösterir bize. Filimde muhalefet, diktatör Pinochet iktidarı düşürmek için kapitalist bir reklamcı olan Saavedra'yı tutar ve bu genç adam insanlara ancak mutluluk vaat ederek onları kazanabileceklerini iddia eder. Normal şartlarda bir insan toplumdaki

tarifsiz acıların nedeni olan bir diktatöre zaten hayır demez mi? Hayır, bunun için bile bir reklam kampanyasına ihtiyacımız vardır. Tanıdık geliyor mu?

Sinema tarihinde defalarca izlenebilecek 'büyük' seçim filmlerinden çok sayıda mevcut. Başkanın Tüm Adamları'ndan Mançuryalı Aday'a, The Candidate'e, Bullworth'a, Kırılı Yarış'a, Bob Roberts'a, Speechless'a, Front Runner'a kadar çok sayıda film ismini sayabiliriz. Bütün bu 'seçilmek için her şey mubahdır' temalı filmlerin çoğu sonunda ahlaki mesajlarla biter, Mesela son dönemin ilginç filmlerinden Front Runner'ın rakibi tarafından kırılı bir planla özel hayatı ifşa edilen politikacı kahramanı filmin sonunda istifa ederken 'mesela özel hayatım dediği topluma neler vadettiğimidir' mesajını verir. Başkanın Tüm Adamları zaten bilindiği gibi Nixon'un nasıl Demokrat Parti merkezini diletliğinin açığa çıkma hikâyesidir. Warren Beatty'nin Bullworth filmi bir adayın gerçekleri söyleyip samimi davranmaya karar verdiğinde neler olacağını komik bir dille anlatır. The Candidate bir adayın seçim kampanyası sürecinde nasıl bozulduğunu yavaş yavaş ifşa ederken, Kırılı Yarış zaten ismiyle müsemmadır.

Sinema tarihindeki seçim filmleri, seçilenlerin nasıl kırılı bir yarışın içinde olduğunu anlatırken diğer yandan neyi ne kadar özgürce seçtiğini sorgulatmaya çalışırlar bize. Sonuç olarak her şeye rağmen seçimin önemine ve dürüst olmaya vurgu yapsalar da demokrasiden vazgeçemeliyiz deseler de bu filmlerde bizi çeken, işin gerçek hayatta yaşadığımız seçimlerde görmediğimiz kırılı yanını ifşa etmeleridir. Çünkü sonuçta kimse kaybetmek istemiyor, herkes ne pahasına olursa olsun kazanmak istiyor ve daha korkuncu son dönem popüler filmlerinden Vice'de Dick Cheney'nin dediği gibi 'kazanmış gibi davranmaya' devam ediyor!

Zor bir durumda tercih yapmak zorunda kalma haline sinemasal bir referansla 'Sophie'nin Seçimi' deriz. Sophie'nin durumu hayattaki en acı seçimlerden biri değil midir?

GÖKHAN HORZUM

Ben meylimi üç güzele düşürdüm

Ben meylimi üç
güzele düşürdüm
bu ömrü
hayatımda.
Biri Janis Joplin,
biri Lhasa de Sela,
biri Beth
Gibbons.

*Ben meylimi üç güzele düşürdüm
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif
Onların aşkıyla aklım şaşırđım
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

*Onların aşkıyla aklım şaşırđım
Hangisinden yad eyleyim gönlümü
Garip gönlümü*

*Birinin evleri kaya başında
Birinin evleri alnım düşünde*
Biri yeni değmiş on beş yaşında
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

*Birinin parmağı dopdolu yüzük
Birinin kolunda sırca bilezik
Büyüğünü sevmek küçüğe yazık
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

*Turna gelir, yüce dağı yul eder
Ördek gelir, çayır çimen göl eder
Üç güzel oturmuş bana el eder
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

Soyadıyla müsemma Ruhi Su, su gibi akan sesleriyle yaşamı sevmeyi yayar bu türküde. Neden bilmem, Karacaöğlan'ın çok kafa bir adam olduğunu düşündürmüştür usta bana hep. Şimdi niye yazdım bu türkünün sözlerini?

Çünkü ben de meylimi üç güzele düşürdüm bu ömrü hayatımda.

Biri Janis Joplin, biri Lhasa de Sela, biri Beth Gibbons.

Hani bazen romantik komedilerde olur ya, Fransızca konuşan bir erkek vardır, kadın bir anda tahrik olur ve kadın üstüne atlar, adam ne olduğunu anlamaz. Kadın "Çok konuşmal Fransızca konuşmaya devam et!" der ve

sevişmeye başlarlar. Dünyayı durduram bir şeydir o kadın için Fransızca. Bu üç kadının sesini nerde duysam dünya duruyor benim için. En azından bir parçam için, çantama atıyorum o parçayı, yoluma devam ederken beynimin bir kısmıyla onları ve nefes seslerini dinliyorum. Evet itiraf ediyorum. Güçlü kadın seslerine karşı zaafım var benim.

Bu kadını ilk duyduğum güne şükürler olsun. Cry Baby'yı dinlemeyen insan evladının bu dünyadan eksik gideceğine inanırım. Uzun zaman kasetin üstüne bakarak nasıl bir kadın olabileceğini hayal ettiğimi hatırlarım (o zamanlar internet yoktu, bilmem hatırlar mısın?); Siyah olması gerektiğini düşünüyordum ama gırtlığında bir şeyler Beyaz olduğunu

söylüyordu. Ama çok güzel bir kadını kesin, (levet, ergendim, kesin yargılarım vardı, çok güzel sesli insanların güzel olabileceğine, platonik aşkımın bana asla yüz veremeyeceğine, eğer verirse sonsuza kadar mutlu ve mesut yaşayacağımıza inanıyordum).

Sonra gördüm Janis'i. Ama "lyk! Bu ne!" olmadım, gerçekten olmadım. O ufak tefek bedeninden o sesi çıkarabilmesi afflattı beni. Bir konserini ilk kez seyrettiğimde işe tüylerim diken diken oldu. "Vay bacanağın!" dedim. Sahneden dışarı taşmıyor, sahnede kendi içine kapanıyor ve bir kara delik yaratıyor ve insanı içine çekiyordu. Onu canlı izlemek için neler vermedim.

yağmur yağıyordu. Solumdaki yokuştan aşağı sular akıyordu. Odamı sadece masası üstü lambam aydınlatıyordu. "De Cara a la Pared" çalmaya başladı ve ben dardım duman oldum. Hemen girdim internete, La Llorona albümün adı, Lhasa söyleyen. Tabii ki bir şey bulamadım (1999 yılında web'de her şeyi bulamıyordun, bilmem hatırlar mısın?). Ama günler ve geceler boyu dinlemeye devam ettim albümü. Hiçbirini anlatmaya kelimeler bulamıyacağım duygu anıları yaşattım şir bana Lhasa. Sanıyorum bir kere Türkiye'ye geldi. Bilet fiyatları o kadar ucuz, ben o kadar zenginim ki gidemedim. Aaaah ah! Gitsene be kardeşim! B'i daha gelir dedigin, bir daha gelemedi ki...

Bu kadını ilk dinlediğimde Kurtuluş'ta bir çatı katında yaşıyordum. Gene Salih'in sayesinde duymuştum Portishead'in adını ve de tadını. Pencere Harbiye tarafına bakıyordu. Şehrin çatıları bana rüzgârlı bir denizin dalgaları gibi geliyordu. Uzun ve dar bir balkonum vardı. Açardım Portishead'in Portishead albümünü, pencerenin pervazına kıçımı, balkonun demirlerine ayaklarımı dayardım, sabahın beşinde, sigara üstüne sigara içerek kendimi, geçmişimi, geleceğimi düşündürdüm. Şehir uyurdu, şehir uymazdı, taksiler geçirdi uzaktan, dipten gelen bir uğultu duyurdım sürekli; bir fabrika gibi, durursa ölecek şehrin uğultusu. Önde Beth Gibbons "Only You"yu söylerdi. Fitilsiz kadife, akıyor, üstünde duramazsın, üstünde tutamazsın, adamı cırtlı çıplak bırakıverir. Sigaramın dumanları arasından çıkagelir, beni elimden tutup hiç bilmediğim yerlere götürür, sonra da geri getirmezdi.

Demem o ki ben bu kadınlara âşığım. Cisimlerine değil, seslerine. Bir gün olur da ikisi cennetten, diğeri uçaktan inip bana gelse ve "Gökhan, şarkı söyleyince birlikte ama paramız bitti" deseler, onları bir kere daha dinleyebilmek için, tarlasını tapasını pavyonda âşık olduğu kadına verdim Adanalı ağalar gibi, neyim var neyim yok satarım. Ayaklarının altına hâl gibi serilesem içim gam yemez. O derece mi? O derece.

* O düşündüğün düş değil, atlama hemen. Düş. Gerçek olmayan, imge, hayal anlamında.

Bu kadının sesini ilk duyduğumda Bahariye'de oturuyordum. Salih'i birlikte. Salih'in havan gibi bir müzik arşivi vardı ve Davut Suları'den Lhasa de Sela'ya gelebiliyordun insan birdenbire (Sırf bunun için bile hayatıma girdiğin güne şükrederim Salih. O orta birdeydi, ben hızlılık. İzi kıyafetleri vardı üstünde). Bahariye'de

GÖKHAN HORZUM

Ben meylimi üç güzele düşürdüm

*Ben meylimi üç güzele düşürdüm
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif
Onların aşkıyla aklım şaşırırdım
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

*Onların aşkıyla aklım şaşırırdım
Hangisinden yad eyleyim gönlümü
Garip gönlümü*

*Birinin evleri aya başında
Birinin evleri aklım düşünde
Biri yeni değmiş on beş yaşında
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

*Birinin parmağı dopdolu yüzük
Birinin kolunda sırça bilezik
Büyüğünü sevsem küçüğe yazık
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

*Turna gelir, yüce dağ yol eder
Ördek gelir, çayır çimen göl eder
Üç güzel oturmuş bana el eder
Biri Şems-i, biri Kamer, ille Elif*

Soyadıyla müsemma Ruhi Su, su gibi akan sesiyle yaşam sevinci yayar bu türküde. Neden bilmem, Karacaöğlan'ın çok kafa bir adam olduğunu düşündürmüştür usta bana hep. Şimdi niye yazdım bu türkünün sözlerini?

Çünkü ben de meylimi üç güzele düşürdüm bu ömrü hayatımda. Biri Janis Joplin, biri Lhasa de Sela, biri Beth Gibbons.

Hani bazen romantik komedilerde olur ya, Fransızca konuşan bir erkek vardır, kadın bir anda tahrik olur ve adamın üstüne atlar, adam ne olduğunu anlamaz. Kadın "Çok konuşma! Fransızca konuşmaya devam et!" der ve

sevişmeye başlarlar. Dünyayı durduran bir şeydi o kadın için Fransızca. Bu üç kadının sesini nerde duysam dünya duruyor benim için. En azından bir parçam için, çantama atıyorum o parçamı, yoluma devam ederken beynimin bir kısmıyla onları ve nefis seslerini dinliyorum. Evet itiraf ediyorum. Güçlü kadın seslerine karşı zaafım var benim.

Bu kadını ilk duyduğum güne şükürler olsun. Cry Baby'yı dinlemeyen insan evladının bu dünyadan eksik gideceğine inanırım. Uzun

zaman kasetin üstüne bakarak nasıl bir kadın olabileceğini hayal ettiğimi hatırlarım (o zamanlar internet yoktu, bilmem hatırlar mısın?); Siyah olması gerektiğini düşünüyordum ama gırtlığında bir şeyler beyaz olduğunu

söylüyordu. Ama çok güzel bir kadını kesin, (evet, ergendim, kesin yargılarım vardı, çok güzel sesli insanların güzel olabileceğini, platonik aşkımla bana asla yüz veremeyeceğine, eğer verirse sonsuza kadar mutlu ve mesut yaşayacağımıza inanıyordum).

Sonra gördüm Janis'i. Ama "lyk! Bu ne!" olmadım, gerçekten olmadım. O ufak tefek bedeninden o sesi çıkarabilmesi affallattı beni. Bir konserini ilk kez seyrettiğim ise tüylerim diken diken oldu. "Vay bacanağın!" dedim. Sahnedan dışarı taşmıyor, sahnede kendi içine kapanyor ve bir kara delik yaratıyor ve insanı içine çekiyordu. Onu canlı izlemek için neler vermezdim.

yağmur yağıyordu. Solumdaki yoğun şaşkınlık sular akıyordu. Odamı sadece masaüstü lambam aydınlatıyordu. "De Cara a la Pared" çalmaya başladı ve ben darmaduman oldum. Hemen girdim internete, La Llorona albümünü adı, Lhasa söyleyen. Tabii ki bir şey bulamadım (1999 yılında web'de her şeyi bulamıyordun, bilmem hatırlar mısın?). Ama günler ve geceler boyu dinlemeye devam ettim albümü. Hiçbirini anlatmaya kelimeler bulamayacağım duygu anıları yaşıyordum bana Lhasa. Sanıyorum bir kere Türkiye'ye geldi. Bilet fiyatları o kadar ucuz, ben o kadar zengindim ki gidemedim. Aaaah! Gitsene be kardeşim! Bi' daha gelir dedigin, bir daha gelemedi ki...

**Ben meylimi üç
güzele düşürdüm
bu ömrü
hayatımda.
Biri Janis Joplin,
biri Lhasa de Sela,
biri Beth
Gibbons.**

Bu kadını ilk dinlediğimde Kurtuluş'ta bir çatı katında yaşıyordum. Gene Salih'in sayesinde duymuştum Portishead'in adını ve de tadını. Pencerem Harbiye tarafına bakıyordu. Şehrin çatıları bana rüzgârlı bir denizin dalgaları gibi geliyordu. Uzun ve dar bir balkon vardı. Açardım Portishead'in Portishead albümünü, penceremin pervazına kıçımı, balkonun demirlerine ayaklarımı dayardım, sabahın beşinde, sigara üstüne sigara içerek kendimi, geçmişimi, geleceğimi düşündürdüm. Şehir uyardı, şehir uyumazdı, takisler geçerci uzaktan, dipten gelen bir uğultu duyurdum sürekli; bir fabrika gibi, durursa gelecek şehrin uğultusu. Önde Beth Gibbons "Only You"yu söylüyor. Filtizli kadife, akıyor, üstünde duramazsın, üstünde tutamazsın, adamı çırılçıplak bırakıverir. Sigarımın dumanları arasında çığak gelir, beni elimden tutup hiç bilmediğim yerlere götürür, sonra da geri getirmezdi.

Demem o ki ben bu kadınlara aşığım. Cisimlerine değil, seslerine. Bir gün olur da ikisi cennetten, diğeri uçaktan inip bana gelse ve "Gökhan, şarkı söyleyince birlikte ama paramız bitti" deseler, onları bir kere daha dinleyebilmek için, tarlasını tapanını pavyonda aşık olduğu kadına yediren Adanalı ağalar gibi, neyim var neyim yok satarım. Ayaklarının altına lha gibi serilsem içim gam yemez. O derece mi? O derece.

*** O düşündüğün düş değil, atlama hemen. Düş. Gerçek olmayan, imge, hayal anlamında.**

Bu kadının sesini ilk duyduğumda Bahariye'de otuyordum. Salih'le birlikte. Salih'in hayvan gibi bir müzik arşivi vardı ve Davut Sulari'den Lhasa de Sela'ya gelebiliyordu insan birdenbire (Sırf bunun için bile hayatıma girdiğin güne şükrederim Salih. O orta birdeydi, ben hazırlık, izci kıyafetleri vardı üstünde). Bahariye'de

Meydan'nda gazete satışı ekibine kattı. Yoldaşlar gazete satarken, biz emniyet alacaktık.

Parti, McDonalds'a savaş açmıştı. Sosyalist İktidar'ın hemen her sayısında, emperyalist hamburger vardı. Gazeteler inadına inadına McDonalds'ların önünde ve "Yankee go home!" diye bağırma çağına satılıyordu. Yoldaşlarımız belli etmesem de bu eylem bana çocuğu gelmişti. Rize'de, McDonalds'ı görmedim için "Açılma da yesek" diyorduk. Şimdi, İstanbul'da tam yiyeceğim anda, kendimi McDonalds'ın önünde protestoda buldum. Git gide parti ile aramda uyumsuzluklar belirdi. Partinin dine mesafeli görüşlerini, tümü dindar işçiler ve ev kadınlarından oluşan akrabalarım anlatamıyordum.

Parti, Leninist ve Stalinistti. Ben değilim. Yaza doğru Burcu ile tanışmasaydık, üye adayı bile olmazdım.

İstiklal Caddesi'nde, Nâzım Hikmet Kültürüvi'nde karşılaştığımız o ilk gün Burcu'ya âşık oldum. Parti kongresi için çıktığımız Ankara yolculuğunda, şehirlerarası tesislerde flört ettik. Bir başka gün, ben Sultanahmet'teki dergi bürosundan çıkışırken; Burcu ise Çemberlitaş'taki kız yurduna çıkarken, Çağaloğlu Yokuşu'nda denk geldik. Ertesi gün sevgili olduk.

Burcu'dan sonra iki radikal karar aldım. Kulaksız'dan ayrılıp Şehremini'de eve çıktım. Partide aded olduğu üzere, aday üyeliğin sonra yoldaşlara ikram ettiğimiz Kocamustafapaşa'da damagımdayken, terk ettim SİP'i.

Bir işçi çocuğuydum ve gerçekliğime en yakın partiyi arıyordum. Arayışım sürerken, evimin yarım kilometre ötesinde, Kocamustafapaşa'da, Emek Partisi'nin irtibat bürosunu gördüm. Ne vakit ziline bassam, "Buyrun" diyen çıkmadı. Emek Partililer, Enver Hoca liderliğinde kurulan Arnavatlık tipi sosyalist deneyimin savunucusuydular. Enver Hoca'ı olmamasın, istemediğimden değil, kapıyı açan olmadı diye... Yoksa Stalin'e göre bizden sayılır, Enver Hoca.

Ertesi yıl Karagümrük'e taşındım. Müslüman mahallesinin solcu sakinleriydik. Yarım kalan devrimcilğimi, sol dergi ve gazeteleri okuyarak geçirirdim. Bir okuma saatinde ÖDP'nin bölündüğünü ve ayrılınların Sosyalist Demokrasi Partisi'ni (SDP) kurdüğünü okudum. SDP'nin gövdesini oluşturan "Kurtuluş" adlı grubun, 12 Eylül'den önce güçlü olduğu şehirlerden biri Rize'ydı. Karadenizli oluşları beni cezbediği için Şişhane'nin bir ara sokağında SDP ili binasına gittim.

"Acaba polis mi?" diye kuşkucu bakışlar beklerken, örgütlü bir ilişkilikle karşılaştım. Art niyetten değildi, fraksiyon farkından... SDP kanatlarından oluştuğu için, elinde kılı bir çay bardağıyla oturan beni, herkes karşı fraksiyon-

dan sandığından, ne bir selam veren vardı ne bir selam alan.

Günler sonra Hüseyin "Merhaba" dedi. Uzun boylu genç, "Hangi gruptansın?" diye sordu.

"Bir grubum yok" dedim.

"Çizgisi belirsiz sosyalistim" desene şuna!

Hüseyin, SDP içinde "Sosyalist Siyaset" adlı kanattan olduğunu söyledi. Bu grubu hiç duymamıştım. "Biz 1999'da SİP'ten ayrıldık" dedi.

"Ne tesadüf, ben de SİP'liydim" dedim.

Hüseyin ile tanışınca, o gün adı bilinmeyen, bugünlerde hiç hatırlanmayan Sosyalist Siyaset'e katıldım. En kalabalık anında nüfusu 30 kişiyi geçmeyen bu küçük topluluğun iki lideri vardı: Utkan ve Özgür.

Utkan, bizlere SDP'nin bölündüğünü açıkladı.

"Biz de ayrıldık yoldaşlar" dedi.

Ayrılanlar içerisinde, en etli butlu sol grup olan Emekçi Hareket Dergisi yeni bir parti girişimi üzerine tartışmak için çağrıda bulunmuştu. Akşamki toplantıya, Utkan'ın zoraki daveti üzerine ben de gittim. Daire şeklinde yerleşmiş fraksiyon temsilcileri ve "bağımsız" bireyler, kurulacak partinin adı hakkında tartışıyorlardı. Söz aldım ve Utkan'a göre, "liberal" tezler savundum. "Yoldaş" dedi, "İstersen bir dahakine gelme."

Hoş, bizimkiler, ideolojik anlaşmazlıktan ötürü Emekçi Hareket Partisi'nin (EHP) kuruluşundan çekildi.

Peki, şimdi ne yapacaktık?

Partili olmak, bana nasip olmuyordu.

Hangi partiden içeriye adım atsam, ya bölünüyordu.

Utkan, "Bağımsız şekilde yola devam edeceğiz" dedi.

Liderimiz Özgür'dü. Utkan öğrencilerden, Hüseyin ise işçilerden sorumluydu. Ben de çıkarcamız haftalık gazetesinin başında olacaktım. Bu kararlığımızı göstermek adına 2003 yılının 1 Mayıs'ında "Sosyalist Siyaset" korteji olarak yürüdük. Acınacak kadar azdık.

1 Mayıs'tan sonra İstiklal Caddesi'nde Bekar

Utkan Adıyaman

Sokak'ta bir çatı katı kiralandı. Özgür ve ben badana yaparken, Utkan ve Hüseyin geldi. Utkan, "Yoldaşlar ayrılmıyorum" dedi. - Neden? - Komünist Parti'ye (KP) katılıyorum.

Atılma geçen SİP, adını Komünist Parti (KP) olarak değiştirmişti. KP birkaç yıl sonra Türkiye Komünist Partisi'ne (TKP) dönüşecekti. Komünist sözcüğü Utkan'da cezbedmişti. Özgür ve ben dışındaki bütün "yoldaşları" ikna edip arkasından sürüklemişti. Hal böyle olunca küçük örgütümüzü dağıttık.

Özgür, siyaseti bırakıp Çanakkale'ye yerleşti. Ben gazetecilikte kaldım.

Bağımız koptu.

Utkan ve Hüseyin, göğü yumruklarına slogan attıkları kalabalık kortejlerin içinde gençliğimizin kenarından geçip gitti. Bir daha, yıllar sonra görüştük Utkan ile.

Artık TKP'li değildi.

TKP bölününce Halkın Türkiye Komünist Partisi'ni (HTKP) kurmuşlardı. Bir yıl sonra HTKP dağıldı. HTKP, adını Türkiye İşçi Partisi (TİP) diye değiştirdi.

Utkan, şimdi TİP'liydi.

Artık 35'ini geride bırakmış bir öğretmendi. Sarıgazi'de mahalle derneğinde çocuklara satranç öğretiyordu. İki çocuğu ve mutlu bir yaşıntısı vardı. Sosyalizme olan inancından hiç vazgeçmedi.

Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yoğun bakım ünitesinde, serumla bağlı olduğu yatağa, Üsküdar'da sendika toplantısına katılmış yahut Gebze'de grevci işçileri ziyaret etmiş de, yorgunluktan uyuymakmış gibi, taze bir uykunun göğsündeymiş sanki. Elini sıkıp yoğun bakımdan çıktım.

Bir saat sonra, altı insana can vererek gitti, Utkan.

12 Mayıs günü Çekmeköy Mezarlığı'nda, Utkan'ın parti bayrağına sarılı tabutunun arkasında yürüdük. Üniversitelerinin dalgalandığı flamarlar ve "Utkan yoldaş ölümsüzdür" sloganları içerisinde, eski bir yoldaş değildi, sanki tüm masumiyeti ve inanamışlığı biraz da kendimi, ilk gençliğimin devrimcisi uğurluyordum.

MAHMUT ÇINAR

ACININ ZAMANSIZ KIZ KARDEŞLERİ: Tharpe ve Şewaxî

Tharpe, yıllar önce Manchester'dan soruyordu:
"Yağmur yağmadı mı?"

Tharpe, hayata gözlerini yumduktan sonra Pertek'in Celedür köyünde dünyaya gelen Şewaxî cevaplıyor:
"Yağmur yağdı, le le, toprak ıslanmadı..."

Daha önce tanışmadıysanız, The Original Soul Sister'la tanışın.

Sister Rosetta Tharpe, "Didn't It Rain" şarkısının canlı bir video kaydında, kapalı bir Manchester gününde hemen hepsi beyaz olan yeniyetmelere coşkuyla şarkı söylüyor. Elvis'in, Johnny Cash'in, Chuck Berry'nin ve daha nicesinin ilhamı, müzikal ablası... Kış vakti "kopkoyu bir göğe bakarak şarkı söylemek de var" dedirtir belki diye...

1915'te, ABD'nin belki de en ırkçı eyaleti Arkansas'ta, pamuk işçisi bir anne babadan dünyaya gelmiş Tharpe. "Neredeyse..." değil, bildiğin kötelik.

(2006'nın başı. Bir iki hafta önce 90. yaşına giren Mihri Belli'yle, Sahrayıcedit'deki evindeyiz. "30'lu yıllarda Mississippi'deydim" diyor. "Martin Luther King kaydıracak kayıyordu ben Amerika'yı örgütlerken. Ben ülkemde çok fakirlik gördüm, çok acı, çok zulüm... Ama o yıllarda Amerika'da gördüğüm şey, siyah yarıcılarını o tararlarda yaşadıkları, tarif edilebilir gibi değil.")

Ellerinden, dünyaya gelmekten (kendilerine sormadan getirilmekten diyelim) doğan en basit olanlar da dahil, tüm hürriyetleri alınanların çoğu gibi (e, esasen 4 yaşındaki bir çocuğu kiliseye götürüp orada "gospel" söylemesi için onu teşvik eden bir anne yüzünden/sayesinde) tanrılara ve müziğe kaymış hayat yolu, hem de en başından itibaren. Belli'nin "tarif edilemez" bulunduğu bir acıda, köy köy gezerek gitar çalıp ilahiler söylemiş.

"The Original Soul Sister"la tanışın. Sister Rosetta Tharpe, kapalı bir Manchester gününde hemen hepsi beyaz olan yeniyetmelere coşkuyla...

Yıl 1964. Artık neredeyse 50 yaşında, eh, epenye şöhretli, güçlü bir kadın gibi görünmüyor; hele de şöyle bir çocukluk hikâyesinin ardından... Oysa (tekrar) yıl 1964. Mesela Rosa Parks'ın 55'teki otobüs eyleminin izleri tüm otobüs duraklarında belki; Mihri Belli Amerika'yı örgütlerken

kaydıracak kayan Martin Luther King, "Bir hayatım var..." konuşmasını henüz bir yıl önce, ülkenin başkentinde yapmış (öldürülmesine birkaç yıl var); Güney'deki eyaletlerde siyah Amerikalılar, üniversiteler kabul edilmiyor (aslında birçoğu eğitim politikaları, okul yönetimleri ve toplumsal baskı nedeniyle ise düzeyindeki eğitimlerini bile tamamlayamıyor); ülkenin her köşesinde, bugün de olduğu gibi polislin siyahlar üzerindeki korkunç baskılarına karşı öz savunma gücü görevini üstlenecek olan "Kara Panterler" henüz ortada yok...

"Yağmur yağmadı mı çocuklar?" diyor şarkısı; Nuh Tufanı'na ithafen. Beyaz İngiliz çocuklar ders alsın istiyor gibi. Ama esasen o yağmur yağsın, o tufan kopsun diye geçiyor olabilir içinden. Tok, hareketli bir sesle "Yağmur yağmadı mı çocuklar?", "Hâlâ yağmadı

mı?"ya dönüyor belki. Bir tufan, tüm tarihi yeniden yazarak, tüm acıları ortadan kaldıracak.

Halkının özgürlük mücadelesi, bütün dünyaya ilham olurken siyah bir kadın, kendisinden sonraki müziğin kurallarını çoktan beridir yazıyor.

"Yağmur yağmadı mı çocuklar?" diyor şarkısı; Nuh Tufanı'na ithafen. Bir tufan, tüm tarihi yeniden yazarak, tüm acıları ortadan kaldıracak.

Dersim...

Dersim, "Gümüş kapı" anlamına geliyor. Bugün bir intikamin adı olan "Tuncel" yerine "Dersim" demek bile ne güzel hissettiriyor değil mi? Bir isyanın, aslında bin isyanın coğrafyası; halkların "biz varız; tam da olduğumuz, olmak istediğimiz gibi varız!" coğrafyası...

Acıda kıyas aptırtı tabii, ama anlamak için demeli: Dersiminin acıları, yoksunlukları, kayıpları, yüzleştigi katliamları Arkansaslınıkinini aratmaz.

Mehmet Ali & Akşan'sız PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

"Baran Bari?" adlı bir video var internette. Ayşe Şewaxî, evinde, etrafında kimisi gözyaşlarını tutamayan kadınlara, bir kaybin ağıtını okuyor önce. Ardından bir imkânsız aşk türküsünü ("kilamını" mı demeliydik?)... Derken (2. dakikanın ortalarından itibaren) bağlamasına başka bir tempoyla vurmaya başlıyor, hareketleniyor; sanki çocukak da bunca acıdan sonra umutlu, mutlu, heyecanlı bir şeyler söyleyecek. Semahda durur gibi oynayan bir kadının görüntüsü sonra:

"Midgo melê le le midgo (min digo) melê..."
"Dedim ki 'melek' le le dedim ki melek..."

Vuruyor sazına!
İnsan, "Ne güzel..." diye düşünüyor, "'melek' diyor sevdiğine. Güzel bir hikâye olmalı."

Derken devam ediyor:
"Malan bar bir, vayvay, çaydan (di)kelê!"
"Evler yüküldi (gitti), çay (hâlâ) kayıyor!"

Dersim'de bir evde, unutulmamış bir gidişin türküsü...

İlk plak kaydını Dersim Katliamı'nın yaşandığı elim yılda yapan Rosetta Tharpe yıllar önce Manchester'dan soruyordu:
"Yağmur yağmadı mı?"

Tharpe hayata gözlerini yumduktan sanıyorduk 6 ya da 7 yıl sonra Pertek'in Celedür köyünde dünyaya gelen Ayşe Şewaxî cevaplıyor kilâmın devamında:

"Baran barî lê lê erd şîl nekir,
Ev ya mîn bûy lê lê Xwedê nekir."

"Yağmur yağdı, le le, toprak ıslanmadı,
O benimdi de, le le, nasip olmadı."

Acı, araya giren okyanusu, bizi uzak eden dilleri falan dinlemiyor. "Nasip olmamışlık" halini, "olmamışlık" halini, aşk şarkılarında, Allah türkülerinde bile "kaybeden" olmanın göze yaşartan öyküsünü söylüyor, Arkansası Rosetta Tharpe'e, Dersimli Ayşe Şewaxî'ye, Cesária Évora'ya... Ama bu baskıya isyan edenlere de aynı acı söylüyor: Mesela, 18. yüzyılda, ünlü "Tanrı Kralı Korusun" şarkısının sözlerini "Kadınların Hakları" diye yeniden yazıp, belki de bugün anladığımız haliyle ilk feminist protest şarkıyı halkın diline pelesenk eden, adı bilinmeyen kadına, "We shall overcome, one day" ("Bir gün galip geleceğiz") diyen Mahalia Jackson'a, a hele hele birkaç yüzyıl önce Anadolu'da,

"Latife, çok hayasızam
Çok severem, çok yüzsüzem
Ar namustan habersizem
Çalaram sazım vallahi" diyen Latife Hanım'a...

(Bu sonuncusu, başka bir yazının konusu olsun.)

SİNEM KEYİK

SEFARAD YAHUDİLERİ'NİN MİRAS NİTELİĞİ TAŞIYAN MASALLARI

Sefarad, Kuzey Afrika, Kuzey Avrupa ve Osmanlı İmparatorluğu dahil birçok ülkeye sığın İspanya Yahudileri'ne deniyor. İspanya Kraliçesi Isabella, Hristiyan kilisesi ile işbirliği yaparak ülkedeki bütün Yahudilerin 1492 yılında ülkeyi terk etmeleri için ferman çıkarması, 300 bin kadar İspanya Yahudisini zor durumda bırakmıştı.

İspanya Yahudileri bu ferman üzerine çeşitli Avrupa ülkelerinden sığınma hakkı istediler ama Osmanlı İmparatorluğu'nun dışında onlara sürekli kalmaları için kapıları açan olmadı. Osmanlı İmparatoru Sultan II. Bayezid'in kendilerine sığınma hakkı tanıması üzerine 150 bin kadar İspanya Yahudisi, Osmanlı topraklarına geldi. Osmanlı, onlara ibadet özgürlüğü, göçmenlerin güvenlik ve haklarını güvence altına alan bir yasa da çıkardı. Kendilerine, "Sefarad Yahudileri" denilen İspanya Yahudileri'nin büyük çoğunluğu Selanik ve İstanbul'a yerleştirildi. Sinagog çevresindeki mahallelerde toplu halde yaşayan Sefarad Yahudileri, hayat tarzlarında pek az değişiklik gösterdiler. İbranice "Sefarad" kelimesi İspanya anlamına gelmektedir. Nitekim Osmanlı İmparatorluğu

Yahudilerinin dili İbranice'ydi ama gündelik dilleri ortaçağ Kastilyancasının bir çeşidiydi. Hatta Sefarad Yahudileri'nin Kastilyancası, daha sonra deo-Espanyol adı altında farklı bir dil olarak kabul edilmesine yetecek kadar gelişmişti. Günümüzde Sefarad Yahudileri'nin dünyaya yayılmış, yaklaşık 400 bin kişi oldukları varsayılmaktadır. İspanya'dan sürülen Yahudilerin kültüründen harmanlanarak dilbilimci tarafından derlenerek kaleme alınan masalların çoğunda, hem geleneklerini koruduklarını hem de göç ettikleri kültüre nasıl uyum sağladıklarını görebilmeye şansına erişiyoruz.

"Padişah İçin Bir Yalan",
"Guero'nun Kuyruğu",
"Bal Şeker Gelin", "Müziyen Ücreti",
"Bütün Bir Sene Kiraz",
"Padişahın Sadakası",
"Şirihaz Padişah", "Eşek Kafalı Kız",
"Yoksun Brakdan Oğlan",
"Sultanın Kızı", "Sabir Küpi Kadın",
"Hapsirlik", masallarının çoğunda kıvrak zekâ, sevgi, merhamet, hoşgörü konuları ele alınmıştır. İnatçılığın, aç gözlülüğün, yalan söylemenin, kalp kırmanın, büyük lafetmenin sonucunun döşüp döşüp kendine zarar dokunacağını anlatmaktadır. Olagastı zenginlik ve çeşitlilikteki miras niteliğinde olan bu masalların bilinirliğini biz okurlar sayesinde

Guero'nun Kuyruğu masasında yer alan kötüliklerin efendisi olan diğer adıyla şeytani, akı fikri şanını yürütmekmiş. Birgün iyi kalpli koruyucu meleği eşli olan Bento'nun sinagoga giderken yolunu şaşırtır ayine geç kalması için elinden geleni yaparmış. Fakat cabaların sonucu hep boş çıkmış. Bento'yu kaygılı gören eş durumu farkına vardıkdan sonra "gece ziyaretine gelirse bana uğramasını söyle ona" der. Bento, ertesi gün evin kapısı çalar bir bardak su ister, her gün uğramaya devam ederek kadının aklını çelmeye çalışır. Yine gelebilmek için bahaneler uydurarak ziyaretini sıklaştırır. Günün birinde Guero, aşkıni ıtırak eder "kocanı terk et benimle evlen" der. "Tamam ama bir şartla, benimle oyun oyna ve aşkıni kantla, eğer sen kazanırsan ne derssen yaparm." der. Sana söylediğim her sözü tekrarla diyen kadın tekerlemelere başlar. Guero, kadının dediklerini tekrarlar. "Göze gözlük taklarsın, gözler yuvalarından fırlasın!" der demez gözleri yerinden fırlar. "Soğan sarımsak, tırmalansın, dağlansın bağraksak!" diyen Guero sancı çekmeye başlar.

"Öyle olsun, ayakların, ellerin kopsun!" der demez diğildi olur. "Buyruk! kopsun kuyruk!" der. Bunu duyan Guero "benim tıcam o, kuyruk hiç olmaz" der. Yalvarır yalvarır, kadın kuyruğu hariç, her şeyi kendisine geri verir. Ve eşi Bento'nun peşini bırakmasını söyler. Guero, affet beni yalvarım diye sızsızla da karnı ağrıyı ve kopan kuyruğuyla baş etmesi gerektiğini söyleyerek Guero'yu serbest bırakır.

Guero, bir daha böbürlenerek kuyruğunu sallamasa şöyle dersün kimselere göstermemiş bile.

© 2014 Sinem Keyik

BAVUL

GEZİ'DEN ÖNCE... GEZİ'DEN SONRA... Direnen İstanbul

Birleşik Roma'nın son, Doğu Roma/Bizans'ın ilk imparatoru olan **Büyük Konstantin**'in başkenti İstanbul...

Konstantin'in Roma İmparatorluğu'nu Hristiyan yapmasıyla bu dinin Kudüs'ten sonra ikinci kutsal kenti haline gelen İstanbul...

Fatih Sultan Mehmet'in Dünya İmparatorluğu'nun başkenti İstanbul...

Yavuz Sultan Selim'in halifeliği getirdiği, Müslümanlığın Mekke'den sonraki ikinci kutsal kenti olan İstanbul...

Çok uzun bir süre dünya siyasetinin merkezi olan İstanbul, "saraylarıyla" olduğu kadar "meydanlarıyla" da konuşur.

İstanbul'un, İstanbul halkının siyasal tavırını ifade eden meydanların başında Sultanahmet gelir.

Sultanahmet Meydanı, İstanbul'u Konstantinopolis olarak yeniden kuran ve Roma İmparatorluğu'nun başkenti yapan İmparator **Konstantin** tarafından araba yarışlarının yapıldığı hipodrom olarak inşa edilmiştir.

Doğu Roma/Bizans İmparatorluğu'nun sinifsal yapısını da yansıtan yeşiller ve maviler arasındaki araba yarışlarının yapıldığı hipodrom,

İmparator **Justinyen** ve İmparatoriçe **Theodora** zamanında 532 yılında Nika Ayaklanması'yla tarihe geçmiştir.

Bu ayaklanma, 30.000 kişinin katledilmesiyle bastırılmış, ama isyandan sonra "Hiçbir şey eskisi gibi olmamıştır"; orduda reform yapılmış, imparatorluğun işleyiş önemli ölçüde değiştirilmiştir.

Sultanahmet Meydanı, Osmanlı zamanında da şehzade sünnet düğünleri ve çeşitli şenliklerin yapıldığı bir yerdir ama aynı zamanda yenileri ayaklanmaları da bu bölgede gerçekleştirilmiştir.

1656'da, "ÇınarVak'ası" veya "Vak'a-i Vakıvakiyye" diye bilinen ayaklanma sonunda, isyancılar tarafından öldürülen 30 kadar saray görevlisinin (ağalarının) kelleleri (cesetleri) büyük bir çınar ağacının dallarına asılmıştır.

Bu isyandan sonra da imparatorlukta artık "Hiçbir şey eskisi gibi değildir"; **IV. Mehmet** ve annesi **Turhan Sultan** bu isyandan aldıkları dersle Köprülüler dönemini başlatmışlar, sarayın gücünü pekiştirmişlerdir.

Osmanlı'nın yıkılış döneminde ise, Sultanahmet Meydanı **Halide Edip**'in kişiliğinde dile gelmiş, işgale karşı direniş ateşleyen 23 Mayıs 1919 tarihindeki büyük miting bu meydanda

yapılmıştır.

Bu mitingden sonra da artık "Hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır"; İstiklâl Savaşı ile yeni bir devletin temelleri atılmaktadır.

İstanbul'un kendini siyaseten ifade ettiği bir başka meydan Beyazıt Meydanı'dır.

Demokrat Parti iktidarının Tahkikat Encümeni Yasası'nı çıkararak TBMM'deki 15 milletvekiline yargılama yetkileri vermesiyle gerçekleştirdiği Anayasa'ya aykırı olan sivil darbesine karşı, İstanbul Üniversitesi öğrenci ve hocaları bu meydanda protesto gösterileri yaparak direniş başlatmışlardır. Hemen ertesi gün Ankara'ya sıçrayan ve **Turan Emeksisiz**'in bir polis kurşunuyla katledildiği bu direnişten sonra da ülkede "artık hiçbir şey eskisi gibi değildir"; Türkiye yeni bir Anayasa ile demokrasi uygulamasını yeniden hayata geçirmiştir.

Özgürlük ve demokrasi isteklerinin dile getirildiği meydan olarak Beyazıt Meydanı'nın adı da sonradan Hürriyet Meydanı olarak değiştirilmiştir.

Taksim Meydanı, Gezi Direnişi ile anılmaya başlamadan önce de ünlenmiş, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (DİSK) girişimleriyle, emekçilerin, işçi sınıfının 1 Mayıs kutlamalarının simgesi olmuştur.

İşçi sınıfının dile geldiği meydan olarak ünlenen Taksim'den rahatsız olanlar bu meydana karşı bir kompo düzenlemişler ve 1 Mayıs 1977'de derin devletin provokatörlerinin dağılma için mitinge ateş açmasıyla 30'dan fazla kişi ölmüş, Meydan, kana bulanmıştı.

Daha sonra da, örgütlü emeğin, sendikaların gücünden korkan iktidarlar, Taksim Meydanı'nı 1 Mayıs kutlamalarına kapatmışlar ama İstanbul'un kendini siyasal olarak bu meydana ifade etmesini engelleyememişlerdir.

Gezi Parkı Direnişi veya kısaca "Gezi Direnişi" aslında Taksim Meydanı'nın üst kısmında yer alan parktaki ağaçların kesilmesini önlemek için, yeşilli korumak amacıyla başlamıştı.

Polisin orantısız güç kullanması konusunda olay yaygınlaşmış ve iktidarın halkı bıktıran baskıcı uygulamalarına karşı yaygın bir direniş halini almıştı.

2013 yılı Mayıs ayı sonunda başlayan direniş, temmuz başına kadar kadar yoğunlaşarak devam etmiş, İçişleri Bakanlığı'nın resmi sayılarına göre, Bayburt ve Bingöl hariç 79 ilde düzenlenen eylemlere 2.5 milyon kişi katılmış, bundan çok daha fazlası da sosyal medyada direniş desteklemiştir.

Olaylar sonucunda **Mehmet Ayvaltaş, Abdullah Cömert, Ethem Sarsılık, Ali İsmail Korkmaz, Ahmet Atakan, Berkın Elvan, Burak Can Karamanoğlu, Mehmet İstif ve Elif Çermik** hayatını kaybetmiş, 8163 kişi yaralanmıştır.

Gezi Direnişi'nin sloganı da "Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak" idi.

Gerçekten öyle mi oldu acaba?

Evet gerçekten de İstanbul halkının, özellikle de sivil toplum kuruluşlarının ve gençlerin Taksim Meydanı'nda dile getirdikleri çevreci ve demokrat siyasal görüşlere dayalı direnişten sonra, "Artık hiçbir şey eskisi gibi değildi"; siyasal iktidarın gerileyişi başlamıştı.

Dışardan ABD ve AB, içerden FETÖ, liberal sözde solcular ve Kürtler tarafından desteklenen iktidar, Gezi Direnişi'nden sonra, hem iç hem dış müttetiklerini ya doğrudan kaybetmiş ya da müttetikleriyle aralarındaki güven ilişkisi onarılmayacak bir şekilde zedelenmiştir.

Nitekim o tarihten sonra, yalnızlaşan, tek

Veli'nin "İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı" diyerek doğasını ve kentsel dokusunu anlattığı, **Vedat Türkali'nin Tefvik Fikret'e** ithaf ettiği "İstanbul" şiirinde devrim özlemi içinde "*Bekle zafer şarkılarıyla caddelerinden geçişimizi/ Bekle dinamiti tarihin/ Bekle yumruklarımız/ Haramilerin saltanatını yıksın/ Bekle o günler gelsin İstanbul bekle/ Sen bize layıksın*" diye emekçi sınıflarının devrimci umuduyla seslendiği İstanbul'da, Türkiye'de "Gezi Direnişi"nden sonra asla aynı olmadı; çünkü ne 1 Mayıs'ı unuttu, ne de "Gezi Direnişinin Ruhunu."

Gezi Parkı Ruhı yeşildir, doğadır, çevredir... İktidar ise, beton, AVM, yağma ve rant!

Gezi Parkı Ruhı özgürlüktür... İktidar ise baskı ve korku!

Gezi Parkı Ruhı demokrasidir... İktidar ise otoriter bir kibir!

başına kalan iktidar, gücünü konsolide etmek için gittikçe baskıcı artırmış, bir Tek Adam Yönetimi'ne doğru hızla yol almış, bu ise halk arasındaki desteğinin daha da zayıflamasına yol açmıştır.

Çünkü Taksim Gezi Parkı Direnişi olarak başlayan ve İstanbul Taksim'den sadece tüm ülkeye değil, tüm dünyaya da yayılan olaylar sıradan bir oluşum değildir:

Genel bir tarihsel perspektiften bakıldığında, insanlık tarihinin bir aşamadan başka bir aşamaya geçmesinin, yani bir tarihsel devrimin, Bilgi Devrimi'nin Türkiye'deki yansımalarıydı.

Daha Din/Tarım Dönemi kalıntılarından kurtulamamış olan Türkiye'deki Kentsel/ Endüstriyel Toplum, kendisini zorlayan Bilgişim Devrimi ve bu devrimin "demokrasi özlemi" ile yetişen yeni kuşakları ile tanışıyordu.

Zaten "Gezi Direnişi" insanlık tarihinin Türkiye'deki yansıması olduğu, insanlığın evrim çizgisini yansıttığı için bu kadar çabuk yayılmış, hem ülkede hem de dünyada bir taban ve bir anlam bulmuştu.

Tevfik Fikret'in "Sis" şiirinde "*Ey köhne Bizans, ey koca büyüleyici bunak, ey bin koca dan artakalan dın kız*" diye Osmanlı'yı aşağılamak için hakaret ettiği, **Yahya Kemal'in** "Başka Bir Tepeden" şiirinde "*Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul! Görmedim, gezmedim sevmediğim hiçbir yer.*" diyerek övdüğü, **Orhan**

Gezi Parkı Ruhı çoğulcudur... İktidar ise tekilci...

Gezi Parkı Ruhı dayanışmadır... İktidar ise bencil bir tekel!

Gezi Parkı Ruhı eşitlikçidir... İktidar ise hiyerarşik bir buyurganlık!

Gezi Parkı Ruhı paylaşımdır... İktidar ise acımasız bir sömür!

Gezi Parkı Ruhı bütünleşmedir... İktidar ise ayrışma, düşmanlık ve bölünme!

Gezi Parkı Ruhı dürüsttür, gerçektir... İktidar ise, yalan, dolan, talan!

Gezi Parkı Ruhı gençtir... İktidar ise geçen yüzyıldan Soğuk Savaş kalıntısı bir enkaz!

Gezi Parkı Ruhı gençliktir... İktidar ise Ortaçağ'da kalmış, örümceklilik yapı!

Gezi Parkı Ruhı pırıl pırıl bir gelecektir... İktidar ise kufllu ve paslı raflarda kalmış, çürümüş bir geçmiş!

Bu yazının yazıldığı sırada bütün meydanlardan İstanbul semailarına yükselen bir başka slogan duyuluyordu:

"Her şey çok güzel olacak!"

İstanbul meydanlarından yükselen seslerle "Artık hiçbir şeyin aynı olmayacağını" öğrendik... Bakalım 23 Haziran'dan sonra "Her şey çok güzel olacak" mı?

EVİRİM KURAN

Üç bilge maymun

"Eğer bana söyleyeceğin şey doğru değilse, iyi değilse ve faydalı değilse bana niye söyleyesin ki?"
Sokrates

resmedilen üç maymun sembolü, filozof Konfüçyüs'ün öğretilerini anlatmak için kullanılan metaforlardan oluşur.

Maymun kahramanlarımızdan gözlerini kapatanın adı Mizaru'dur. Kulaklarını kapatan Kikazaru'dur. Ağzını kapatan ise Iwazaru'dur.

Mizaru, gözlerini kapatarak, kötüyü görmez. Bu, kafayı kuma gömmekle ilgili değildir; tam tersi iyi ile kötüyü ayırt edecek bilgelik perspektifine sahip olmakla ilgilidir. Mizaru kötüyü alet olmaz. Kikazaru, kulaklarını

kapatarak kötüyü duymaz. Bu, gerçeklerden kaçmakla ilgili değildir; bilakis, faydası olmayan, insanın bütününlüğünü bozacak yalan bilgidin uzak durmakla ilgilidir. Kikazaru yalana alet olmaz. Iwazaru, ağzını kapatarak, kötüyü konuşmaz. Bu pisirik olmakla ilintili değildir; aksine dedikodu yapmamak, başkalarına zarar verecek haberleri yaymamakla ilgilidir. Iwazaru yanlışla alet olmaz.

Kadim bilgelikler, çağlar boyunca hep aynı kaynaktan beslenir: Kendini bilmek. Mizaru, Kikazaru ve Iwazaru'nun temsil ettiği bu üç kural, kökleri ta üçüncü yüzyıla dayanan Mani dininin temeli olan "Üç Mührü"ü anımsatır: Ağzın mührü, elin mührü, kalbin mührü. Aynı yaklaşım Bektaşî öğretisinde "eline, diline, beline sahip olmak" diye karşımıza çıkar.

Datada boğulduğumuz ama bilgiye aç kaldığımız bu gerçek ötesi çağda, yolumuzu sıklıkla kaybediyoruz. Kurnaca bir gerçeklikte bata çıka yürüyor, "ya bendensin ya öteki" tuzaklarından kaçamıyoruz. Kendimizi yine ve en çok kendimiz kandırıyor, aklımızın ipliyle kalbimizin kuyusuna inemiyoruz. Kendi gerçekliğimizi sıklıkla mutlak gerçek belliyor, yankı odalarından çıkamıyoruz. Kemiği olmayan dilimiz toksik sözcüklerden arınmıyor, her gün yeni bir linç yağınınna odun atıyoruz.

Bir bahar daha geçti ömrümüzden; ve mutlak ki baharın sonu yaz. Gelin bu yaz üç maymunu oynayalım. Her şey çok güzel olsun diye, kötüyü duymayalım, kötüyü görmeyelim, kötüyü konuşmayalım.

Gelin bu yaz üç maymunu oynayalım. Her şey çok güzel olsun diye, kötüyü duymayalım, kötüyü görmeyelim, kötüyü konuşmayalım.

illustasyon: Gül Çetin
@gul_batmanoglu_cetin

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

İstanbul

"Sis" şairine ithaf edilmiştir.

Salkım salkım tan yelleri estiğinde
Mavi patiskaları yırtan gemilerinle
Uzaktan seni düşündürüm İstanbul
Binbir direkli Haliç'te akşam
Adalarında bahar
Süleymaniye'de güneş
Hey sen ne güzelsin kavgamızın şehri

Ve uzaklardan seni düşündüğüm bugünlerde
Bakışlarında akşam karanlığın
Kulaklarında sesin İstanbul
Ve uzaklardan
Ve uzaklardan seni düşündüğüm bugünlerde
Sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul

Plajlarında karaborsacılar
Yağlı gövdelerini kumlara sermiştir
Kürtajlı genç kızlar cilve yapar karışlarında
Balıkpazarı'nda depoya kaçırılan fasulyanın
Meyvesini birlikte devşirirler
Sen şimdi haramilerin elindesin İstanbul

Et tereyağı şeker
Padişahın üç oğludur kenar mahallelerinde
Yumurta masalıyla büyütülen çocukların
Hürriyet yok
Ekmek yok
Hak yok
Kolların ardından bağlandı
Kesildi yolbaşların
Haramilerden gayrısına yaşamak yok

Almış dizginleri eline
Bir avuç vuruncu müteahhit toprak ağası
Onların kemik yalayan dostları
Onların sazi cazı villası doktoru dişçisi
Ve sen esnaf sen köylü sen memur sen
enteleküel
Ve sen
Ve sen haktan bahseden Ortaköy'ün Cibali'nin
işçisi
Seni öldürürler
Seni sürerler
Buhanlar senin sırtından geçirtilir
İpek şiltelerin istakozların
Ve ahmak selâmeti için

Hakkında idam hükümleri verilir

Haktan bahseden namuslu insanları
Yağmurlu bir mart akşamı topladılar
Karanlık mahzenlerinde şehrin
Cellâtlara gün doğdu
Kardeşlerin acısıyla yanan bir çift gözün vardır
Bir kalem yazın vardır
Dudaklarını yakan bir çift sözün vardır
Südülenmez
Haramiler kesmiş sokak başlarını
Polisin kırbaçı cellâdın ipi spikerin çenesi baskı
makinesi
Haramilerin elinde
Ve mahzenlerinde insanlar bekler
Gönüllerinde kavgâ gönüllerinde zafer
Bebelerinin hasretleri çirlerinde gömülü
Can yoldaşlar saklıdır mahzenlerinde

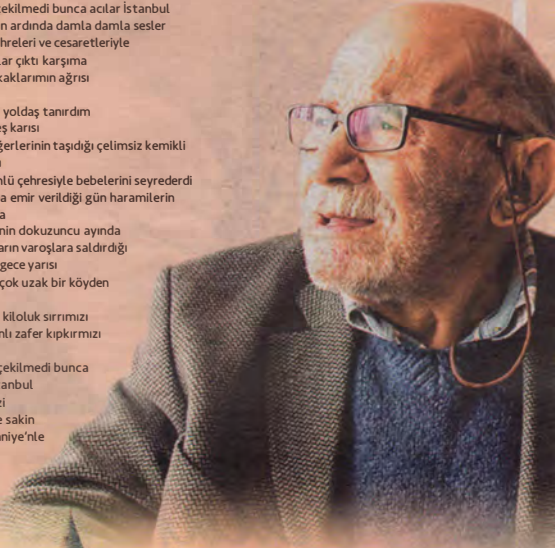
Boşuna çekilmedi bunca acılar İstanbul
Bulutların ardında damla damla sesler
Gülen çehreleri ve cesaretleriyle
Arkadaşlar çıktı karşıma
Dindi şakaklarının ağrısı

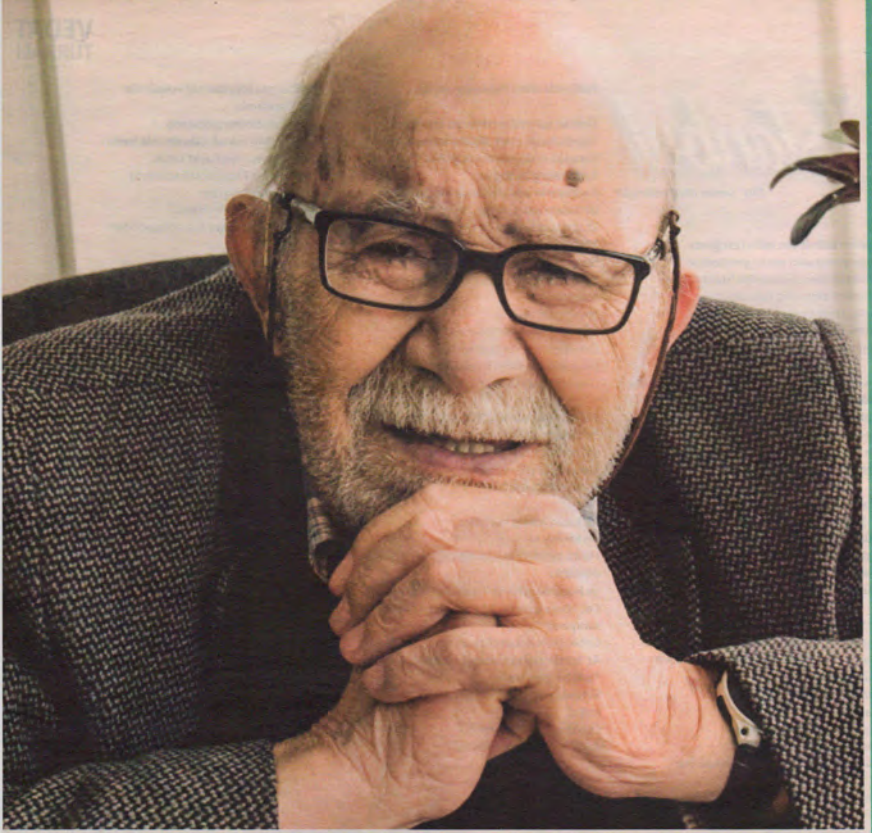
Bir kadın yoldaş tanıdım
Bir kardeş karısı
Hasta ciğerlerinin taşıdığı çelimsiz kemikli
omuzları
Ve hüznünlü çehresiyle bebelerini seyredirdi
Cellâtlara emir verildiği gün haramilerin
sarayında
Gebeliğinin dokuzuncu ayında
Aç kurtların varoşlara saldırdığı
Tıptılı bir gece yarısı
Sırtında çok uzak bir köyden
indirdi
Otuzbeş kiloluk sırrımızı
Zafer kanlı zafer kıpkırmızı

Boşuna çekilmedi bunca
acılar İstanbul
Bekle bizi
Büyük ve sakın
Süleymaniye'ne
bekle

Parklarınla köprüleriyle kuleleriyle
meydanlarıyla
Mavi denizlerine yaslanmış
Beyaz tahta masalı kahvelerinde bekle
Ve bir kuruşa Yenihaat satan
Tophanenin karanlık sokaklarında
Koyun koyuna yatan
Kirlî çocuklarını bekle bizi
Bekle zafer şarkılarıyla caddelerinden
geçişimizi
Bekle dinamiti tarihin
Bekle yumruklarımız
Haramilerin saltanatını yıksın
Bekle o günler gelsin İstanbul bekle
Sen bize lâykısın

Eylül 1944
Akşehir

ATAOL BEHRAMOĞLU

Vedat Türkali

Adının önüne ya da sonuna pek çok sıfat ekleyebiliriz: Romancı, şair, senarist, komünist, devrimci, insan... vb.

Fakat sanki Vedat Türkali adının kendisi, söyleniş, bütün bunları kendiliğinden içeriyor.

Öylesine görkemli, güçlü bir ad bu.

Sözcüklerin fonetiğinden söz etmiyorum. Bu

adı taşıyan kişinin, toplumda, her kuşaktan dostlarının yanı sıra onu uzaktan yakından tanıyanlarının ve okurlarının kişiliklerinde yarattığı etkinin gücünden söz ediyorum.

Kendine müstear ad olarak seçtiği Vedat Türkali yerine asıl adını, Abdülkadir Pirhasan'ı da kullansaydı değişen bir şey olmazdı. Zaten o benim ve bana yakın kuşakların Kadir ağabeyiydi.

"Bir Gün Tek Başına"yı okuduğumda tanışık mıydık anımsamıyorum ve pek sanmıyorum.

Ona bir anda ün getiren bu romanı ben pek de sevmemiştim.

Çünkü o güzelim Günsel'i, bizim 60'lı yıllar kuşağımızın o pırlanta kızını; babası yaşında ve üstelik o kuşağın değerlerine yabancı Kenan'a

hiç mi hiç yakıştıramamıştım.

Amma Vedat Türkali buydu işte.

Şaşır tan. Olumsuz kahramanın kişiliğinden topluma ayna tutan.

Diye lim ki "Dirilti" in ya da "Yevgeni Onegin" in kahramanı gibi bir roman kişinin çevresinde gerçeğe ayna tutan.

Yani, ancak ve sadece gerçekten büyük romancıların, en seçkin edebiyat yaratıcılarının yapabileceği şeyi yapmaya girişen ve başarıyla yapan.

Onunla yetmişli yıllarda tanıştık. Türkiye Yazarlar Sendikası yönetiminde her zaman görüş birliğinde olduk. Sağduyusu, öngörüsü o gün günlerde her zaman yol gösterici oldu. O dönemde ve sonraki yıllarda kendisiyle birkaç söyleşi de yaptım ve okuduğum her kitabı üzerine yazdım.

Sözünü ettiğim söyleşilerden sanırım ilki, "Vedat Türkali ile Bir Söyleşi" başlıklı olanı Nisan 1978'de "Sanat Emeli" dergisinde yayımlanmış. 1985'te yayımlanan "Bu Gemi Nereye" adlı kitabında da yer alıyor. Bu söyleşinin, şimdi okuren uzunluğundan ötürü azıcık utandığım ilk sorusunda, özetle, "Nâzım Hikmet şiiriyle kendi şiirleriniz arasında ki bağınızı nasıl görüyorsunuz?" diye sormuşum. Sorunun içinde, onun ilk üç şiirinden, özellikle de "Hücreye Mektup" tan örnekler var...

Vedat Türkali bu soruya bu soruya başlı başına bir yazı oylumundaki yanıtında özetle, sadece şiirinin değil kişiliğinin kaynağında da Nâzım Hikmet'e hayranlığının önemli yer tuttuğunu belirtiyor. Onun sözleriyle"... devrimci sanatımızda Nâzım'ın, kendinden sonraki kuşakları emziren dev kişiliği her türden tartışmanın ezici biçimde üstündedir."

Yanıtında Vedat Türkali, bence kendisine haksızlık ederek, "şair değil, hevesi kursağında kalmış bir şiir tutkusu" olduğunu söylüyor ve "Ah keşke ozan olabilseydim..." diye hayflıyanıyor...

Söyleşide nedense karşı çıkmamışım... Fakat şimdiki Firuzga'daki ya da daha önceki evlerinden birine o unutulmaz ziyaretlerimizden birinde karşı karşıya oturmuş sohbet ediyor olsak, derdim ki, kendine haksızlık ediyorsun Kadir ağabey. Sadece şu İstanbul şiirinin oşu düzesi insanı büyük şiir yapmaya yeter:

Bekle zafer şarkılarıyla caddelerinden geçişimizi
Bekle dinamiti tarihin
Bekle yumruklarımız
Haramilerin saltanatını yıksın
Bekle o günler gelsen İstanbul bekler
Sen bize layıksın

Romanları içinde beni en çok etkileyeni "Yeşilçam Dedikleri Türkiye" olmuştur. Aradan çok zaman geçtiği için şimdi içeriği ve konuyu çok da iyi anımsamıyorum. Fakat bir basıyıp olduğundan kuşku duymuyorum.

Sonra bir destan roman olan "Güven", yanı sıra savaştan dönemlere acımasız oklarını yönelttiği "Tek Kişilik Ölüm", kıyı kentlerine sığınmış kaçak aydınlar eleştirdiği "Mavi Karanlık" ve ilerleyen yaşıyla yarışırcasına ardı ardına yazıp yayımladığı "Yalancı Tanıklar Kahvesi", "Kayıp Romanlar" ve sanki yaklaşmakta olan kaçınılmaz fiziksel sona meydan okurcasına soluk soluğa bir son roman "Bitti Bitti Bitmedi." Ben bir okuru olarak özel "Kayıp Romanlar" ı çok sevmiş, "Bir Gün Tek Başına"nın Güneşli'yle yarıştırcasına özme bezene yarattığı Esme'ye hayranlık duymuştum bu kez...

"Sapına kadar devrimci" diye bir söz söyleyecek olursa, bunun en çok yakışacağı kişi Vedat Türkali olacaktır.

Hangi konuda, neden söz ediyor olursa olsun, o her zaman, her an genç bir devrimci, sapına kadar devrimciydi.

Kuleli Askeri Lisesi'nde yüzbaşı rütbesiyle edebiyat öğretmeni 1951 Komünist Partisi tutuklamaları sırasında dokuz yıl hapis cezasına çarptırılan ve yedi yıl demir parmaklıklar arkasında kalan bu ödünsüz devrimcinin, onu tanıdığım ve bir kardeşi olarak çok yakınımda olduğum 1970'lerden 2016'daki ölümüne kadar devrimci ideallerine nasıl sımsıkı bağlı bir devrimci ve komünist olarak yaşamını sürdürdüğünü hayranlıkla izledim.

1964'te gösterime giren, Ertem Göreç'in çektiği, senaryosu Vedat Türkali'ye ait "Karanlıkta Uyananlar", sinemamızda ilk işçi sınıfı filmi olma onurunu taşıyor. Bu film hiç kuşkusuz Yılmaz Güney sinemasının da habercisidir.

"Kara Çarşafı Gelin", "Bedrana", "Güneşli Bataklık" gibi gerçekçi filmlerin senaristi olmasının yanı sıra onun işçi olarak da sinema dünyasını ne kadar çok etkilediği olduğunu biliyoruz. Bu konuda henüz, anı, arastırma türünde yapıtlar yayımlanmamış olmasına da üzülüyorum ve şaşıyorum. Sadece edebiyat ve

Onunla yetmişli yıllarda tanıştık. Türkiye Yazarlar Sendikası yönetiminde her zaman görüş birliğinde olduk. Sağduyusu, öngörüsü o gün günlerde her zaman yol gösterici oldu.

siyaset dünyamızdan değil, Yeşilçam'dan da bir büyük Vedat Türkali geçti çünkü...

"Kayıp Romanlar" üzerine yazdığım bir yazının üzerinden de 14 yıl geçmiş. Cumhuriyet'teki köşemde 2005'te yayımlanan bu yazımı çok sevmiştim. Samsun'da 1919'da doğduğuna göre(Samsun 1919) yüzüncü yaşını kutlamakta olduğumuz büyük ve sevgili Vedat Türkali için bu yazımı da o yazının son paragrafından bir bölümle sonlandırayım:

Modalar gelip geçer. Gerçek sanat, kalıcı olandır. Böyle olmasaydı eğer, Homeros'u müzeye kaldırırsın, Sophokles ya da Shakespeare'e sahne yüzüne göstermez, Dante'yi elimize almaz, Servantes ya da Stendhal'den tek safa okumaz, Tolstoy ya da Dostoyevski'nin yüzüne bakmazdık!...) Şimdi Vedat Türkali'nin, adını bu yazarlarla birlikte andığımız için, şu anda Londra'daki bir hastaneden bana kışkırtıcı çıktığını görür, "abartma" deyisini iştir gibiyim... İstediyini yapıp söyleyin...85. yaşında edebiyatımıza "Kayıp Romanlar" gibi dev bir yapıtı armağan eden büyük yazarımız, kocaman bir ülke olarak, -o bunu unursamıyor olsa da- (Ruşça yayımlanan "Bir Gün Tek Başına" dışında) yabancı dillere çevirtip yayımlanmamış olmanın utancı bizlere zaten yeter... Bu utanç hiç kuşkusuz, Türkiye'yi (belki "modern" ama yine de "onyantal") olarak görmeğe ısran eden Batı'nın, daha da büyük bir oranda utancı olmalıdır...

■ Vedat Türkali fotoğrafı: İrfan Ertel

"İnandığın gibi yaşamazsan uzun ömür sıkıcıdır"

MUSTAFA K. ERDEMOL

Yaşasaydı 100 yaşında olacaktı. Onun da mensubu olduğu kuşağın, başta ciğer hastalıkları olmak üzere kendilerini zayıf düşüren dertlerle boğuştukları düşünülürse Kadir ağabey (Vedat Türkali) iyi bile yaşadı sayılabilir. O kuşak öyleydi, hastalıklı bir kuşak.

Ama buna rağmen yaşamlarında o kadar dikkatli, yediklerinde içtiklerinde o kadar titizlerdi ki, örneğin arkadaşlarının "fazla yaşamaz" dedikleri Rifat Ilgaz veremden çok

çektığı halde 82 yaşına kadar yaşayabilirdi dikkati sayesinde. Ömürleri hapisanelerde geçti bu kuşağın. Yaşamlarını zorlaştıracak ne varsa hepsini yapan aydın düşmanı ceberut devlet bu kuşağın insanlarına boyun eğdiremedi. Yaşamaları, baskıya, işkenceye "inattı" adeta.

85'ine girdiğinde Kadir ağabeyin "Hiç bu kadar yaşayacağımı sanmazdım" dediğini hatırlarım. Yaşama olan tüm bağlılıklarına rağmen ölüm hep akıllarındaydı Kadir ağabeylerin. Emniyet'in "Komünist

Masası"nın meşhur polislerinden birinin "bir komüniste 10 polis düşüyordu" diye tanımladığı o baskıcı yıllarda Kadir ağabeyin de aralarında olduğu komünistler, inandıkları değerler için sağlıklı kalmaya çaba gösterdiler. Sağlığına çok dikkat eden Hikmet Kıvılcımlı "Bu beden vakıf malıdır" derdi, mücadele için sağlıklı kalmaya olan inancından ötürü. Bedene karşı saygılı olmak da toplumsal mücadeleden ayrı düşünülmemiş demek ki.

Maharet mi peki uzun yaşamak? Kadir

Mehmet Ali & Akşin Özsis PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ağabeyden, "İnadıklarını yaşamıyorsan uzun ömürlü olmak sıkıntı vericidir" tafını duydurdım zaman zaman. İnadığı gibi yaşamayı seçen, o nedenle ömrünün son günlerine dek yazmayı sürdüren biri olması bu yüzden şaşırtıcı değildir. Uzun yaşamayı mücadelesi için doğanın kendisine sunduğu bir fırsat olarak değerlendirdi.

İnanılmaz bir hafızası vardı. Ama o müthiş hafızasıyla gelişik dalgınlığıyla da meşhurdur. Marksizmi bu ülkede en iyi bilen birkaç kişiden biri olduğuna inanırım. Marksizmi bilmek yetmez, yaşamak da gerekir. Yaşayanlardandı, hiçbir zaman ev sahibi olmadı. Mülkiyetsiz komünist tanımına uyan az insandan biriydi.

Yüzde yüz katlıyor değilim görüşlerine. İslamcılarla sosyalistlerin birlikte düzen değiştirdiği olduğuna inanmış olmasını hep Baasçı bir tutum olarak görmüşümdür örneğin. Devrimci mücadele sürdürürken dikkate alınması gereken

"ülke dinamiklerinden" anladığımız şey aynı değildi. Son dönemlerinde, onlar gibi düşünmediğini bildiğim liberallerle olması da ayrı düşüğümüz bir başka konuydu. Ama cesur olduğunu görmemize engel değildir bunlar. Ülkenin en yakıcı sorunu Kürt sorunu ile ilgilenmekten hiçbir zaman çekinmedi. Ciddi tehlikeler atlattı, öyle ki 80'ni geçmişken tutuklanacağından bile endişelendik biz dostları.

Romanlarında kendini mi anlattı diye çok merak edilir. Ben de sordum bunu. "Hem evet hem de hayır" dese de örneğin en sevilen romanı Bir Gün Tek Başına'daki Kenan'ın bazı özellikleri ona birebir uygundur. Romanlarının çoğunda mutlaka yer alan yaşlı erkeklerle genç kızların arasındaki aşklar kendi yaşamından izler taşıyor diye çok düşünnüşümdür. Herhalde yanlışlamışımdır bu konuda.

Daha önce de yazmıştım, yine belirtiyim; romanlarını dileyen tarih, dileyen roman gibi değerlendirilebilir. Arka planları çok güçlü,

ülkenin, öykünün geçtiği dönemdeki siyasi, kül türöl panoramasını mutlaka yansıtan romanlardır hepsi. Hiçbir bireyi toplumsuz anlatmadı Kadir ağabey.

Hikmet Kivılcımlı'ya olan sevgisi, ona saygısı dillere destandır. Kırk yıllık bir dostuyla merhabasını Kivılcımlı'ya yapılan küçük bir eleştiri yüzünden bitirecek kadar keskin bir bağlılıktır bu. Tanışımdır.

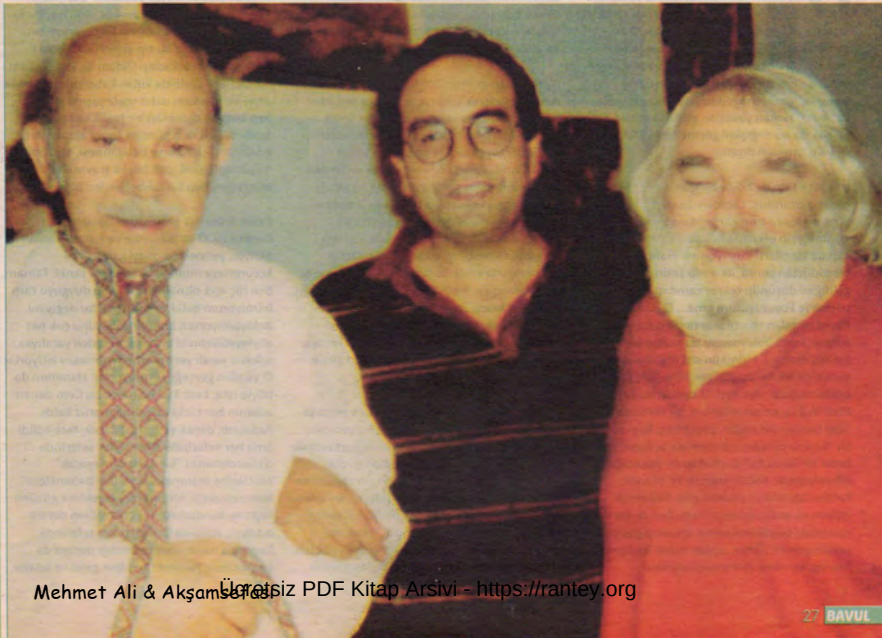
Partisini aramış adamdır. Hiçbir zaman da bulamadı. Bu arayış da bulamamanın tarihini kafasında neredeyse elli yıl boyunca tasarladığı dev romanı Güven'de anlattı. Bir kurgu değil, düpedüz bir yaşanmışlık öyküsüdür o roman.

Toplumsal mücadele tarihimize sarsılmaz bir yeri vardır Kadir ağabeyin. Bu yeri kesin bir komünist inanca dayalı sanatla sağlamaştırdı. Sırt hamalı bir babanın çocuğu olarak ancak askeri okullarda parasız okuma şansını bulan, bu şansı iyi değerlendirip mücadele eden bir komünisti.

Bir hamal oğlu olarak dünyanın derdini "taşdığına" toplumsal direniş tarihimiz taniktır.

Çok yaşa Vedat Türkali.

**Türkali'nin,
bir hamal
oğlu olarak
dünyanın derdini
"taşdığına"
toplumsal direniş
tarihimiz
taniktır.**

SELEN BARANOĞLU

Davetsiz misafir

Dışarıda lapa lapa kar yağarken en sevdiğim şey, cam kenarına yaslanıp sarı titrecek sokak lambalarının altındaki insanların koşuşturmasını izlemek. O an sanki hayatın tüm hızına, tüm hengamesine masalsi bir dokunuş yapar yağın kar. Gerçek, bir anda hayale karşılar, griliklerin üzeri beyazla, insanların ciddiyetleri tebeşümler kaplanın, zaman yavaşlar, gürültü azalır. En çok da bu değişimi görmek için dikkatle izlerim camdan dışarıyı.

İşte yine tam da böyle bir gün. Evde tek başıma oturmuş, camdan dışarıyı izliyorum. Bir süre sonra tam karşımdaki bembeyaz görüntünün etkisiyle hayallere dalacakken, kapıda bir tıkırtı duyuyorum. Hafif bir tereddütten sonra, ilk anda sesin sokaktan geldiğini düşünüp tekrar camdan dışarıyı izlemeye koyuluyorum ama... O da ne? Kapıdan gelen tıkırtılar artarak devam ediyor. Saatte bakıyorum; bu saatte benimki gelmiş olamaz. Mümkün değil! Daha dün, evden çıkarken "bugün gecikeceğim, yemeğe bekleme beni" demişti. O zaman bu kapıdaki kim? Yoksa, aman Allah'ım, bir hırsız mı? Tüm bunları aklımdan geçirirken, kapı son bir tıngırtı ve tekme darbesiyle açılıyor. Evet, kesin bir hırsız bu! Korkudan ne yapacağımı bilemiyorum; bacaklarım tir tir titiyor, kalbim ağzımdan çıkacak gibi, bağırarak istiyorum ama yapamıyorum. Ben de çaresiz salondaki büyük konsolun arkasına geçip, saklanıyorum. Önce, açılan sokak kapısından fırlayıp kendimi apartmana atmayı

düşünüyorum, oradan da hızlıca sokağa kaçabilirim fakat bu mümkün olmuyor çünkü tekmeyle açılan kapı, dikkat ve özenle sessizce içeriden kapatılıyor. İşte şimdi yandık! Kaçış yolum kalmadı.

Ayak sesleri geliyor; tok ve sert ayak sesleri. Adımlar giderek yaklaşır salona doğru ve o sırada nefes nefese kalmış bir erkek homurtusu geliyor kulağıma. Ayak sesleri iyice kulağımın dibine geldikten sonra duruyor. Bu koku... Bu kokuyu bir yerlerden tanıyorum; ucuz şarabın nefeste bıraktığı o tiksindirici kokusuyla birleşmiş limonlu tıraş kolonyası. Birbirine geçmiş bu iki koku... Aman Allah'im evet bu o. Kafamı dikkatlice konsolun arkasından çıkartıp salonun ortasında duran adama bakıyorum. Yanılmamışım. Bu o. Tam her şey bitti derken, tam kendimi yeni bir düzen kurmuşken ve her şey rayına oturmaya başlamışken nereden çıktı şimdi bu? Daha çok korkmaya başlıyorum ve o an "keşke içeri giren hırsız olsaydı" diye içimden geçiriyorum.

Şimdi ne olacak? Ya her şey yeniden en başa döner ve hanımın aynı işkencelerle yeniden maruz kalırsa, bu sefer onu kimse kurtaramaz düştüğü kara delikten. Normalde güçlü kadındır. Güçlü olmasa köydeki akrabalarının kendisini everme baskılarına boyun eğmeden "okuyacağım ben" diye diretip büyük şehre gelmeye cesaret edebilir miydi? Hadi etti diyelim, buradaki tüm o zorlukları gördükten sonra, bir yandan çalışıp bir yandan okuma

mücadelesi içinde pes etmeden alnının ağıyla mezun olabilir miydi okuldan? Olamazdı. Eğer şimdi başarılı bir avukat oldu ise, bunu cesaretine ve kararlılığına bağlıyorum ben. Normalde benle bu tip şeyleri konuşmaz ama en yakın arkadaşı Didem ile yaptığı tüm sohbetlere özellikle kulak kabartırım. Mesela anne ve babasını daha sekiz yaşındayken hep birlikte oldukları bir trafik kazasında kaybettiğini ve o günden sonra akrabaları, özellikle de halası ve babaannesi, tarafından büyütüldüğünü, çok büyük travmalar atlattığını hep bu sohbetlerden öğrendim.

Fakat konu aşk oldu mu salaklaşıyor benimkisi. O güçlü, cesur ve kararlı kadın gidiyor, yerine hep onaylanmaya ve korunmaya muhtaç biri geliyor sanki. Tamam, ben hiç aşık olmadığım için bu duyguyu tam bilmiyorum belki ve o yüzden bu değişimi anlayamıyorum ama yine de şunu çok net söyleyebilirim ki insanlar nereden yaralıysa, aşkın o yaralı yere merhem olmasını istiyorlar. O yüzden gerçeği görmüyorlar. Hanımım da böyle işte, tam 3 yıl boyunca bu Cem denen adamın her türlü eziyetine maruz kaldı. Aldatıldı, dayak yedi, aşağılandı, terk edildi ama her seferinde affetti. Her seferinde o mendeburun "bir daha olmayacak" vaatlerine inanmayı, söylediği bahanelere kanmayı seçti. Hanımım, gerçeklere gözünü kapatıp kandırılmayı seçtikçe Cem denen o adam, daha da ileri gitti her seferinde. Sonunda hanımının kazandığı paraya da göz dikince, benimki kendine geldi ve adamı

evden kovdu. Çok ağıladı, çok acı çekti Allah için, ben şahidim. O zamanlarda kimseyi görmek istemedi benden başka. Ben de onun bu durumunu bildiğim için hiç şımarıklık yapmadım. Her sabah uyanır uyanmaz kucığına tırmanır, onu teselli etmek için mırıldanıp dururdu damı karnının üzerinde. Tüylerimi okşadıkça her şeyi unuttur, kendine ne kadar güçlü olduğunu hatırlatırdı. Sonra kendine bir kahve yapar, benim de suyumunu ve yiyeceğimi önüme koyar, konuşurdu benle. Her şeyin daha güzel olacağını, ne olursa olsun bir daha onu aramayacağını, artık yorulduğunu ve tek istediğinin benimle birlikte sakin bir hayat geçirmek olduğunu anlatırdı. Kendimiz güzel bir düzen kurmuştuk ve Cem'in geri döneceğini aklımızdan bile geçirmemiştik.

Fakat şimdi, tam üç ay sonra, bir kabus gibi karşımda duruyor. Epey çökmüş, o gurbüz duruşu gitmiş, uzun ince sönük bir adama dönmüş sanki. Etrafı inceliyor dikkatlice, duvarlardaki çerçevelere bakıyor ve ardından mutfağa yönelip buzdolabını açıyor. Açılmış şarap şişesini eline kalıp kafasına dikerek doktrua yatak odasına yöneliyor. Ben de onu daha dikkatli izlemek için gizlice konsolun arkasından çıkıp antredeki kapının arkasına saklanıyorum. Yatak odasından çıkıyor, antredeki aynada kendine bir çeki düzen verip salondaki tekli koltuğa bırakıyor kendini ve bir süre böylece oturuyor.

Aslında bu Cem, iyi adamdı ilk başlarda. Hıncı zaman doğru dürüst bir işe girememişti çünkü tembeldi, orası ayrı tabii ama hanımına nazik ve özenli davranırdı. Fakat benim hanım ne zamanki kendine bir arkadaşıyla ortak bir avukatlık şirketi kurdu ve işleri bir daha açıldı, Cem'in huyu değişti. Hanımının kendiyile yeterince ilgilenemediğini söyleyip kendine yeni kaçamaklar buldu, o kaçamaklar uzun boylu aldatmalara döndü. Hanımın gerçekleri öğrendiği anda bunu kabul edemeyeceğini söyledi. O zaman da özürlü, tartışmalar, tartışmalar, tokatlara, tokatlar kılıfırlere karıştı. İlişki kangrene döndü. Ben o zamanlar uyardıma çalıştım hanımımı, "birini sevmek onun her hatasını kabullenip görmezden gelmek demek değil" demek istedim ama aynı dili konuşmadığımız için bu kadarını diyemedim.

Yarası açık, içindeki eksikliği derin olan insanları sevgiyi yanlış yorumluyor bence. Sevgi hataların üzerini örtmek için değil, zorlukların

üzerinden gelmek için var. Birini çok sevmek illa onun her hatasını affetmek anlamına gelmez çünkü insan kendini de sevmeli ama işte insanlarda gördüğüm en büyük eksiklik bu; kendilerini sevmeyi bilmiyorlar. Oysa biz bunu çok iyi biliriz. O yüzden ne kadar seversek sevelim, yeri geldiğinde kuyruğu dik tutup terk etmeyi de biliriz. Bu yüzden adımı "nankör" e çıkmış ama ne! Kendini sevmeyen, nasıl seveceksin ki karşındakini?

Sokak kapısının dışından ayak sesleri geliyor kulağıma. Benimkinin ayak sesleri bu. Eyvahlar olsun! Hanımım kapıyı açıp içeri giriyor ve o anda anlıyorkapının kilidiliye oynanmış olduğunu. Hemen yanına gidip miyavlamaya başlıyorum ama o dikkat kesilmiş temkinli adımlarla evi yokluyor "Kim var orda" diyerek antreyi geçtiği anda karşısında dikilmiş Cem'i görüyör. Suratındaki şaşkınlık ifadesi, korku dolu bakışlarının arasından süzülüyor. "N'apıyorsun burada?" demesiyle, Cem duyumsuz bir ses tonuyla, "Seni özledim ve gerçekten sensiz yaşayamayacağımı anladım Aynur, ne olur bir daha hiç ayrılmayalım diğr. Ben hatalarımın farkındayım, bir şans daha ver" diyerek sarılmaya yelteniyor hanımına. Benimki hemen iki adım geri atıp "Dur" diyor "bu böyle olmaz, yani... artık olmaz... istemiyorum." Cem ısrar ediyor "Konuşalım, seni sevdiğimi biliyorsun. Ne olur oturup bir kere konuşalım" diye. Susuyor benimki. Gözlerini Cem'e dikip kalıyor birkaç saniye. En son böyle yapıp affetmişti o namussuzu.

Yüzyılları kabartıp hırlayarak mesaj vermeye çalışıyorum hanımına kabul etmesin bu herifi diye. Sonra bir an hissetmiş gibi bana bakıyor, sanki anlıyor ne demek istediğimi ve kararlı bir şekilde "Hayır Cem. Hayır. Şimdi hemen git buradan ve bir daha hiç gelme, yoksa polise haber veririm, pişman olursun" diyor. Cem'in suratı bembeyaz, gözlerinde nefretle hanımına doğru yürüyor. Hele ona bir dokunsun, ben bilirim yapacağımı. Hırlamaya başlıyorum yine, "çeki şuradan" deyip ayakucuyla tekmiyor beni. Ve sonra hanımına iyice yaklaşip "Nankörsün!" diyor yüzüne tükürücesine pis nefesini sonuna kadar dışarı üfleyerek. Ardından kapıya yöneliyor ve çatt! Defolup gidiyor.

Hanımım yanıma gelip beni kucığına aldıktan sonra sokak kapısının zincirini takarken, yüzünde bariz bir zafer ve belli belirsiz bir tebessümle "hayır" diyor, "nankör değilim, sadece kendimi sevmeyi öğrendim."

ALİ DENİZ USLU

GELİRSİN YENİDEN ARAMIZA

Zemheriden çıkabilirsek bahara
Kırlmazsa cesaretimiz
Peşimizdekileri düşürürsek pusuya
Kavgayı tutarsak sol yanımızda sıcak
Uğultuları susturursa tükürüklerimiz
Becerebilirsek kendi uçurumumuza
düşmeyi

Rüzgârımıza açarsak fora yelken
Dalgalarımıza yatarsak limanları
Gözlerimizde sönmeye bu alev
Gelirsin yeniden aramıza.

Ve rakı kadehlerimizi birer kılıç gibi
tokuşturup devam ederiz inatla
yaşamaya.

Ay ışığını misafir edip masamıza
Denizin iyotlu nefesine karış
soluğumuzu

Güneşi bekleriz sabırsızca.

ALİ MURAT İRAT

Ölülerle konuşuyor, eksiliyoruz

*Dünya gözlerimizin
önünde ikiye ayrıldı.
Ya konuşacağız
ya susacağız.
Ya yazacak ya
da dilimizi bir
başkasına ipotek
edeceğiz.*

Konuşmanın olmadığı yerde yazı dayatıyor kendini, yazının olanaksızlığında konuşmak. Yazmak taşınabilir bir şey. Söz sabit. Yazmak binlerce yıla yayılabilir, söz o an'a. Yazmak bu nedenle umutları tazeleyebilir, insanın kendine dair yalnızlığından, başkasına dair sözlerine kadar her şey ve herkese sirayet edebilir bir şey. Sözün tarihler arasında yolculuğa çıkabilen, elden ele dolaşabilen, umut devşirip, umut dağıtabilen hali.

Yazmak da konuşmak da yalnızca eylemenin değil aynı zamanda, insanı, diğer hayvanlardan ayıran faaliyeti. İnsan dil dünyasının içinde anlamlar ağına asılı biçimde yaşıyor ve bu anlamlar ağında yeni dünyalar yaratılabilmek için konuşmak ve yazmak zorunda. Bu bir zorundalık aslında. Yeni hayatı yeniden yaratmanın, yeni dünyalar kurabilmenin ilk eylemi konuşmak ve yazmak. O nedenle değişim isteyenlerin en çok korktukları şey de bu. O nedenle tarih boyunca bütün zorbalara ya sözü ya yazıyı yasaklamaya çalışıyor.

Bugün de konuşmanın ve yazmanın arasında başka dünya kalmadı artık. Dünya gözlerimizin önünde ikiye ayrıldı. Ya konuşacağız ya susacağız. Ya yazacak ya da dilimizi bir başkasına ipotek edeceğiz. Oysa dünya değişmeliyse hem konuşacak hem yazacağız.

Bir yanda fütursuzca söz diğer yanda uçmadığı.

söylenen, kaldığı yere kazık çakan yazı. Yazı ve söz birbirine derin yer altı sularıya bağlı, birbirine karışıp duran ve birbirini besleyen iki deniz. Söz eylemin başlangıcıdır. Söylenildiği anda, orada, kimden çıkmışsa ya da kime söylenmişse onu harekete geçirir, durdurur, düşündürür. Söz gücünü potansiyelinden alır. Oysa yazı durup dinlenmenin adımdır. Yokluğu boşluk kaldırmayacak kadar zülmü bir dünyada varlığı gereğin ötesindedir. Ve fakat yazının altına yazılan kader onun değişkenliğidir. O okundukça değişen, elden ele geçtikçe devşirilen, özetlenen, anlatmak istediğinden başka her türlü şeye evrilebilen bir tehlikenin altında varlığını sürdürür. Yazı asla yazarının değildir. Sabitlenmiş görünse de metinlerden metinlere sıçrar durur, toplumlardan toplumlara sevindirip üzebilir, sözün yaptığı etkili yapabilmesi için süzülüp binlerce yıldan geçmesi bile yetmeyecektir. Yazı yazıldığı yerde durmayacaktır. Oysa söz o an'a aittir ve ancak sabitlendiği anda değerini yitirecektir. Yani yazıldığı, yani kayda geçildiği, yani söylendiği an'a.

Yazmaksa, Foucault'nun dediği gibi, ölülerle girilen ilişkidir ve canlılığa dair değil, sabitlenmiş ve soyutlanmış her şeyle ilgilidir.

Bizler yazarken ölülerle konuşuyor, Murakami'nin söylediği gibi zehirli bir kuyunun dibine kadar girip kelimeler çekiyoruz. Biz de zehirleniyoruz, biz de ölüyoruz. Her yazdığımız

belki birilerine dokunuyor, birilerini kızdırıyor, sinirlendiriyor, sevindiriyor ama biz ölüyoruz. Eksiliyoruz.

Dünya güzelleşsin diye yazanımız var ama dünyayı takmadan yazanımız da var -ki bence doğru olan biraz da bu olmalı-. Gün sonunda elimizde kalansa çoğu zaman iki tweet, üç beğeni, dört küfür, bolca aşağılama oluyor. Çünkü beğenen bir ödüllü gibi sessizce tüketiyor yazılanı, sevmeyen ise tarihin gördüğü en gaddar komutan olup saldırabiliyor üzerimize. Çoğu zaman yazmakla konuşmak arasında salınıyoruz. Ya susacak ya konuşacağız, ya tarihe gömülecek ya yazacağız.

İnsan kendisi için yazmaz. Ülkesi için de yazmaz. İnsan varlığını tescil ettirmek için yazar. Ve insan "ben varım" dedikçe, dünyaya ağırlığını koydukları değişir dünya. Ağırlık merkezi el değiştirir, dengeler şaşar. Yazmak bedenini dünyaya koyuyorsan yazmaktır. İnsan hem varlığını dünyaya tescil ettirir hem de ne varsa onu değiştirmek üzere "ben de varım" der.

Öyleyse yazanlara, bu uğurda şiddete uğrayanlara, kuyuların dibindeki zehirli boşaltırken bedenini ölüme yatıranlara selam olsun. Selam olsun yazmakla konuşmak, konuşmakla yazmak arasında bedenini dünyaya tescil ettirenler, aklını, kalbini ve ömrünü hiçe sayanlara.

ÖNDER ABAY

SIRADANLIĞA ÖVGÜ

Gündelik hayatın kahramanları TikTok gerçekliği

“Sosyal medyada yarattığımız kişiliğimiz gerçek koşullarımızla çelişmeye başladı. İnsanlar yalnız olmadığını, iyi beslendiğini ve gayet eğlenceli olduğunu göstermekten vazgeçmeye başladı.”

Sosyal medyanın hayatımıza girmesinden kısa bir süre sonra, bu hesaplar, hayatımızın vazgeçilmez bir parçası oldu. Yarattığımız sanal kişiliklerimizde aşık olmamız, âşık olduğumuz bu kişiliği gerçek sanmamız şartırcı bir hızla gelişti. Herhangi bir sosyal platform, dünyanın birçok ülkesinden daha hızlı yayılıyor bizim toplumumuzda, daha çok kullanıcıya ulaşıyor. Bunun başlıca sebebi bence gelir adaletsizliği... Çoğu insan sosyal medya hesabında farklı, kendinden uzak bir kişilik yaratıyor. Herkes kitabın yanında kahve içiyor, fesleğen soslu makarna yiyor ve tatlı tabağında çikolatayla ismini görmek istiyor. Fotoğrafları paylaşılan o düzenli ve güzel yemeklerin olduğu masalara mı inanalım, TÜİK raporlarına mı, kafamız karışıyor. TÜİK'in son yayımlanan 'Yeme İçme Değerleri ve Alışkanlıkları Araştırması'na göre Türkiye'nin yüzde 42'si akşam yemeğinde yer sofrasını tercih ediyor.

Konu yemeğe gelmiştin son dönemde sosyal medya sayesinde fenomen olan yemeklere de değinmeden geçemeyiz. Ülkemizde yaşanan ve uzun yıllar önce başlayan ekonomik kriz, insanların birçok alışkanlığını değiştirdi. İyi besini satın alamayan, iyi yemekler yiyemeyen kitlere yiyeceği hemen her yiyeceği fenomen haline getirdi. Belki de gastronomide hiç yer kaplamayan, beslenmekten çok kuru bir doyuma yarayacak tost, çig köfte, pırlav, lokma tatlısı dükkanları önünde uzun kuyruklar oluşuyor. Bu yiyecek dükkanlarının

şubeleri hızla yayılıyor. Menemenin soğanlı mı, soğansız mı olması gerektiği tartışması sosyal medyanın bir numaralı gündemi olarak günlerce tartışılıyor.

Sosyal medyada yarattığımız kişiliğimiz gerçek koşullarımızla çelişmeye başladı. İnsanlar yalnız olmadığını, iyi beslendiğini ve gayet eğlenceli olduğunu göstermekten vazgeçmeye başladı. Video paylaşım platformu olan ve bir yılda yaklaşık 30 milyon tekil kullanıcı tarafından indirilen TikTok adlı site tüm gerçekliği yüzümüze vurmaya yetti. Genelde alt gelir grubunun, enformel sektörün, işsizlerin sahiplendiği bu platformda sosyal durumunu gizlemeden yapılan paylaşımlar ülke gerçekliğine bizi biraz daha yaklaştırdı. Herhangi bir filtre olmadan, güzel ve temiz kıyafetler giymeden, iyi düzenlenmiş sofraların uzak çekilen videolar arka mahallelerde büyük karşılık buldu. Bu karşılık ise hızla daralan seküler kesimler tarafından dalga konusu olsa da insanlar gıcımından paylaşımda bulunmaya devam ediyor.

Bu durumu tehlikeli bir sahip çıkış olarak görüyorum. Daha önce insanlar yaşadığı hayat koşullarından şikâyetçi olduğu için ve 'diğerleri' gibi olduğunu göstermek için daha 'temiz' videolar çekerek 'TikTok' videolarında bir kabulleniş açık şekilde görünüyor. Bu kabulleniş yakan vadede huzurlu olarak görünüyor olsa da insanların koşullarını kabul etmesi o

koşulları değiştirmek için herhangi bir adım atmayacağına da işaretir. Bu, insanı yaşam koşullarından fikri bir kopuştur.

Hayalsiz, koşullarından şikâyet etmeyen, verilenle yetinmeye alışmış milyonlarca 'öteki' genç, kendi gerçekliğini değiştirmek yerine yediği ilk liralık hiçbir besin değeri olmayan böreği öven videolar çekip paylaşıyor. Bu gençliğin korkuları da koşulları gibi iktidar olan erk tarafından yaratılıyor. Cebinde ortalama beş lirayla geçen insanlar 'yapay zekânın dünyayı ele geçireceği' korkusu anlaşılır gibi değil.

Bu tespitlerin hiçbirini bu gençliğe yukarıdan bakma, onları hakir görme çabası değil; bilakis yorgun koşullarda olup bir koşulları kabullenisi anlama çabasıdır. TikTok platformunda paylaşılan videolarda öteki mahallelerin seküler dünyaya 'biz de buradayız' mesajını iyi okumak gerekiyor. Sayıları yaklaşık 9 milyon olan kentin çeperlerinde yaşayan 'öteki' gençliğin sahiplendiği her şey seküler dünyanın alışkanlıklarını değiştiriyor. 2018 yılında en çok dinlenen ilk 50 şarkı listesinde 35'i Rap şarkıları olarak açıklandı. Artık arka mahalleler yoksulluğu kalabalıklaştıkça tüketimden gelen güçlerini kullanmaya başlayıp dışında kalan tüm yaşamı reddetmeye başlayacaklar. Yalnızca seçimlerden seçimlere hatırlanan, yaptıkları üretimden küçümsenen bu gençliğin dilini anlayıp derdini paylaştıkça her şey çok daha güzel olacak.

Van Gogh'un kulakları

ESİN İRİS

"Beni ayağa kaldırır mısın?" İste böyle yazıyordu, gitar çantasının önüne koyduğu kartonda. Korhan yerde oturmuştu, iki yanında iki sokak köpeği, önünde boş bir gitar çantası duruyordu. Çantanın içinde birkaç bozukluk vardı; gitar ise ortallıklarda görünmüyordu. Gün boyunca önünden 7 bin kişi geçti. Bir tanesi bile eğilip onu ayağa kaldırmaya tenezzül etmedi. Bazıları merakla kartona baktı. Ancak herkesin bir şeylere acelesi olsa gerek, yürüyüp gittiler önünden. Akşam oldu, hava karardı, ışıklar yandı, insanlar azaldı. Yavaşça toparlanmanın vakti geliyordu. Uyuşan bacaklarını ovalayarak kan dolaşımını hızlandırdı. Kendi kendini ayağa kaldırdı. Eşyalarını el çabukluğuyla topladı. Sıra kartona geldiğinde, kartonu eline alıp bir süre üzerindeki yazıya baktı. Sonra kartonu yırtıp köşedeiki çöp bidonuna attı. Belli ki bu mesaj, bir işe yaramayacaktı. Sokak köpekleri de gerinerek kalktılar. Korhan önde, köpekleri peşinde, caddeinin sonundaki sokak lambasının masalsı ışığını geçerek sağa kıvrılarak gözden kayboldu. "Bana el uzatır mısın?" Bugün, kartona bunu yazmıştı. Aynı caddede, az daha ilerideki kahvecinin tam karşısında, yerde oturuyordu şimdi. Sabah işe giden 467 kişi geçti önünden. Bunların bir kısmı durup kendine kahve aldı. Öğlene doğru, kahvecide çalışan kız ona bir kahve ısmarladı. Kartondaki nota bakmadı, kibarca kahveyi uzatıp gülümsedi. Korhan kahveyi aldı, ağır ağır yudumlayarak beklemeye devam etti. Akşam olduğunda 6978 kişi geçmişti önünden. Biri bile ona el uzatmamıştı. Yanında yatan sokak köpeklerinden birine dönüp "Pati ver" dedi. Köpek, hevesle patisini uzattı ona. Önce pati vereni, sonra diğerini -diğerinin kulaklarından biri kesikti, bu sebeple Van

Gogh diyordu ona- sanılarak sevdi. Birlikte ayaklanıp caddeinin sonundaki sokak lambasına yürüdüler. Sağa kıvrılıp kayboldu. "Biraz destek lütfen!"

İşte bugünkü kartonun sloganı buydu. İhtiyaç duyduğu tek şey, yalnızca biraz destek miydi Korhan'ın? Ona sorarsan, öyleydi. Ona biraz destek olunsu, Dünya'yı sırtlanıp Jüpiter'e kadar taşıyabilirdi. Sonrası için biraz daha desteğe ihtiyaç duyardı keskin; ancak Jüpiter'e kadar gidebileceğinden adı gibi emindi. Bu kez caddeinin az aşağısındaki çiçekçinin karşısında oturuyordu. Çiçekçi ona, o çiçekçiye bakıyordu.

Toplam 152 kişi çiçekçiye fiyat sordu. 23'ü satın aldı. Para üstü olarak aldıkları bozuklukları, biraz desteğe ihtiyacı olan Korhan'ın gitar çantasına bıraktılar. Akşam olduğunda önünden tam 4376 kişi geçmişti. 389 tanesi ona para verdi.

Korhan eşyalarını topladı. Ayağa kalkarken başı döndü, sağındaki direğe tutundu. Gözlerinin kararması geçerken, sabahın beri bir şey yemediğini hatırladı. Tansiyonu düşmüştü. Gidip ağzına bir elik lokma eklemek atsa fena olmayacaktı. Van Gogh, Patinaz ve Korhan, sokağın sonundaki lambanın ışığında gözden kayboldu. "Faizlavaktım yok."

Bugünkü kartonu, böyle söylüyordu. Pazartesı sabahının mutsuzluğu, önünden hızla yürüyüp geçen herkesin suratına bulmuştu adeta. Seri adımlar atan mutsuz bacakları izliyordu Korhan. Kahvesi yanında, gitar çantası ayaklarının ucundaydı. Cadde adeta hızlandırılmış bir film gibi gözlerinin önünde akıp giderken, zamanın ne kadar görelî bir kavram olduğunu bağırarcasına sakin, bağdaş kurmuş, işsiz ve bittabi güçsüz, öylece oturuyordu Korhan.

Van Gogh bugün biraz huysuzdu, gelene geçene hırslıydı. O birilerine hırladıkça, Korhan'ın dudaklarının arasından sertle yumuşak arası

bir "Şşş...!" sesi çıkıyordu. O ses çıktığı anda Van Gogh hırlamayı kesiyordu. Bu ses, Patinaz'da huysuz ediyordu illa ki... Patinaz daha rahat

mızaçlı bir köpek olduğuy için, huysuzluğunu Van Gogh gibi dışarıya yansıtmıyordu.

Derken bir çift rugan ayakkabı, Korhan'ın önünde durdu. Yukarılardan bir ses duyuldu: "Seni sabahın beri ofisin penceresinden izliyorum. Bütün gün oturuyorsun. Başka bir

hale ettiğin yok. Bu cümle ne anlama geliyor?" Gözlerini rugan ayakkablardan alamıyordu Korhan. Ayakkabılar öyle parlaktı ki onların üzerinde gördüğü kendi yansımaları bile, bir an için güzel sanmedebilirli... Ancak yalnızca kısa bir an için sanırlara kapılabilirli; zira fazla yakıttı yoktu Korhan'ın.

"50 lira veriseniz, anlatırım" diye yanıtladı rugan ayakkabıları Korhan. Cümlenin tamamlanmadan 20 lira düştü gitar çantasına. Bakışlarını, rugan ayakkabıların sahibine, yukarı çevirmişti şimdi. Bu merakın sahibi, onda merak uyandırmıştı. 40'lı yaşlarındı, iyi giyimli, bakımlı bir adamdı karşısındaki. Adamın koyu siyah gözlerine, ses çıkarmadan baktı bir müddet. Van Gogh, adama hırladı. "Şşş..." dedi sakince Van Gogh'a. "Evet, sorumun cevabını bekliyorum?"

dedi siyah rugan ayakkabılı, siyah kuyu gözlü, bakımlı adam.

Bazı kahrmanlar, yalnızca onu gören birkaç insan ve onu seven iki köpek tarafından hatırlanmalıydı.

"30 lira daha veriseniz, söyleyirim" dedi, Korhan. Adamın siniri bozuldu, yürüyüp gitti. Oysa 30 lira daha verseydi, sorusunun cevabını alacaktı.

Ertesi sabah gitar çantası, köpeklerle ve Korhan, son 4 aydır ilk defa ortaklık görmüyordu. Kahvecideki kız dışında Korhan'ın yokluğunu fark eden olmadı. Kız, akşam olduğunda caddeinin yukarısına, ortasına ve aşağısına baktı. Korhan'ı bulamıyınca gidip çiçekçiye sordu. "Dördüncü evre kanser hastası o..." dedi çiçekçi, buketlerde bezeli tenekelerini toplarken. "Kanserle ilgili bir derneğe para vermek için buralarda dileniyordu. Muhtemelen ölmüş, kalmıştır bir yerde."

Korhan'ın caddede bir daha gören olmadı. Bir iki hafta boyunca Korhan'dan ses çıkmayınca, kahvecide çalışan kız bir gün dayanamayınca, kanserle ilgili bütün dernekleri tek tek aradı; soruşturma, öğrendi. Derneklerden biri, her gün bir torba dolusu bozuk parayı onlara teslim eden evsiz adamı hatırladı.

"Korhan Bey..." dediler, "Geçen hafta vefat etti. Haber verecek kimseyi bulamadık. Yakınınız mıydı?" "Yok" deyip kapattı kız telefonu. Ağlamaklı oldu. Bileseydi, belki kahveden daha fazlasını yapardı onun için. Ortaklık onca दिलدارi varken, her gün gördüğü bir adama acımamakta haksız mıydı? Öyle sessiz, öyle hayatç gibi bir adamdı ki, kız onun ne istediğini, ne çektiğini, neyle uğraştığını nereden anlardı?

Korhan'ın Dünya'yı sırtlanıp Jüpiter'e taşıdığını, Van Gogh'un kulakları dışında kimse duymadı. Bazı kahrmanların hikâyesi, böyle sessizce anlatılmıyordu. Bazı kahrmanları, yalnızca onu gören birkaç insan ve onu seven iki köpek tarafından hatırlanmalıydı.

Yol, yolculuk ve yenilik

SEDEF ORMAN

Oldum olası yaşanmış evler sevdim ben. Yaşanmışlıkları olan, insana amade ve ruhunu, konuk ettiği her misafire cömertçe açarlar...

Biliyor musunuz, bir önceki sahibini bir sonrakini yaşamına duygu olarak yansıtı kimli yapılar. Ya da bana öyle gelir hep. Yeni bir yere taşınmayı düşünürken daha banyosuna, pervazına bakmadan "Burada daha önce kimler oturmuş?" diye sorgulamam, meraklı mahalle insanı halimden değil yoksa; kimlerin yaşamışlığını üzerine yeni bir yaşam kurgulayacağımın telaşından.

Yeni beklili mutlu aile evlerinin mirası, mutlaka bereket olur bir sonrakievi sahibine. Veyahut mutlu bir çiftte yuva olan evde tek başına oturanın vay haline mesela... O duvarlar dile gelir, bir de üstüne yürür "yalnızsın" diye.

Yeni evimde ilk yazımı yazarken bunu düşünüp "Benden önce burada Orhan Pamuk oturaymış, iyiymiş" demekten alamadım şimdiki kendimi. Böylece yazımı teslim etmek için son güne kadar beklememe tembelliğim de bitmiş olurdu, ki buna herhalde en fazla Önder ve Selçuk sevinirdi.

Yeni evde ilk gecem. Yaz gelmiş. Önümde erguvanlar, en sevdiğim mor tonlarıyla... Yalnızım. Işıkları söndürüp manzara eşliğinde sessizliğin sesini dinlemek istiyorum. Bilen bilir, sessizlik çok gürül tülül olur bazen. Bir yandan da bakalım duvarlar bana neler anlatacak, diyorum. Oysa kendime anlatacağım çok daha önemli meselerim var, yeni bir taşınma gecesinde. Mesela "Ne olacak" diye soruyorum kendime, "senin bu gitme hallerin?"

Hep giden ben oldum hayatta. Bazen gözüm arkada, bazen hiç umurumda olmadan.

Hep gittim ben ama

Ayrılık en zor sınavdır aslında ve çoktan seçmeli sorunun çeldirici şıkkının seçimi ile başlar. Üç ayrılık bir kavuşma getirmez bu sınavda.

kalbimdeki hikâyeleri hiç nihayetlendiremedim.

Görünmez bir eksenin etrafında döndüm durdum ve bazen daireler, bazen ovaler çizdim.

Her gidiş, beni başladığım yere geri getirdi. Bırakma özürüyüm çünkü ben. Sevdiklerim hayatımdan hiç gitmesin, yaşanan hiçbir şey tüketilmesin isterim.

Bilirim bazen anlaşılmak için gider insan, bazen de anlamak... Gerçi gidenin dediğini kalan anlıyor mu, ona da çok emin değilim. Ama hayat bu, gitmekten korkmamak lazım. Hem vaze geçip geride bırakmayı bilmek hem de geride bırakmaya izin vermek gerek.

Yenilere açık ama eskilere daha da açık, özlem dolu olanlar bilir; hiç kimsenin burnu sızlamaz onlarınki kadar.

Kimi zaman bir Ahmet Kaya şarkısıyla, kimi zaman bir fotoğrafla, kimi zaman sadece akla düşen eski bir anıyla... Benim durumumda bir kokuya bir renkle bir kitapla bile bir anda tekrar canlanabilir anılar.

"Gitmekle gidilmiyor ki... Gitmekle gitmiş olamazsın; gönlün kalır, aklın kalır, anıların kalır" der ya Cemal Süreya, tam da öyle. Yalan yok, gönlül kalıyor, doğru...

Gönlül bir Bozcaada sabahında ya da bir Boğaz iskelesinin salaş balıkçısında kalıyor.

Çünkü ayrılık en zor sınavdır aslında ve çoktan seçmeli sorunun çeldirici şıkkının seçimi ile başlar. Üç ayrılık bir kavuşma getirmez bu sınavda. Tıpkı üç kavuşmanın bir ayrılığı unutturmadığı gibi.

Ama her şeye rağmen yürümek iyidir bildiğin yolda. Ve bu bir tavırdır. Müdanasıız olmanın ve özgürlüğün dayanılmaz hafifliği yarenlik eder

sana tüm yol boyu. Biraz buruk ama aklı selim, gönlül derin bir ruh halidir bu. Bir yere varmak değildir amaç, o an gitmenin kendisidir baştan çıkarıcı.

İşte bu tavra sahipsen yaşamının labirente dönen sokaklarından çıkış elindedir o vakit. Ve kendine kadar yolun vardır, bilirsün.

Yalnızlık da korkutmasın sakın seni. İnsan kendiyile yalnız kalamadığı müddetçe başkasıyla birliktelikle yol almayı da pek beceremiyor zaten.

Yol, yolculuk ve yenilik biraz böyle bir şey sanırım. İnsan önce bir korkuyor ama sonra iyi geliyor. Bütün bu yol insana kendiyile barışmayı, kabullenmeyi, affetmeyi, özlemeyi ve yeniden başlamayı öğretiyor.

Yeniden başlamaya hazır olduğun anda da dinlenecek bir gönlül gıkıyor karşına.

Bu deviminin hiç bitmediğini bilmek ve sürekli bir yolculuğun varlığından haberdar olmak, kurup kurup yıkmaya alıştırmıyor insanı galiba. Tek ihtiyacın, içine tüm yaşanmışlıkları sığdırdığın küçük bir valiz oluyor günün sonunda ve biliyorsun ki yolculuk bittiğinde ister imha edersin o valizi, ister hep yanında, başının üstünde taşırsın o anıları. Bu sana hem güvende hem güvensiz hissederek yaşamayı öğretiyor ama emin ol hayatla bağların daha sıkı oluyor.

Yarın yokmuş gibi bugün daha çok sanlın yanınızda şu an kim duruyorsa, yarın size bir şey derler diye korkmayın, daha yüksek sesle kahkaha atın. Ne neşenizden ne hüznünüzden ne de sevginizden, aşkınızdan, umudunuzdan, coşkunuzdan ödün verin yaşarken.

Siz güzelsiniz, kararlar güzeldir, yollar güzeldir ve her zaman yeni bir yol bulunur.

ORHAN AYDIN

Dayan rüsva etme beni...

F-16 uçakları adeta savaş günleriymiş gibi fir dönüyor kentin üstünde. Kahvede oturuyoruz aynı sesle irkiliyorum; sokaktayım aynı ses, yemekteyiz aynı ses, sahnedeyim aynı ses... Uykudayım aynı sesle ayağa fırlıyorum.

Böylesini 15 Temmuz gecesi yaşamıştım, koca İstanbul kentine korku salan, o duvarları delen seslen camlarım patlamıştı. Buradakilerin farkı daha yukarıdan uçuyor olmaları. Doğudan batıya, kuzeyden güneye iki saatte bir buradayız diyor birileri.

Halk artık umursamaz olmuş, başlarını bile kaldırmıyorlar çünkü o uçakların evlerin, meydanların üstünden uçtukları, silah sesleri ile insan çığıklarının birbirlerine karıştığı lunerlerden geriye kan, gözyaşı, hüznün ve ölüm kalmış, bir de içinde öfke ve direniş gizli zılgıtlar.

Kentin her sokağını adımlayıştık, aynı yaranın kanayan ellerine tutunuyorsunuz.

İnsanlığın ortak mirası Sur'u betona gömüyorlar. Betonun altında annelerin çığlıkları, betonun altında körpe çocuk bedenleri, betonun altında ölüm.

Belediye ziyaretimde eşbaşkanlarla dostça kucaklaşmanın daha ilk adımında, korkunun ve saltanatın belgesi zırlı bölmeye yöneliyorum.

Halkın parasıyla kendine saray yaptırmış bir korkağın, roketatarların bile yıkamayacağı, her tür konfor ile donattığı sığınağın görünce küfür kuşatıyor bedenimi. Hitler'in yerin dibinde kendine inşa ettirdiği in gibi.

Akşam sahnede "yalanla besliyoruz sizi hâlbuki açsınız, etle ekmeğe beslemeye muhtaçsınız" derken aynı görüntüler geziniyor yüreğimde, halkından korkanların sünepliği, zavallılığı.

Gece ut eşliğinde şiirler, zılgıtlara ve Ermenice, Kürtçe, Türkçe türkölere karışıyor.

Acıları, hüznüleri çocuk gözlerindeki sevinçlere çeviriyor insanlık. Yaşanan kedere, yoksulluğa, işsizliğe, zulme, çaresizliğe inat sanat.

Güneşli bir yeni günün sabahında surların üstünden Hevsel Bahçeleri'ne baktıkça gözlerim ışıyor. Dicle kıyılarında surların tepelerine toprak kokusu taşıyor ve kavak ağaçlarının arasından bahar çiçeklerinin ışığı.

Sokaklarda adım başı TOMA, adım başı siviller ve adım başı "Hoş geldiniz Amed'e" diyip kucaklaşan canlar arasından Dört Ayaklı Minare'nin önünde buluyoruz kendimizi, üstündeki binlerce kurşun yarısına el sürüyoruz, kılın içinde yere serilip düşen Tahir Elçi'nin acı ve barış dolu gözlerine dokunuyoruz.

Tutamıyorum bedenimden fıskıran "kahrolsun faşizm" sözcüklerini, savuruyorum bulutların arasından bakanın mavi gökyüzüne.

Aynı gün İstanbul'da Maltepe sahilinde bir sahne kuruluyor. Binlerce insan kendi olanaklarıyla kardeşliğe ses vermenin, birlikte dayanışmanın halayını kurmaya koşturuyorlar. 25 yıl sonrasının sevincini paylaşacaklar. Birden bir haber düşüyor orta yere, Ankara Çubuk'ta, tekmeler, yumruklar, yuh sesleri, "vatan hainleri" ulumaları arasından Kılıçdaroğlu bir eve sığınıyor. Kapının önünde "Ateşe verin o evi" diye böğürüyorlar, asker-polis seyrediyor, bir Bakan kin ve nefretle ölüm isteyen sürüyor "Vazifenizi yaptınız, dağılin" diye çağırı yapıyor. 2 Temmuz 1993 tarihinde Sivas'ta arkadaşlarının yakıldığı o kara gün düşüyor aklıma, titriyor yüreğim.

Şimdi yağmur var Diyarbakir'de, MORDEM Sanat Merkezi'nin önüne çıkıp çiçeğe durmuş Ayva ağaçları altında Ahmed Arif ağabeyin şiirine sığınıyorum.

"Bunlar Engerekler ve çıyanlardır. Bunlar açsınız ekmeğimize göz koyanlardır. Tanı bunları,

tanı da büyü. Bu namustur künyemize kazılmış bu da sabır ağulardan süzülmüş. Sarıl bunlara, sarıl da büyü."

Yağmurda ıslanmak istiyorum, sırlıslamak olmak; üşüyör bedenim. Bahçedeki menekşe fidanlarıyla bakışıp gülüşüyoruz; yarı hüznün, yarı sevinç ama daha çok umut. Bir tekrar kediyle konuşuyoruz duvar dibinde, üşümüş. Yumuk yumuk elleriyle çocuklar koşturuyor sanat merkezine, kucaklarında keman, yükreklerinde henüz başlamış bir uzun masal. Alt kattan cıvı cıvı insan sesleri taşıyor bahçeye, bir şarkıdır tutturmuşlar dinmek bilmiyor, bahar ortasındaki sarı güneş gibi. İçeri koşturuyorum, ellerimde yağmur, bir dans izliyorum, karanlığın ortasından ışığa yürüyen beyazlar içinde bir yalnızlık. Cumar tesi Anneleri'nin gözbebeklerindeki acı düşüyor bedenime.

"Öyle yıkma kendini öyle mahzun, öyle garip. Nerede olursan ol içinde, dışarda, derste, sırada yürü üstüne-üstüne tükür yüzüne celladın fırsatçının, fesatçının, hayının. Dayan kitap ile dayan iş ile. tırnak ile diş ile umut ile sevdâ ile düş ile. Dayan rüsva etme beni."

*İçeri
koşturuyorum,
ellerimde yağmur,
bir dans izliyorum,
karanlığın ortasından
ışığa yürüyen
beyazlar içinde bir
yalnızlık.*

Nâzım'a Yolculuk

İş Sanat Kibele Galerisi, Türk şiirinin büyük ismi Nâzım Hikmet'in 63 yıllık yaşamından kesitler taşıyan "Nâzım'a Yolculuk" sergisine ev sahipliği yapıyor. Şairin Selanik'ten Moskova'ya kadar uzanan büyük yolculuğuna eşlik etme çabası olan sergide, genç yaşından itibaren hayallerinin peşinden giden, şiirler yazan Nâzım Hikmet'in hayatı ile ilgili şimdiye kadar bilinmeyen yönlerine dair izler bulmak mümkün...

Şairin büyük ailesi Celile, Samiye, Yahya Kemal, Piraye, Memet, İpekçi, Serteller, Naci Sadullah, Kemal Tahir, Orhan Kemal, Sedat Simavi, Ahmet Emin, Münvever, Mehmet, Ekber, Vera gibi birçok isimden ve daha pek çok başka duraktan geriye kalan değerli mektup, fotoğraf, belge, yayın "Nâzım'a Yolculuk" sergisi için bir araya getirildi.

"Nâzım'a Yolculuk"ta; **■ Şairin annesinin babası Müşir Mehmet Ali Paşa'nın 1878'de Almanya'da Berlin Kongresi'nde Osmanlı heyetinde bulunurken bir Alman gazetesinde yayımlanan şiiri ve Türkçe çevirisi ile Alman besteci Reinhold Stöckhardt tarafından bestelenen ve Türkiye'de hiç icra edilmeyen bestenin notaları,**

■ Berlin Kongresi zamanında yapılmış kartpostallar,

■ Nâzım Hikmet'in Heybeliada Bahriye Mektebi öğrenciliği sırasında yazdığı mektup ve fotoğraflar,

■ Kurtuluş Savaşı'na katılmak üzere Anadolu'ya geçen, ancak cephe yerine O'na ve yol arkadaşı Vâla Nureddin'e Bolu'da öğretmenlik görevinin verilmesiyle Zonguldak, İnebolu, Ankara, Bolu'yu kapsayan yolculuğu sırasında annesine yazdığı mektuplardan örnekler, buralarda çektiği fotoğraflar,

■ Nâzım Hikmet'in İstanbul'dan Paris'te yaşayan ressam annesi Celile Hanım'a yazdığı ve menekşe ile süslediği mektup,

■ Şairin yakın dostu Kemal Tahir ile karşılıklı ithaflarına konu olan ve Kemal Tahir'in ikinci

basım için üzerinde düzeltme yaptığı Sağirdere romanı,

■ Nâzım Hikmet'in, yurtdışına gittiği için ancak ölümünden sonra basılabilen ve en önemli eserlerinden biri olan Kuvayı Milliye Destanı'nın inkılâp yayınlarına basılması için kendi el daktilosunda yazıp verdiği nüshası

görülebilir.

Küratörlüğünü Prof. Dr. Haluk Oral'ın, tasarımı Emre Senan'ın, proje koordinatörlüğünü Rüken Kızıl'ın üstlendiği sergi, 2 Mayıs-22 Haziran 2019 tarihleri arasında ziyaret edilebilir. Prof. Dr. Haluk Oral'ın "Nâzım Hikmet'in Yolculuğu" adlı kitabı da Türkiye İş Bankası Yayınları tarafından basılıyor.

Nâzım'ın yolculuğu

Nâzım Hikmet'in büyük dedeleri Müşir Mehmet Ali Paşa ve Mustafa Celâeddin, Polonyalı ve Alman isimleriyle dünyaya gelseler de kendilerine vatan seçtikleri Osmanlı için yaşamlarını feda ederler. Hayat hikâyesi 1902'de Selanik'te başlayan, çocukluğunda Diyarbakır, İstanbul, Halep'i dolaşan Nâzım, İstanbul'da derin bir soluk alır. Yoldaşı Vâlâ Nureddin ile Kurtuluş Savaşı'na katılmak üzere Anadolu'ya giden şair, Vâlâ Nureddin ile birlikte Mustafa Kemal tarafından kabul edilir.

Sevda denizine ilk atlışı olan Nûzhet'in Moskova'da beklediği Nâzım Hikmet, her daim aşkıdır. Moskova'da yeni bir dünya görüşünü tanıyan şair, hapsi göze alarak ülkesine döner ve ilk kez Hopa'da hapse girer, ardından Sultanahmet ve Ankara cezaevlerinde yatar, takınyalı fotoğraflar devri başlar. Özünü, biçimini, söyleyişini, şiirini arar durur.

HALUK ORAL'DAN ŞAİRİN BİLİNMEYEN TARİHİ

Nakavtın anatomisi ve ringin dışına çıkabilmek

“Hiçbir şey için geç değil, daha çok yenilecek, her birinden öğrenmiş olarak daha güçlü çıkacağım.”

AYŞEN ŞAHİN AKSAKAL

Montaigne "Bazı yenilgiler, kazanmaktan üstündür" diyor. Sonsuz bir hayal gücüyle gelliyoruz dünyaya. Kağıtlardan yaptığımız uçaklarla bir gün gerçekten uçabileceğimize, ters çevirdiğimiz yoğurt kaplarından çıkardığımız sesin bizi dünyaca ünlü bir baterist yapacağına, ergenlikte yazdığımız satırların tüm şii ser verlerce karşılık bulacağına, annemize güzel bahçeli bir ev alabileceğimize, komşumuzun her kek pişirdiğinde bize de ikram edeceğine ve hep birlikte sonsuza kadar mutlu yaşayabileceğimize inanıyoruz.

Sonra hayat, bir zımpara kâğıdı gibi başlıyor bizi törpülemeye.

Hayaller kısmının tüm çıkıntılarını alırken öfkeye ve yenilgiye dair yanlarımızı sıvırtıyor çoğu zaman.

Hayallerimiz ile hayatlarımız arasındaki mesafe açıldıkça o boşluğa kaybedişler doluyor.

Bir ders alamadığımız yenilgiler kayıp hanesine yazılıyor, ömürden eksiltiliyor.

Oysa neden yenildiklerimiz üzerine düşününce, hayalle hayat arasındaki mesafeyi kısaltmaya bir katkısı oluyor.

Neden günlük akışta delice ve hatta çoğunlukla anlamsız bulduğumuz bir tempoda koşturuyoruz? Nereye varmayı istiyoruz ki? Yoksa "hayat galesi" deyip ellerimizi dizlerimize dayayıp soluklandıktan sonra koşturmaya devam etmek mi bu yaşadığımız şey?

Mutlu olmak bir lüks diye öğretildi bize, beklentilerini frenle.

İlk ne zaman başladı? İlk umutsuzluk ve yenilgi tohumlarını kim attı içimize?

Bazen hane içinden biri bazen hayata kırgın bir öğretmen, kimi zaman bir müdür, çoğunlukla da iktidar.

Yeniliden yeniden doğmuş bir hayat anlatacağım; Michael Bentt'in hikâyesi. Başkasının hikâyesinden öğrenmek, acısız öğrenmelerin en kolayı çünkü.

Çocukken televizyona dair tek anısı boks maçları çünkü babası koyu bir Muhammed Ali hayranı. Daha ilkokuldayken Bentt'i boks yazdırıyor.

Oysa Michael insanlara vurmayı sevmiyor, hiç sevmiyor can yakmayı. Ama bunu

babasına söylediğinde yediği dayağı görürse, asıl canının yanmasını sevmeyi anlıyor.

Mecburen devam ediyor. Hızla kazandığı maçlar sonucu profesyonel lige yükseliyor. 1993'te WBO ağır siklet Dünya Şampiyonu Tommy Morrison ile altın kemer için ringe çıktığında, bu yeni boksöre kimse şans vermiyor çünkü Morrison Beyazların Muhammed Ali'si gibi görülüyor o zamanlar. Morrison sağlı sollu kroşeler ile

Bentt'i köşeye sıkıştırmışken, Bentt içinden "Ben yenilip Queens'e dönmek istemiyorum" diye geçiyor. Aniden silkinip seri şekilde vurmaya başlıyor Morrison'a.

Tüm dünyayı şok eden bir gelişmeyle Morrison nakavt oluyor, Bentt ise yeni dünya şampiyonu. Boks tutkuyla değil, babasına olan korkusuyla yapan Bentt için bile şaşırtıcı oluyor bu sonuç. Kendisine bile inanmıyor.

Unvan koruma maçındaysa Herbie Hide karşısında ringe bu sefer favori olarak çıkıyor.

Boks otoriteleri o maçı "Bentt sanki karşısındakini hiç ama hiç incitmek istemiyordu" diye anlatıyor.

Boksta yenebilmek için rakibi yere yıkmayı arzulamak gerek. Bentt ise artık kimseye vurmak istemiyordu.

Sonuçta hızlı bir nakavt gelir, soyunma odasında kulakları uğuldamaya başlar. Babasından haber gelir, yine başarısızlığa tahammül edememiştir "birakın orada kalsın" der.

Bentt bilincini yitirir ve 96 saatlik bir komaya girer.

96. saatin sonunda bir ışık, sonra bir doktorun yaka kartını görür, geri dönmüştür hayata.

Doktorlar hemfikirler: Boks hayatı bitti. Değil kafasına alacağı bir yumruk darbesi, ani bir frende başını koltuğa çarpması bile onu bütünsel hayata sokacaktır.

Bentt o günü, "Bunu duyduğumda ilk hissettiğim şey, bir rahatlama oldu" diye anlatıyor. Mecburen yaptığı ve sevmediği bu iş sonunda bitti. Bırakmak istediğini babasına nasıl söyleyeceğini yeniden düşünmesine gerek kalmadı.

Buradan sonra bir makale yazıyor: Nakavtin Anatomisi. Boks dair tüm bildiklerini ve bir boksörün hislerini yazıya döküyor. Bu makale ona zaman içerisinde yapmaktan çok zevk aldığı çok işin kapısını açıyor. Kalemle alıp yönettiği boks üzerine bir oyun Broadway'de sergileniyor. Hollywood'a senaryo desteği vermeye başlıyor, sonrasında boks filmleri için danışmanlık ve koçluk derken Muhammed Ali'nin hayatını konu alan Ali filmi ve Oscarlı Million Dolar Baby de dahil olmak üzere onlarca filmde yer alıyor, yapımcılık da yapıyor.

Şimdilerde 54 yaşındaki Bentt yaptığı konuşmalarında "96 saatlık yoğun bakıma sebep olan o nakavt, o yenilgi bana yeni bir hayatın ve mutluluğun kapılarını açtı" diye anlatıyor.

İstemediğimiz koşulları bazen sorgulanamaz kabul eder, bir kez daha yenilmekten korktuğumuzdan, yenilgiden nasıl çıkacağımızı kestiremediğimizden bir döngü içinde kaybederiz kendimizi.

Oysa yenilgi belki de bizi korkularımızdan, tabularımızdan, mahalle baskılarından, ezberlerimizden kurtaracak, özgürleştiricektir. Hem bizi hem de hayallerimizi.

Bir yerden yeniden başlamak için gereken imve dipte, büyük bir yenilgidedir belki.

Hayatın sunduğu her an gibi yenilginin de kıymeti var, görülebilirsek.

Tüm dünyanın ve kameraların önünde yenilişmiş bir adam, bir oyuncu, bir konuşmacı olarak yeniden ve defalarca kameraların önüne geçti, dünyaya seslendi: mutluymuş şimdiki!

O ilk makaleyi kaleme alan iradesi, hayatla olan bağının ilk imgeği oldu, bana da bir ders.

Hiçbir şey için geç değil, daha çok yenilecek, her birinden öğrenmiş olarak daha güçlü çıkacağız.

Yeniden veilmekilmek öreceğim bu hayatı, bitene denk.

Son sözü Victor Hugo söylesen:
Ruhunu kaybeden dünyayı kazansa ne çıkar.

NEVŞİN MENGÜ

Beyaz Türk demesinler diye pek bahsetmediğim şey atlı. Atlı geçen yılları hep hüzünlü, gözlerim ıslanarak anımsıyorum ve üzerine pek konuşuyorum. Ama herhalde bu noktada bildiğimi anlatmak atlar için boynumun borcu atılır. Esasen bir nevi ahırda büyüdüm ben. Müsabık biniciydim, hayatımın önemli bir kısmı at üstünde geçti. Şimdi fayton tartışmalarına bakınca, "insanlar," diyorum "atları ne kadar da hiç bilmiyor aslında."

Konkurhipik sporuyla uğraştım ben. Belki denk geliştinizdir, hanı şu atların engelleri üzerinden atıldıkları. Bu atlar genellikle halk arasında yaygın kanının aksine İngiliz veya Arap atı olmaz, kıta Avrupası ırkları olur; Hollanda, Belçika, Fransa, Polonya... Buralardan gelen atların fiziki bu iş için daha uygun olur. Zıplamacıdır bu atlar, çoğunlukla yarışırken eğlenirler, mesela kimisi son maniye (engel denmez jargonda, mani denir, neden bilmiyorum) şöyle basiverir bir çiftel. Bu hayvancıklar atlamakta başka bir hayat bilmezler aslında, muhtemelen kendilerince eğlenmeleri de bundandır. Atlamacı anlayla atlamak babadan doğarlarsa, bilmem kaç kuşaktır manilerden atlar dururlar. Her biri birbirinden gece ve gündüz kadar farklıdır. Kimisine binmek, diyelim bir fareye binmek gibiyse, kimisine binmek bir file binmek gibi his verir. Her birinin adını atıp biçimi, ağızındaki kantarmayı (gem değil kantarma denir jargonda) ağızında gezdirmeye, gevelemeye şekli bambaşkadır.

Komik hayvanlardır atlar, şakacıdır. Bazen üstünde biri varken isyan etmek için şahtanlar, çifte atarlar; bazen de espri olsun diye. Dedim ya, müsabakayı tamamlayınca kimisi basar bir keyif çiftesini diye, bu atın sana şaka yapma biçimlerinden biridir. Espri yapar sana, sen de onunla gülmüşü diye. Bazen de isyan eder tabii zavalılar. Dedesi, atası hayatı boyunca atladı diye bu da atlayacak değil ya canım. Üstünde ha bire şöyle yürür, böylekoş, kafanı böyle tut, bacağına böyle at diyen biri dünyanın en bunaltıcı şeyi olsa gerekir. Muhtemelen hiç ama hiç istemez tüm bu nizama girmeyi bazıları. Ama sokulurlar zorla, çünkü tutsaklar aslında bir grup insanın elinde.

Atlar

Atlar hareket etmeye programlıdır, genellikle sporcu atlar emekli olunca ölürler. Hareketsizlik atlara göre bir şey değildir hiç. Ne var ki bu zavalılar o kadar unutulur ki aslında kim olduklarını, ne yapmak istediklerini, birisi itirmedikçe gitmek istediklerini unutulur herhalde, ittilerince de hareketsizlikten enkinden ölürler. Hayatları insanlar eğlensin diye atlayıp zıplayarak geçer, sonra da sessizce hayata gözlerini yumarlar bir kenarda.

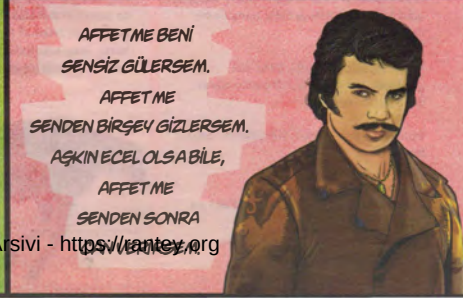
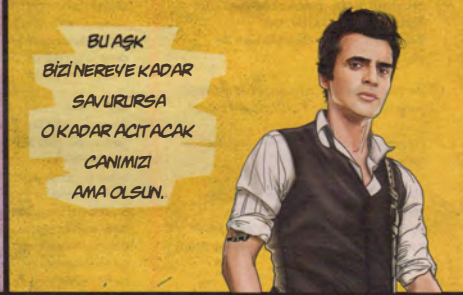
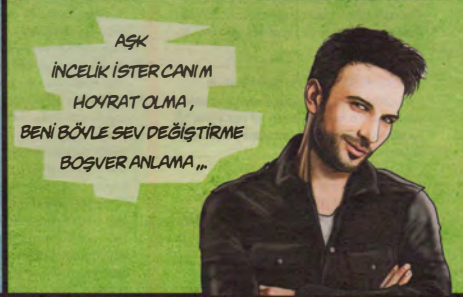
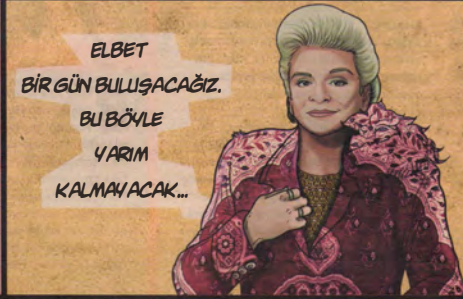
Bazısı ahırında çok ama çok sıkılır. Muhtemelen hepsi sıkılıyordu da, kimisi isyan eder sıkılınca. Ahırda durmayan tepin tepin atların yanına sakinleşsin diye keçi konulur. Keçi sakinleştirir ahırında muhtemelen yalnızlıktan bunalan atları. Ahırda hep bolca kedi olur. Yeme gelen fareleri de tutar kediler. Kimi atlar kedilerle de oynar, burnuyla dürtür, koklar, bakar, inceler.

Mesela yerde bir su birikintisi bulsun birisi, hemen ön ayaklarıyla suyu karıştırır, çok severler bunu, suyla böyle oynamayı. Aygırların -yani kısırlaştırılmamış erkek atların, ki büyük çoğunluğu kısırlaştırılır- yaşlanınca kısırlarla yakın ahıra konması ciddi risktir. Heyecandan ölebilir yaşı aygırlar. Ki tanıdığım çok efsane sporcu atlardan biri, Stravinsky, tam da böyle ölmüştü, Allah rahmet eylesin.

Velhasıl kelam, at dediğin şey makine gibi bir şey değil. Sen edilebilir fayda giderken, seni çeken at eğlenmiyor hiç aslında. Otlamak, arkadaşıyla şakalaşmak, ayaklarını suya sokmak istiyor; senin geçirdiğin gibi iyi vakit geçirmek. Atlar bu dünyada sen eğlen diye var değiller, sen maniden maniye zıpla, adada modada yemeğe git diye gelmediler bu dünyaya. Tıpkı sen gibi ben gibi, yemek, içmek, çiftleşmek, gezmek, dünyanın tadını çıkarmak için geldiler. Ve inan sen eğlenirken, çok ama çok sıkılıyor atlar.

Atlar bu dünyada sen eğlen diye var değiller, sen maniden maniye zıpla, adada modada yemeğe git diye gelmediler bu dünyaya. Tıpkı sen gibi ben gibi, yemek, içmek, çiftleşmek, gezmek, dünyanın tadını çıkarmak için geldiler. Ve inan sen eğlenirken, çok ama çok sıkılıyor atlar.

YÖNETİCİ SABRİ BEY: İşinize gelmiyorsa tutarım zaptı, koyarım kapının önüne!

Bu ay Bizimkiler evreninin en kötü karakteri olan Sabri Bey'le buluştum. Apartman yöneticisi emekli bando astsubayı olan Sabri Bey, apartman sakinlerine müzik dersleri veriyor. Apartman sakinleri ise Sabri Bey'in yönetiminden şikâyetçi ve yeni bir yönetici arayışında. Sabri Bey'in karşısına ise henüz bir aday çıkmadı. Ben söyleşi için verilen adrese gittiğimde, Sabri Bey "Vallahi vururum seni, sapıklı" diyerek bir çocuğu kovalıyordu...

■ **Biraz önce neden sinirlidiniz? Bir çocuğu kovalıyordunuz?**
Çocuk mu? Eşek kadar herif. Sapıklı!

■ **Sabri Bey çok merak ettiğim bir konu var. Her sokakta ya da apartmanda mutlaka sizin gibi bir var. Bir derneğe bağlı olarak, eşitçe mi dağılıyorsunuz?**
Çıldırınız mı efendim, böyle bir şey olabilir mi? Siz de bir tuhaf soru soruyorsunuz.

■ **Yönetiminizle ilgili sıkıntı olduğunu düşünüyorum. Ne kadar sert davranırsanız da apartmandaki sorunlar aynen devam ediyor. Yavuz Bey sabah akşam çöp kovasını devirerek çıkıyor, apartmanda kavgâ bitmiyor. Apartman sakinleri istemeseler de Cemil Bey'e mecburen misafirperverlik yapıyorlar. Bunlar düzeltilememiş sorunlar değil mi, çözemediniz bunları. Efendim siz de**

“ **Tutacağım zaptı. Onlar arkamdan konuşurken, yönetimini eleştirirken kibarlık yapacak halim yok.** ”

görüyorsunuz işte ne kadar çok sorun olduğunu. Saygı diye bir şey kalmamış ki insanlarda. Hepsi birbirinden bozguncu burada yaşayanların. Laf dinlememek kolaylarına geliyor. Hele şu Cafer yok mu Cafer, iş yapmadan tüm gün ortaklıklarda dolaşıyor. Ama tutuyorum zaptı.

■ **Apartman görevlisi Cafer Bey'e çok sert davranıyormuy musunuz? Lafınız bir ona geçiyor sanırım.**

Hayir efendim siz bilmezsiniz bu Cafer'i. Tek bildiği işten kaytarmaktır. Cafer'in başında ben olmasam bütün gün yan gelip yatar.

■ **Apartman sakini Yavuz Bey'den ise feci korkuyorsunuz bence çünkü gerçek düşüncelerinizi söylemekten çekiniyorsunuz?**

Hadi ordan. Hiç korkmuyorum. Allah'ın cezası haydut. Gidiş olur da dönüşü olmaz inşallah.

■ **İktidarınız çok tartışıldı. Yönetimi daha önce kaybettiğinizde geri almak için çok uğraştınız. Alternatifiniz yok mu sizce?**

Hay hay buyursunlar yönetsinler bakalım. Ben bu apartmanı yönetmeye hiç hevesli değilim hanımefendi. Onlar zorla beni istiyor. Muvaffak Bey'i destekleyenler varmış. Hepsini yazıyorum bir kenara. Siz başka duyumlar mı aldınız, Şükrü

Bey mi aday olacaktıysa yoksa?

■ **Duyum almadım ama bence Dr. Türkan Hanım çok iyi bir yönetici olabilirdi. Gerçi Türkan Hanım denemişti ama sizin baskılarınız sonucunda görevi bırakmıştı. Kuru iftira. Ben Türkan Hanım'a elmden gelen yardımı sağlamıştım. Apartman yönetmek öyle hasta bakmaya benzemez. Kendisi anladı da bıraktı yöneticiliği.**

■ **Özgürlükleri kısıtlayıcı bir yönetiminiz olduğunu duydum. Diktaya doğru yol alınıyor. Doğru mu bu?**
Allah topunun belasını versin.

■ **Çok ağır konuşuyorsunuz. Yakışıyor mu hiç?**
Tutacağım zaptı. Onlar arkamdan konuşurken, yönetimini eleştirirken kibarlık yapacak halim yok.

■ **Biraz cimri misiniz? Aıdat vermemek için yöneticilik yaptığınızı söyleyenler de var. Daha neler efendim. Bunlar çıldırtır insanı. İftira vallahi. Sizi doldurmuşlar bana karşı. Ben kendi işinde gücünde biriyimdir.**

■ **Çok paranız olsa, zengin olsanız ilk ne yapmak isterdiniz?**
Bu apartmandan taşınmak isterdim. Arkama bile bakmadan giderdim. Yerin dibine batsın bu apartmana verdiğim emekler. Nankörler...

■ **Aklınız hâlâ seçimlerde...**
Hiç umurunda bile değil... Ben olmadan nasıl yönetecekler, gösterebilir bakalım.

■ **Çok merak edilen bir konu daha var, entrika olmadan, aldatmalar, ağalar, paşalar olmadan nasıl bunca yıldır bir arada yaşayabildiniz?**
Bizim de kendimize göre bir sırrımız var elbette.

■ **Son sorum şu, kedilerle de pek aranız yok. Hayvanları sevmiyor musunuz?**
Hayvansever biriyimdir ben. Kedilerle de köpeklerle de aram iyidir. Siz de beni kötü insan sanıyorsunuz herhalde. Özellikle kediler çok severim.
Tontot: Mırr mırrrr
- Pist! dolaşma ayacağım altında pis misibet!

AYDILGE

Akran zorbalığı ve öteki olmak...

Sabah bir arkadaşım Aleya Tilkî'nin oynadığı reklam filmine rast geldik. "En az 30 senedir izliyorum bu kıızı" dedi. "Yahu Aleya 19 yaşında, nasıl 30 senedir izlersin?" dedim. "Çünkü," dedi, "herkesin okulunda sarışın bir popüler kız mutlaka olmuştu ve bir süre sonra bana hepsi aynı kız gibi gelmiştir..."

Ortamdaki o popüler kız... Hani erkeklerin çıkmak istediği, kızların kanka olmak istediği, fiziksel güzelliği ile ön plana çıkan, bakımlı, hafif kibirli, biraz şımarık ama çokça beğenilen kız... Erkek, popüler kıızı bir arzu nesnesi olarak görüp beğenir önce. Kızı elde ettiği zaman diğer arkadaşlarına üstünlük sağlayacağını düşünür. Aşkta çok, rekabet dürtüsüyle, kızın peşine düşer. Peki kızlar neden kendilerine tepeden bakan, bu kıızı sever ve hayranlık duyarlar? Nedeni basit. Onun yerinde olmak isterler. Onu güçlü, mutlu ve başarılı olarak tanımladıkları için, kızın etrafında olurlarsa, kendilerini de bu gücün bir parçası olarak hissederler. Gücün karşısında durmaktansa, yanında durmak daha kolaydır. Bir dansçı dövdüşür bu. Hatta bir tür akran zorbalığı... Hepimiz yaşadık, ya da şu anda da yaşıyoruz bu zorbalığı. Amerikan filmlerinde hep görürüz ya, amigö kız ve erkek basket takımının kaptanı ve kankaları gücü elinde tutar. Ve sen ya onların sayına güvenmeyi seçersen ya da onların hedefi haline gelir, dışlanmanın, dalga geçilen olmanın acı deneyimini yaşırsın.

Zorbalık sadece tekme tokatla olmaz. Kişiyi kastılı olarak grup dışında tutup yalnızlığa itmek, etkinliklere almamak, yok saymak, hakkındaki yalan-yanlış dedikodular yapmak da zorbalıktır, psikolojik şiddettir. Ve biz buna okullarda, iş yerinde hatta bazen aile içinde maruz kalırız. Peki ya biz ne yapabiliriz bu durumda? Bazılarımız popüler olanın etrafında pervane olur; onunla konuşmak, beraber bir yerlere gitmek, onun yanına oturmak bir prestij simgesine dönüşür. Kendi

gücümüzü geliştirmek yerine, onun gücünden otlanırız. Çünkü otlanmak, yaratmaktan çok daha kolaydır. Yani bir başkasının popülerlik oyununda piyon olarak kullanılmaya razı oluruz. Ezilenin değil, ezenin yanında olma kolaylığıdır bu. Ezen gruba dahil olursam, güçlü görünürüm illüzyonu... Ya da bambaşka bir tepki gösterip popüler olana düşman oluruz. Kendimizi iyice soyutlar, öteki olmayı bir üstünlük olarak görmeye başlarız. Popüler olan kız ve çevresi aptaldir, sakildir, basittir bize göre. İnsanlara tepeden bakan havalı kıızı eleştirirken, biz de ona tepeden bakan bir başka kibir abidesine dönüştüğümüzü fark etmeyiz. Ya da başkaldırmakla hiç uğraşacak öz güvenimiz yoktur ve yenilgiyi kabul edip, her türlü zorbalığa ses çıkarmadan teslim oluruz.

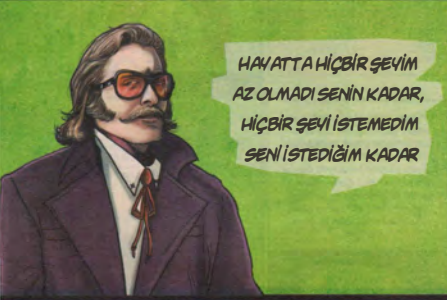
Peki "popüler" ne yapar, çok mu mutludur? Sanmam. O da etrafındaki çıkarıcı arkadaşlarının farkındadır, onu kendik olduğu için değil popüler olduğu için sevdiğini bilir. O yüzden de sürekli üst üste yürümenin stresi içinde dir. En iyi, en güzel, en yetenekli benim diyerek, alttan alta hissettiği derin ruhsal boşluğu ve yalnızlığı kapamaya çalışır. Çünkü bilir ki gerçek en iyiler, hiçbir zaman ben en iyiyim demeye ihtiyaç duymazlar. Ve bilir ki, o çok yakınında gözükenler, en ufak bir hatasında onu yerle bir etmeye hazırdir. O yüzden her gardını almış bir şekilde, gerçek kimliğini bulmadan, "ortamın popüleri" imgesine yapışıp kalır. Ve gün gelir, ondan daha popüler çıkar. Çünkü bu oyunun kuralı böyledir. Popülerin en büyük korkusu ve iç

sıkıntısı da zaten bir gün artık eskisi kadar popüler olamayacağını bilmesindendir.

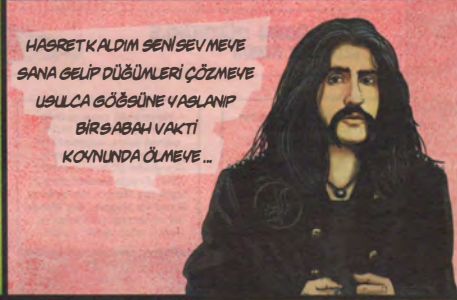
Çoğu zaman ezilen ve zorbalığa maruz kalanlar zanneder ki kendilerini ezen, o kibirli popülerler mutlu ve güçlüdür. Oysaki asıl huzursuz olan, kendilerini yetersiz hissedenler tam da o popülerlerdir işte. Çünkü kendini gerçek anlamda ver edemeyenler, karşısındaki aşağılayarak var olma çalışırlar. Her şeyi ve herkesi, kendilerini gördükleri kadar önemsiz bir hale getirmek için uğraşırlar. Ya da mal, mülkle, parayla kimlik oluşturmaya... Aynaya bakıp sormazlar: "Ben telefonum mutlu mu, pahalı cizmem miyim, lüks arabam mıyım? Yoksa onları benden çıkarınca, geriye kalan boşluk muym?" O boşluğu hissetmemek için sürekli onları onaylayan, değerli hissettiren birilerine ihtiyaçları vardır. İşte o yüzden, bizi incitenlere baktığımızda, kendi çaresizliğimizi değil onların incinmişliğini ve eksik öz sevgilerini görme zamandır artık.

Zorbalık, kibir, tepeden bakan haller, aslında zorbaların yasalarını saklamak için kullandıkları birer maskedir. Konu bizim değersizliğimizle ilgili değil, onların değeri hissetmek için başvurduğu yalayıcı yöntemlerle alakalıdır. O maskelerinin altında herkesinki gibi ihtiyaçları, korkuları ve acıları vardır. İşte bunu fark ettiğimizde, karşımızda şımarık bir züppe den ziyade, yaralarıyla nasıl baş edeceğini bilmeyen bir çocuk görmeye başlarız. Maskelerimiz farklı olsa da yaralarımız aynıdır. Anlatır ki aslında kimse o kadar da öteki değildir.

Maskelerimiz farklı olsa da yaralarımız aynıdır. Anlatır ki aslında kimse o kadar da öteki değildir.

HAYATTA HİÇBİR SEVİM
AZ OLMADI SENİN KADAR,
HİÇBİR SEVİ İSTEMEDİM
SENİ İSTEDİĞİM KADAR

HASRET KALDIM SENİ SEVMEYE
SANA GELİP DÜŞÜNLERİ ÇÖZMEYE
USULCA GÖBÜSÜNE YAŞLANIP
BİRSABAHA VAKTİ
KOYNUNDA ÖLMEYE ...

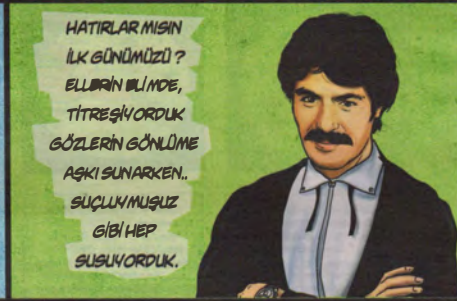
GERDİĞİN TEL
KALBİMDE KIRILMADI
GÖNÜLKUŞU
ŞARKIDAN YORULMADI
BANA KİMSE
SEN GİBİ SARILMADI
IŞIĞIMIZ SÖNMEYEN
GİDİYORUM.

GÖNÜL KİMİ SEVERSE,
AŞK ONDA GÜZELDİR.

GÜL Kİ GÜLSÜN YÜZÜM
BENDE BİRİKTİR SENİ..
GEÇ KALDIM HER ANINA,
GEÇ KALDIM GÖZYAŞINA...

HATIRLAR MISIN
İLK GÜNÜMÜZÜ ?
ELLERİN BİLMEDE,
TITREŞİYORDUK
GÖZLERİN GÖNLÜME
AŞKI SUNARKEN..
SUÇLUK/MUŞUZ
GİBİ HEY
SUSUYORDUK.

ŞEFKATLİ KOLLARINLA
SAR BENİ BU GECE
İSTEDİĞİM ASLINDA ÇOK DEĞİL
SADECE SENİN OLMAK
İSTEDİM DÜNYADA
SADECE
SANA AİT OLMAK

KARBEVAZDIR ÖLÜM
ELLERİNDEN GÜLÜM ...
YİNE VOKSUN DİYE
DÜŞMANIM HER GÜNE...

ÇOCUĞUNU DÜRBÜNLE İZLEYEN ADAM

alpay
erdem

ALPAY ERDEM

Hanım bizim çocuk kaykaydan düştü... Hey yavrum hey... Çocukken biz de rumlanla binnerdik, o olurdu... Asfaltta çayır çayır giderdi de akıl alırdı... Şimdi tıbbi bu çocuğun kaykayıyla kayalamaz bizim derme çadırlar rumlanlar ama onun da tıbbi bi başkaydı be... Hey yavrum hey...

Hanım bizim çocuk şu anda arkadaşıyla resmen beglik çakmak üzere, olağanüstü bir odaklanma ile arkadaşının dirseğinden gözlerini ayırmıyor... Çünkü dirseğe kanalizasyon beglik tam oturur... Her şeyin de bi şeyi var sonuçta... Boş işlerde bir numara bir çocuğumuz var hanım, çalsın sazlar, o olsun...

Hanım bizim çocuk, kafasına poşet geçirmiş, duruyo öyle... Ben artık bu çocuk hakkında bi yorum yapmıyım diyorum... Ne biliyim, aksına bırakıyım olayları artık diyorum... Çünkü insan bi yerde de lefflarına da üzülüyö... Laf çünkü bu, bir nefes çünkü bu... Nefesler zayı oluyo, o oluyo...

51. CUMHUR- BAŞKANLIĞI BİSİKLET TURU

Bundan birkaç sene önce de 51. Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu'na takip etmiştim. Tam içinden. Turun son etabından bahsetmek istiyorum biraz. Hüzünlüydüm etap öncesi. Bu kadar güzel bir şeyin bitecek olması beni ziyadesiyle üzüyordu. Bir arkadaşım, "sen niye bu kadar üzgünsün, hayırdır" diye sordu. "Bitiyor tur, nasıl üzülmeyleyim, biz burada güzellerdir, bisikletçilerin peşinden dünyanın en güzel günlerini geçirdik, kafası çok başkaydı, ben şimdi normal hayata nasıl uyum sağlayacağım, ben şimdi nasıl edeceğim, ben şimdi nasıl yapacağım" şeklinde bir cevap verdim. **Omzum arkadaşımın başına koydum**, ben de böyle bir cevap alsam, ağlayacağım zaman başımı omza değil, omzu başa koyuyordum, öyle ağlıyordum, öyle ağladım. Bir de arkadaşım kısa boyluydu, iyi denk geldi. Arkadaşlarımı kısa boylulardan seçiyordum, kendimi daha iyi hissediyordum. Ben ağladığım zamanlarda bile uzaktan sanki onlar ağlıyormuş gibi "görüküyor", mutlu oluyordum. Etap öncesi VIP çadırında ne yaptığını bilmez bir halde dolanıp duruyordum öyle, sunucu geldi önce, kürsüye çıktı, konuşmaya başladı, bisikletçiler gelmeye başladı yavaş yavaş, takım arabaları, hakem arabaları falan geldi, motorlar geldi, o an bu son etapla birlikte turun biteceğine tam olarak inanırdım, çünkü biteceğine içinde bir yerlerde hâlâ inanmıyordum, inanmıyordum, sonra yemek geldi, yemek yedim biraz mutlu oldum ama tam da olmadım. Son etabı takım arabasından takip etmeye karar verdim. Gittim bir takım arabası önüne, "bu etabı sizin arabayla takip etmeye karar verdim" dedim. "Sen kimsin?" dediler, ağladım. Ağlamama kıyamadılar, beni takım arabasına ön koltuğa aldılar. "Gas baza" dedim "gas baza". Gülüler ama "kardeş daha yarış başlamadı, ben nasıl basayım gaza" şeklinde

Hanım bizim çocuk şu anda da pervane çevirme oyuncağıyla pervane çeviriyor bana, o oluyo... Hep bi kolaycılık olsun da ne olursa olsun... Bunu makinesiyle ben de çevirim... Emek nerde, emek yok... Alın terti nerde, o hiç yok... Peki ne var, ne bileyim, sipalıklar var, ne bileyim, bilemedim yani bi yandan da...

Ohal... Hanım bizim çocuk şu anda da resmen erik kurtardı bana, o oldu... Arkadaşımın erikle çektiği şutu havayın içi kurtardı... Futbolun her mekinde gerçekten olağanüstü bir yeteneği var ama yani şimdi, erik kurtarmak ne demektir... Nimet lan o diycem ama tam da nimet gibi değil ya sanki erik...

Hanım bizim çocuk şimdi de, arkadaşının pazusunu hayranlıkla kontrol ediyö... İşte çirkin bir görüntü varsa, o da budur... Kolaycılık işte kolaycılık... Bizim çocuğun sorunu işte bu kolaycılık... Sen de çalsın, senin de olsun pazın, kendi pazın tur, hovası da ayrıdır... Ama yok, o başkasını mutlu edicek...

Hanım bizim çocuk şimdi de arkadaşıyla parmak güreşi yapıyo... Yani bana demek istiyö ki, "ben" demek istiyö, "ilerde" demek istiyö, "her zaman için" demek istiyö, "her şey" demek istiyö, "minimal yaşamak isterim" demek istiyö bana, resmen o oluyo... Sıkıyasa harbi güneş, bakalım nulyo...

Hanım bizim çocuk şimdi de, arkadaşına, kendi karnına doğru yumruk attıyö... Böyle bi şebekelik işte... Diravdan... Gerçek yumruk atsa bayılmaz mı... Ama işte bizim çocuk da bunu bildiğinden kendince gov yapıyo ama yani kime de neyi kanlıylo acaba... Ben mesela burdan görüyorum, gülüyorum...

Hanım bizim çocuk şimdi de uğur böceğine üç uç böceğim diye şarkı söylüyö, uğur böceği orali bile olmuyo... Bizim çocuğu uğur böceği bile takımıyo hanım, resmen o oluyo... Biraz diğniği göstericeksin uğur böceğine, tatlı sert yapıcaksın ki bi kendisine gelsin, haddini hududunu bilsin... Bu budur...

bavulunda sevda sözleri

sürücünden bir tepki geldi, sustum. Haklılık karşısında konuşan dillî şeytandır. Etap başladı, sürücümüz gaza bastı. Bisikletçilerin peşinden Sul tanahmet'ten doğru himhızlı bir şekilde köprüye çıktık, sonra yine himhızlı bir şekilde köprüden geri döndük. Ne kadar da hüznü bir ruh halinde olsam da o anlarda, şakao bir insanım, mutlaka şaka yapmam lazım, sürücüyü ayrı, diğer adamı ayrı güldürmem lazım, öyle düşündüm. En sonunda dayanamadım bir şaka patlattım, ben şimdi buradan o şakayı dillendirip hiç kimse de hiçbir zaman için öyle olsun istemiyorum, size şu kadarını söylemek istiyorum, yanlış ortalık. Üç kişi yanlış ortalık. Sonra da sürekli şakalar yaptım, karınlara ayrı, yanaklara ayrı ağrı soktum, karşılıklı mutlu olduk, arabanın içinde birbirimizi çok sevdi. Ben zaten bu turda tanıdıklarımı ayrı, tanımadıklarımı ayrı güldürdüm. Bisiklet sporunun bir şekilde içinde olmanın mizah duygusuna katkısı dev büyük, buna bir kez daha şahit oldum. Turda Efes Harabeleri'ni gezerken de hiç tanımadığım bir kadını titretircesine güldürmüştüm. Etap tüm hızıyla devam ederken halkın ilgisi karşısında, (bisiklet İstanbul'da gerçekten çok sevilir), iyice keyiflendik. Bir süre sonra da zaten sınırlarımız iyice bozuldu, her şeye gülmeye başladık. Telsizden ikaz geldi sustuk, ama sonra sessiz sessiz "tihihin, hihihili" şeklinde göz kenarlarımızdan yaşlar dökme yeniden gülmeye başladık. Su isteyen bisikletçiye, "sonra içersen, yörü" şeklinde şakalar yaptık, ama sonra su verdik. Lastiği patlayan bisikletçiye, "hiç bunları kendine dert etmeye değer mi" şeklinde şakalar söyledik. İnanılmaz sınır bozcuyduk. Arabanın içinde ölümüne eğlendik. Hiç bu kadar eğlenmemiştim. Etap bittiğinde gülmekten ağlıyorduk artık. Velhasıl kelam, muhteşem bir turu aramızda bıraktık. Olağanüstü anılar, sınırsız neşeler yaşadık. Hayatımın en güzel günleri gibiydi her şey. 51. Cumhurbaşkanlığı Türkiye Bisiklet Turu'nun ilk birincisi Kristijan Đurasek oldu. Bir başka şampiyon ise İshak Sezgin oldu. Tüm etapları profesyonel bisikletçilerin ardından takip etti. Kâh iki saat sonra bitirdi, kâh yarım saat sonra. Turu tam anlamıyla yaşadı. Gönüllülerin şampiyonu oldu. Bu turla ilgili her şey ama her şey unutulmazdı.

“Ölürsem senin bildiğin bir suya at beni,
Dolaşayım bütün denizlerini yüreğinin,
Kaplayan sessizlik olsun aşkımın dikenlerini.”

Ülkü Tamer

“Ben nerde bir çift göz gördümse
Tuttum onu güzelce sana tamamladım
Sen binlerce yaşayasın diye yaptım bunu
Bir bunun için yaptım

Cemal Süreya

“Aşık olduğum zamanlarda
Şiir yazmak âdetim değildi
Halbuki asıl şaheserimi
Onu en çok sevdiğimi
Anladığım zaman yazdım.
Onun için bu şiiri
İlk önce ona okuyacağım.”

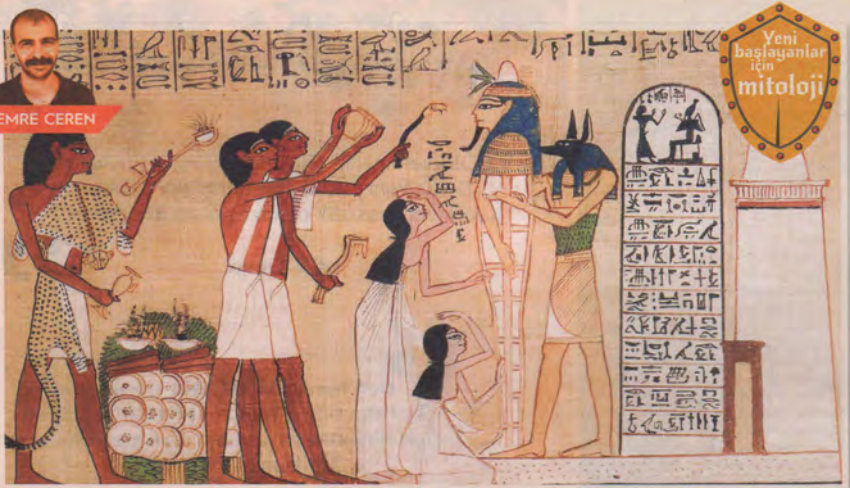
Orhan Veli

“İşte Elagözlüm, sırlısıklam
Boğazıma kadar aşka batmışım.
Ne kadar şarkı dinlemişsem ömrümce,
Hep senin niyetine tutmuşum.
Turgut Uyar

Y. EMRE CEREN

Yeni
başlayanlar
için
mitoloji

Osiris'in trajedisi

Osisir doğduğunda göklerin ötesinden bir ses yüzüne "var olan her şeyin efendisi geldi" diye seslenir. Osiris'in dünyaya gelmesinden bir süre sonra, Mısır'a çok uzun bir müddet baştañnrlık yapan Güneş Tanrısı Ra, göğe yükseli ve boşalan tahta Osiris çıkar. Bilge Kral Osiris, Mısır'a ve halkına adaletle hükmeder, geldiğinde yabani olan bu halkı bilgisiyle aydınlatır. Birbirinden ayrı kabileleri birleştirir, savaşlar da birbirlerini kıranları bir araya getirir. Adaletli hükümünde tüm Mısır üzerinde barış hâkim olur. Osiris, bir müddet sonra bu bilgeliği ve barışı tüm dünyaya yaymak için krallığından ayrılır. Osiris'in yokluğunda fırsat bilen kardeşi Seth, kral naibi Isis'e ve Osiris'e karşı yanında yer alan yetmiş iki kişiyle birlikte bir tuzak tertipir.

Seyahatini tamamlayan Osiris, habersizce krallığına geri döner. Halk kendisini çokkuylla karşılar ve kendisine karşı kötülük peşinde olan kardeşi Seth de onu çokkuylla karşılayanlar arasında yer alır. İnsanlar sevinçle içerler; alköl bir miktar etkisini gösterdiğinde Seth, yanında getirdiği güzelce bezemmiş sandığı işaret ederek "kim bu sandığın içine sığarsa sandık onun olur" der. Bu uğursuz gecede Osiris'in bütün halkı sandığa uygun olup olmadığını dener. Tam bütün herkes sandığı denemeyişi ki Osiris öne çıkar ve sandığa girer. Sandık Osiris'in ölçülerine birebir uyar. Osiris'in sandığa girdiği saat, Seth'in kutsal vakti olan lanet saatidir. Böylelikle Seth ve takipçileri hızla atılarak kapağı Osiris'in üzerine yerleştirilir;

hızlıca çivilerler; sağlamca tuttururlar. Böylece o bezeli güzel sandık, Osiris'in tabutu olmuştur. Seth, takipçilerine tabutu derhal yok etmelerini emreder. Çabucak kaldırdıkları tabutu Nil Nehri'ne atarlar, sürüklenir ve sağlam tabut dalgalarla uzaklaşır.

Isis, her sabah yas tutar. Bir bağlama yemini eder; sağından bir tutam keser; yas kıyafetlerini kuşanır; dünyanın bir yukarısını bir aşağısını kocası Osiris'in cenazesini aramakla geçirir Isis her gördüğü insanın bilgisine başvurur. Nihayet kıyı kesiminin çocukları Nil'de savrulan bir tabut gördüklerini ve Delta ağzından Akdeniz'e doğru gittiğini söylerler.

Bu esnada, Seth tahtı gasp ederek ele geçirmiş ve Isis'i düşman gibi göstermiştir. Isis'in ise yanında sadece onu destekleyen yedi tane akrep vardır. Bu durumu göklerden gören Ra huzursuzlanır ve Isis'i koruması için Anubis'i gönderir. Isis, gizlenmeyi ve araştırmayı sürdürür. Bir süre sonra izbe bir evde oğlu Horus'u doğurur.

Isis, Osiris'in tabutunu ararken günler geçer; bir gün uzak diyarlardan Phoenicia kıyılarındaki Byblos şehrinde, büyümesi

durmak bilmeyen, ama kesildiğinde de kötü koku yayan bir ağacın olduğu haberi gelir. Isis bu durumda kuşkulananak Byblos'a gider; Byblos kraliçesinin yanında hizmetli olarak göreve başlar. Bir müddet sonra kimliğini ifşa edip kraldan ağacın içine yerleşmiş Osiris'in tabutunu almak istediğini söyler.

Kimse tanrıçaya karşı gelmez ve tabutu alarak Mısır'a doğru gemiyle yola çıkar. Mısır'da kutsal bir yere Osiris'in tabutunu gizler. Ancak ay ışığı altında her şeyi görebilen Seth, Isis yokken gidip tabutu açar ve Osiris'in cesedini on dört parçaya ayırır, Nil Nehri'ndeki timsahlara atar.

Timsahlar Isis'e duydukları korkudan parçaları yemezler.

Parçalar Mısır'ın on dört farklı şehrinin kıyısına vurur ve o şehirlere üç bin yıldır onun süredir ibadet edilecek Osiris tapınakları dikilir. Parçalar bir araya getirilir; Anubis parçaları dünyalar ve yeraltındaki dünyayı yönetmek istediğini söyler; bundan sonra da hükümünü yeraltına göç eden ölülere rehberlik ederek sürdürür. Artık bir genç olan Horus ise amcası Seth'e karşı kılıç kuşanır; savaşta tek gözüni kaybeder, Seth ise ağır yaralanır. Tanrıların göklerdeki mahkemesinde Seth sürün edilir ve tahta tek gözlü Horus geçer.

Osiris
yargısında adil ve
bağlayıcı, kararlarında
ise dürüsttü.
Mısırlılara bilgelikle
hükmedip geldiğinde
yabani olan halkı
bilgisiyle aydılatı.
Bilgilenen halk
barışa yöneldi.

CELİL OKER

Topukçu Teles Veda Ediyor

Şimdiye kadar hiçbir ayın bir an önce geçip gitmesini bu kadar istememiştim. Memlekette çok tatsız işler oldu. İstanbul trafiğinden daha kötü sıkıştık ahalî olarak. Hani politikadan öyle çok anlayan biri değilim, bana bile fazla geldi bu son tutuklamalar, baskılar, öldürmeler. Arada öteki topukçu arkadaşlarla konuşuyoruz, en "Ekim'de olmaz, sıkimde olmaz" felsefesine sahip arkadaşlarım bile isyanlarda. Ne yapmak istiyor bu adamlar, akıl erdiremiyor hiçbirisi. Aralarında alını secde görmüş adamlar diye bunlara oy vermişler var sürüsüyle. Kasımpaşalı falan ayakları. Kendileri de bilmiyor ne yapılabilir bir daha böyle şeyler olmasın diye, kafalarını bilmiş bilmiş sallayıp topukluyorlar.

Ben de bilmiyorum doğrusu. Tek istediğim işimi düzgünce yapayım, paketleri kolileri getirip götürüyem, ay sonlarında maasımı alayım, iki bira içeyim mahallenin kopuklarını, gönlüne girebilsem Aslı'nın, benim akıl bir kız valla, güzel de haspa, takayım koluma, keyfime bakayım. Öyleydi yani.

Ne keyfi lan! Aydın abi bile sıçtı şu kadarık keyfini içine. Çıkışımı verdi dün aşkam topatlarırken.

"Ne ayak Aydın abi?" dedim. "Bir keleğimizi mi gördün giderken gelirken?"

"Yok be koçum," dedi yüzünü asıp. "Yukardan istediler."

"Dertleri neymiş, onlar mı görmüş bir yaramazlığıymızı?"

"Seni nerden tanısnlar koca koca yöneticiler?" dedi sağlığıma ister istemez gülümseyerek. "Benim raporlarım sağlam mı, ona bakarlarsa gözlemlerin ucuya."

"Eee?" dedim.

"Oğlum ekonomi boktan," dedi Aydın abi. "Ekonomi boktan olunca ne olur? Millet keser alışverişini internetten minternetten. Teslimatlar durur. Sen bile görmüşsündür halimizi."

Başımı salladım, onayladım.

"Alışverişle bitmiyor," dedi Aydın abi. "Ekonomi boktan olunca sözleşmeler durur, faturalar gidip gelmez, kim kime örnek falan göndersin?"

Sikiyim faturasını örneğini dedim içimden.

"Küçülelim demişler yukarıdan. Küçülelim deyince kimi kesecekler bordrodan en önce?"

**Ben memleketin haline
üzülürken, memleket
benim halime üzülmedi.**

Bordrosunu da sikiyim dedim bu kez içimden.

"Dert etme Teles," diye devam etti. "Ben bir kolağan edeyim arkadaşları, belki buluruz başka bir..."

Sözünü kestim bu kez.

"Yeme beni Aydın abi," dedim. "Ekonomi boktansa sırf bizim için boktan değil ya. Herkes küçülmenin yolunu arıyorlar. Millet adam atarken beni almayacaklar ya?"

Başını salladı.

"Valla haklısın," dedi. "Ben bile kendim için korkuyorum. Evde çocuk çocuk var. Sen hiç olmazsa..."

Kendimi tutamadım. Bir kez daha kestim

sözünü.

"Atla o bahsi abi," dedim. "Bizim de Aslımız olacaktır."

Konunun değişme ihtimaline sevindi.

"Kim lan Aslı?" dedi yüzünde yavaşık bir gülümsemeyle.

"Yok abi," dedim. "Aslı maslı yok artık. Verdin ya şu çıkışı elimle, Aslı maslı yok artık."

"Deme lan öyle," dedi.

"Dedim gitti abi," dedim. "Ne yapayım ben şimdi? Muhasebeye uğrayayım mı çıkmadan?"

"Uğra," dedi. "Paranı almadan imza mimza atma."

Cevap vermedim artık. İçimden küfür de etmedim. Sırtımı döndüğümde paketinden bir sigara çıkarmaya çalışıyordum.

İşte böyle sevgili Bavl okurları. Ben memleketin haline üzülürken, memleket benim halime üzülmedi. Bundan böyle, omuzumda semerimle, altımda sıvrisinek motorum, İstanbul sokaklarında cakalı cakalı gezemeyeceğim artık. Cezerken başıma abuk subuk şeyler gelmeyecek.

Derseniz ki ne oldu geçen ayki umumi tuvalet muamması, siz de onu sıkırtı edin derim. Uydurdum adamlara bir şeyler, inandılar mı inanmadılar mı, bilmem.

Şimdilik ben kendi halime yanıyorum. Memleketin haline yanıyorum üstüne üstlük.

NOT: Dergimize uzun süre katkıda bulunan ve geçtiğimiz ay kaybettiğimiz usta edebiyatçı Celil Oker'in Aralık 2016 tarihinde dergimizde yazdığı yazı. Saygıyla anıyoruz.

QUEEN: SHOW MUST GO ON

Perdeyi kapatan şarkı

BARIŞ AKPOLAT

Rock tarihinin en eşsiz gruplarından biriydi Queen. 1973'te çıkardıkları ilk albümleri kendi isimlerini taşıyordu: Queen.

1991 yılına muazzam bir tiyatro oyununun son perdesini kapatan bir saygı duruşuydu. O yıl 'Innuendo' albümü çıkmıştı. Freddie Mercury ölmeden tam da 10 ay önce.

Innuendo albümünün son şarkısı 'Show Must Go On' gelmiş geçmiş en yetenekli solistler sıralamasında başı çeken Mercury'nin son kaydettiği şarkıydı.

Queen üyeleri, HIV ile mücadelesinin sonuna gelen Mercury'nin şarkıyı nasıl söyleyeceğini bilmiyordu ve hatta pek de umutları yoktu.

O günlerde Freddie Mercury'nin ciddi bir rahatsızlığı olduğu basında yazılıp çizilse de resmi bir açıklama daha yapılmamıştı.

Şarkının çoğunu gitarist Brian May yazdı. Mercury kayıtlar sırasında çok hasta olduğunda grup onusuz kaydetti şarkıyı. Sıra vokallere geldiğinde demo için mikrofona başına Brian May geçti. Fakat şarkı çok yüksek tonda yazıldığı için May'ın sesi tabii ki

yetmedi. Mercury'nin şarkıyı söyleyebileceğine hiç ihtimal vermeseler de şarkıyı ona dinlettiler.

Brian May, Freddie Mercury'ye "Fred, bunu söylemek mümkün mü bilmiyoruz" dedi. May'ın daha sonra röportajlarında söylediğine göre Freddie Mercury bir kadeh votkasını dikip: "Yapırım hayatım" dedi.

Ve performans ortada... Ayakta duramayacak haldeyken şarkıyı mükemmel okudu Mercury'nin kendine son kez hayran bırakarak.

Freddie Mercury'nin Queen ile son söylediği şarkı 'Show Must Go On' oldu. Albüm 1991'in Ocak ayında piyasaya sürüldüğünde Mercury'nin hastalığından kimse hâlâ haberdar değildi. Grup ayakta bile zor duran solistleriyle son kez birlikte çalıştığını tahmin ediyordu. Şarkıyı albümün sonuna yerleştirdiler.

'Innuendo' çıktığı anda İngiltere listelerinde bir numaraya oturdu ve iki hafta yerini kapırmadı. İtalya, Hollanda, Almanya ve İsviçre'de de bir numara olan albümü haftalarca hiçbir albüm yerinden edemedi.

Grubun 1984 tarihli 'The Works' albümünden sonra ABD'de bir numaraya çıkan tek albümleri olan 'Innuendo' aynı zamanda grubun köklerine döndüğü albüm de sayılır. İlk albümlerindeki gibi bolca opera öğelerinin kullanıldığı albüm 'I'm Going Slightly Mad' şarkısında da yine köklerinde olduğu gibi saykalojik öğelere yer verilmişti.

Sahne adı Freddie Mercury'yi kenara koyup onu gerçek adıyla anacak olursak Farrokh Bulsara, 24 Kasım 1991'de Kensington, Londra'daki evinde yaşamını yitirdi.

Dramatik yapısı, Mercury'nin hayatına adanmış olması ve sözlerindeki hüznü sebebiyle 'Show Must Go On' Mercury'nin anıldığı her ortamda sayısız kez çalındı.

Güzel günler göreceğiz çocuklar, güneşli günler göreceğiz...

Nâzım Hikmet

Can benim,
düş benim,
Ellere nesî?
Hadi gel,
Ay karanlık...

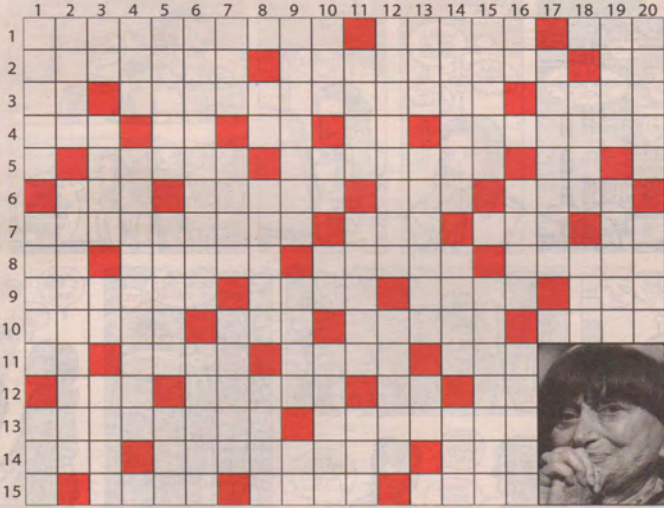
ahmed arif

- İmtiyaz Sahibi: Birgün Yayıncılık ve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özбек
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış İnce
- Editöryel Danışman: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abaybay, Mustafa Kömür
- Sokak Ekibi: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Selin Kalkara, Merve Barra, Gizem Çitak, Meral Çınar
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak İllustrasyon: Ekin Başak Akgül
- Grafik Tasarım: Barış Can Sankay
- İletişim: 0546 2883328 - iletisim@bavuldergi.com - bavul@birgun.net
- www.bavuldukan.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Dilligil Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Şişli İstanbul
- Basın: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadımları - İstanbul Cad. No:159
- Hadımköy Amavutluköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: Turkuvaaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu

SOLDAN SAĞA

1. 29 Mart 2019'da yitirdiğimiz, Fransız Yeni Dalga Akımı'nın Büyükanesi (Resimdeki) - "Rami ..." (Bohemian Rhapsody filminde Freddy Mercury'yi oynayan aktör) - "...Clancy" (Kızıl Ekim ve Jack Ryan adlı romanları da sinemaya aktarılan Amerikalı yazar). 2. James Cameron'ın bir filmi - Ah Dede Vah Dede, Sana Muhtacım ve Olmaz Olsam'ı da söyleyen şarkıcı - Bulmaca tanrısı. 3. İkkel benlik - Güzel Avarat Otu ve Imbatla Kol Kalbim adlı hikaye kitapları da olan yazar - Ak Liman adlı romanı da olan Azeri yazar. 4. "Esen ..." (Komünistleri Tanyan köpek adlı kitabın yazarı) - Radonun simgesi - Bir haber ajansı - Ali Özgentürk'ün bir filmi - "İlhan ..." (Karikatürist, gitarist). 5. "...Can" (Aktör) - Asaf Halet Çelebi'nin bir şiir kitabı - Blake Edwards'ın bir filmi. 6. "Fazil ..." (Piyano sanatçısı) - Madagaskar'da yaşayan bir maki türü - Akciğer - Baleden kullanılan bir dans figürü. 7. "Stefanos ..." (Az Gelişmişlik Sürecinde Türkiye'yi deyazantırlığı) - "...Margret" (Tommy adlı müzikal filmde de oynayan aktiris, şarkıcı) - Uluslararası Çalmaşma Örgütü - Biliç. 8. Birleşmiş Milletler (Kısa) - T. S. Eliot'a göre en zalim ay - "Adrien ..." (Piyaniist'te de oynayan aktör) - Acele. 9. "...nin Sırri" (Ferzan Özpetek'in filmi) - "...Heart Mother" (Pink Floyd'un bir albümü) - Madam Bovary'nin önağı - "...Ayetler" (Öğuzhan Akay'ın şiir kitabı). 10. "İstanbul'un öyledir baharı / Bir aşk oluverdi ..." (Y. K. Beyatlı) - "...Demirer" (Aktör, şarkıcı) - Arjantin'de bir ırmağı - "...Kaşkan" (Disconnectus Erectus adlı şiir kitabının şairi). 11. Bir harfin okunuşu - Erbağ - Fatih Sultan Mehmet'in şiirlerinde kullandığı mahlas - Protein sentezine yardımcı olan bir asit türü. 12. ABD Profesyonel Basketbol Ligi - Bir Osmanlı tarihçisi - Bir nota - Türk parasını simgeleyen harfler. 13. "...Yabancı" (Metin Altok'un bir romanı) - Değişiklik. 14. Hint İran dil ailesinden olan kimse - Timur Selçuk'un, Eurovision şarkı yarışması için bestelediğı şarkısı - Gorki'nin bir romanı. 15. "...Kanunu" (Kemal Tahir'in romanı) - "...Kiremitçi" (Yazar, müzisyen) - Dağıstanlı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Başrollerinde Beren Saat ile Mehmet Günsür'ün oynadıkları Netflix dizisi - Hamam - Tibet öküzü. 2. "Andre ..." (Dünya Nimetleri'nin yazarı) - Sevmemeliyiz'i söyleyen buğulu sesli şarkıcı. 3. Briçte sanzatu - Shakespeare'in bir kralı - Akilâh Azra Kohen'in bir romanı - "Lili ..." (Vladimir Mayakovski'nin sevgilisi). 4. "...Art" (Dada etkili bir başka akım) - Aşk Hikayesi filminin Oliver'ı. 5. "...ı Avlamak" (Lewis Carroll'ın yapıtı) - "Çıplak ..." (David Zucker'in filmi) - Bulut. 6. Kraliçe Margot, Arabella ve Casanova 70adlı filmler de de oynayan İtalyan aktiris - Şiir okuma, şiir söyleme. 7. "...Hayat" (John Steinbeck'in bir romanı) - Faiz - "...Barriere" (Mavi Ve Tu Te'nin Vas'ı da söyleyen Fransız şarkıcı). 8. Kar romanındaki temel tip - Leibniz'in felsefesinde, artık bölünemez bir birlik olan sonsuz saydıkları tüzlerin her biri - Rezerve başkısıyla yapılan süsleme. 9. "Stephen ..." (James Joyce'un edebî altı benliği, aynı zamanda ilk ve yan otobiyografik romanı) - Yemek, yiyecek - "...Kız" (Son Fed Biskiklet'in şarkısı). 10. Sümer gök tanrısı - Bir yüzeyölçüsü - Sümer sağlık tanrıcısı - Yurt. 11. "21 ..." (AlejandroGonzalez Inarritu'nun filmi) - "Aytaç ..." (26 Şubat 2018'da yitirdiğimiz aktör) - Pudovkin'in bir filmi. 12. Ünlü bir çizgi roman - Rita Hayworth ve Glenn Ford'un oynadıkları ünlü film. 13. Canberra'daki, Avustralya Ulusal Senstitesi - "Max ..." (1883-1925 yılları arasında yaşayan, Fransız sessiz sinema komedyeni) - Uluslararası Af Örgütü (Kısa). 14. Farerler ve İnsanlar adlı romandaki iki temel tipten biri - Eski İskandinav mitolojisinde, evrenin yaratılışında oluşan ilk insan - Yarıdağ pisikürtüsü. 15. "Beni bu güzel havalara mahvetti / Böyle havada istifa ettim ..." (takı memurluğundan) (GV Kanık) - ABD'de bir eylet. 16. Bir bağlaç - "...Kazan" (İstanbul doğumlu, ABD'li sinema yönetmeni) - Hun savaşçısı Tarkan'ın babası. 17. Lokite'nin yazarı. 18. Emile Zola'nın bir romanı - "...Ahyân" (ikinci Yeninin şarkısı). 19. Albert Camus'nün yapıtlarında bolca söz ettiğı Cezayir kentini - "Kışların öünde ..." sesi var" (Yemen türküsü). 20. Richard Bach'in bir romanı - "...Koloğlu" (Grup Bulutsuzluk Özlem'i'nin piyanisti).

Sayı: 44
Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

3. Nuri Bilge Ceylan-Leke. 2. Oza-Ada-Dorian-Tekil. 3. Rana Cabbat-TS Eliot. 4. Mk-Mania-Triolet-Ian. 5. Senor-Hook-Evin-Di. 6. Nba-Aveni-Bbc-Acele. 7. Burak-Nasa-Ara-

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Norman Bates-Yin. 2. Uzak-Bukalemun. 3. Ran-Sarı Laleler. 4. Ivanov-Es-İnal. 7. Labirent-Enigma. 8. Ba-Na-Um-To. 9. Eda-Hüseyin-She. 10. Corto-Arusek-Em. 11. Er-rob-Uy-Matla. 12. Yitik Bahar-Reis. 13. Laso-Cr-Noksan. 14. Netic-Amedeus. 15. Leva-Adam-Ela. 16. Titicaca-Emrah. 17. Leo-Nesimi. 18. Ekti-Let. 19. Ki-Aden-Sa. 20. Eleni-Arun.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoey.com>

OTİLABİ

Yılmaz Arslan'ın

BAVUL

